

یادداشت شورای سردبیری | ۲

پرتره؛ آگوستو بوال | ۳

تسهیل گر، نه بازدارنده | ۳

پرونده | ۴

کدام شورا؟ | ۵

شورا و سرمایه اجتماعی | ۶

تفاوت شورای دبیران و شورای هم پایه در چیست؟ | ۷

هرآنچه که باید در مورد تئاتر شورایی بدانید | ۸

چشم سوم | ۱۰

تئاتر شورایی و اهمیت اتخاذ شیوه های نو در حل مسائل | ۱۱

وقایع اتفاقیه | ۱۳

گزارش مراکز | ۱۴

برگزیدگان کنکور اسمال | ۲۸

گاه فراغت | ۳۰

سرنوشت من، نوشتن است | ۳۱

کافه زردآلو، کافه ای در انتهای حیاطی به وسعت تهران | ۳۱

یلدا؛ شب زایش مهر | ۳۳

ما انسانیم نه کالا | ۳۴

تعاونی ها | ۳۵

سفرنامه ی هند | ۳۶

کوپ تاک؛ به بهانه ی طرحی نو درانداختن | ۳۹

کلاس درس | ۴۱

سفر اما از نوع یادگیری | ۴۲

دانشنامه ی آموزشی | ۴۳

روشهای نوین تدریس در دوره ی ابتدایی | ۴۳

اپلیکیشن کلاس مجازی اتد | ۴۵

دیپارتمان ها | ۴۶

گزارش جلسه ی دیپارتمان ها | ۴۷

صاحب امتیاز و مدیرمسئول:

مجتمع آموزشی راه رشد

زیر نظر شورای سردبیری

همکاران این شماره:

سمیرامیس شاه اسماعیلی، لیلا شیرزاد، فروغ داوری،
علی هاشمی، صدیقه پاک ضمیر، زهرا سلیمیان،
سعیده مختاری، مهناز حسین زاده، اعظم پرویزی
راد، مونا معینی، سودابه بصیری، کتایون قوام شیرازی،
پونه بهمنی

تهران، شهرک قدس، خیابان ایران زمین، خیابان
مهیستان، جنب دانشگاه آزاد، پلاک ۱۸، واحد پژوهش

نیمکت سفید در نحوه استفاده از مطالب ارسالی آزاد است.

برخی از اصحاب فکر و اندیشه و فرهنگ گفته‌اند و نوشته‌اند که ما ایرانیان روحیه کار گروهی نداشته و نداریم. انعکاس چنین گزاره‌ای در فضای عمومی تر جامعه می‌شود این که مردم راه می‌روند و می‌گویند ما نمی‌توانیم با هم کار کنیم؛ اگر شریک خوب بود، خدا هم شریک داشت و یا استدلال می‌کنند که ببینید کشتی‌گیرهای ایرانی موفق‌تر از فوتبالیست‌ها بوده‌اند همیشه....

به تاریخ که نگاه می‌کنی و می‌بینی که حیات اجتماعی ایرانیان اتفاقاً پر بوده‌است از مظاهر کار و زندگی مشارکتی؛ در عجب می‌مانی که آیا رابطه امروز با گذشته گسسته شده‌است یا اینکه ما خبر از گذشته مان نداریم. نگاه کنید به واره‌ها که شریان حفظ زندگی در اقلیم خشک و بی‌آب ما بوده‌است؛ اراده جمعی زنان بوده که زندگی را ممکن می‌کرده یا اشکال تقسیم آب که مردان را برای تقسیم آب و تداوم کشت و کار و زندگی بر مدار مشارکت و هم‌کاری می‌گرداند. از این‌ها که بگذریم، امروز روز بر همگان مسجل است که رمز پایداری در تحقق مشارکت و کار گروهی است؛ هم‌توان و خرد جمع و هم حفظ منافع جمعی دو عنصر مهم برای بهبود و توسعه قلمداد می‌شود. شماره جدید نیمکت سفید تلاش کرده‌است به موضوع مشارکت در قاب شورا نگاه کند. مشورت کردن و شورا یک راهکار کارآمد برای حل مسائل و بهبود شرایط است در اکثر فرهنگ و خرده فرهنگ‌ها است. اما مسأله اصلی این است که این مدل کارآمد و راهبردی تا چه حد قابل تحقق است و در مسیر تحقق آن چه موانعی وجود دارد. تحقق این مدل‌ها در گرو چیست و در صورت متحقق شدن چه ظرفیت‌هایی را با خود به همراه خواهد داشت؟ این پرونده بنا دارد به این پرسش‌ها بپردازد و تلاش کرده‌است به کاربرست مفهومی شورا در ساختار عینی مدرسه و عملکردهای جاری آن نگاه کند.

به تئاتر شورایی پرداختیم به عنوان یک روش و یک مدل اجرا شده در مدرسه؛ ادبیات این حوزه را مرور کردیم و گزارشی از اجرای آن در مدرسه تهیه کرده‌ایم که مرور آن خالی از لطف نیست. شورای معلمان یک نقطه اتصال و یک امکان بالقوه برای همکاران است تا مشکلات‌شان را به عرصه عمومی تری بیاورند و به مدد مشورت آن‌ها را حل کنند. مروری بر این که چه در این شورا می‌گذرد و پیشنهاد معلمان برای بهبود این جلسات بخش دیگری از پرونده است. در گاه فراغت سری به ولنجک زده‌ایم؛ ساختمان پله. هم مهد ولنجک است و هم یک پاتوق فرهنگی و تفریحی برای بچه‌ها. گزارش مفصلی از کاربرهای مرکز تازه تأسیس تهیه کرده‌ایم. از طراحی دیوارها تا کافه و فضای عمومی تر آن‌جا، بخوانید و بعد بروید برای دیدن ولنجک.

در بخش تعاونی، نگاهی کرده‌ایم به یک رخداد بزرگ و قابل توجه با نام کوپ‌تاک. این اتفاق می‌تواند جریانی ترویجی و رو به بهبود را در عرصه تعاونی‌های وطنی به راه بیندازد؛ جریانی که بر اساس مسئله‌مندی تعاونی‌ها و انتقال تجربیات‌شان طراحی شده‌است. تجربه نه از جنس موفقیت، بلکه اعم از تجربه‌های شکست و پیروزی که به تداوم و بهبود اوضاع تعاونی‌ها منجر شده باشد. نگاه کنید و نظرتان را برای ما بنویسید.

امید آن که بتوانیم در این شماره، مخاطبان دقیق‌تر و دغدغه‌مندتر را با خود همراه کنیم و هم‌چنین امیدواریم که در شماره‌های بعد، مخاطبان ما دست به قلم شوند و در هیئت تحریریه نیمکت سفید به صف همکاران‌مان بپیوندند. به امید آن روز....

سمیرامیس شاه اسماعیلی
به نمایندگی از شورای سردبیری

آگوستو بوآل تسهیل گر، نه بازدارنده

باید ابزارهای تولید تئاتر را در اختیار مردم بگذارند تا خود بتوانند آن را به کار گیرند. تئاتر یک سلاح است؛ سلاحی برای آزادسازی (آگوستو بوآل)

پیش آمدهای ریز و درشت بتواند همه را متوجه این موضوع کند و با وجود بی تفاوت نبودن تماشاگر او را کنش مند کند. بوآل بازیگر را از بین مردم انتخاب می کند و متون او نیز ریشه در اجتماع و مسائل روزمره دارد. مکان اجرا نیز هر جایی می تواند باشد که با یک جرقه و کنش اولیه همه ناخواسته دعوت می شوند تا بخشی از متن، اجرا و بازی بدون رعایت قراردادهای معمول باشند؛ چون لحظه تعیین کننده نهایی است و یک موضوع با هر بار اجرا، متن خاص خود را با توجه به کنش مندی در لحظه از سوی بازیگران - مردم پیدا می کند.

بوآل شیوه ای جدید از تئاتر مردمی را در برزیل ایجاد کرد که به سرعت در آمریکای لاتین رشد و گسترش یافت. دلیل عمده این رشدیافتگی نیز به شرایط بحرانی آمریکای لاتین بر می گشت که همه کشورها یا به دنبال تثبیت استقلال خود از یوغ استعمارگران غربی یا در داخل به دنبال گریز از حکومت های مستبد، دیکتاتور و وابسته بودند.

نمایشنامه های بوآل که برگرفته از داستان زندگی مردم زحمت کش بود، بیشتر در روستاها و محله های فقیرنشین و برای بی سوادان اجرا می شد. بوآل به دنبال شیوه و فنی در تئاتر بود که تماشاگر نه فقط تماشاگر، بلکه در نمایش هم مشارکت جدی و لاینفک داشته باشد. این شیوه به «تئاتر مردم ستمدیده» نامگذاری شد. دلیل تمایز این شیوه ها هم با شیوه های دیگر در این است که به آرزو، خواست و دل مشغولی مردم می پردازد و شرایط زندگی آنان را به صحنه می آورد. بوآل به دنبال ایجاد تغییر در زندگی مردم است تا از فریب خوردن احتمالی مردم بر اثر کار، عادات و تاریخ شان پیشگیری شود. او از طریق تئاتر مردم را برای انجام این تغییرات آماده می کند.

امروزه می بینیم که در بیش تر کشورهای جهان، از جمله ایران، گروه ها و جنبش های بسیار فعالی این روش ها را در محیط های مختلف به کار می برند و البته در هر جایی و نسبت به شرایط خاص و منحصر به فرد آن جا این روش ها دست خوش تغییراتی قرار گرفته اند و افراد در راستای پرداختن به دغدغه ها و مسائل خاص خود در هر منطقه، از شیوه ی تئاتری بوآل بهره می برند. بوآل تا ۲۰۰۹ می که بر اثر سرطان خون از دنیا رفت درختی را پرورش داد که امروز میراثی ارزشمند، کاربردی و اثرگذار است برای همه ی جوکرهای جهان، فعالانی که روش های او را وقف زندگی خود و مردم می کنند. پس از انتشار بیانیه ی روز جهانی تئاتر به قلم آگوستو بوآل در سال ۲۰۰۹ عنوان سفیر جهانی تئاتر از سوی سازمان یونسکو به وی اهدا شد. بوآل پیش از آن نیز در سال ۲۰۰۸ نامزد جایزه ی جهانی صلح نوبل شده بود.

ترویج تئاتر سرکوب شده گان (که در ایران با نام تئاتر شورایی مطرح است) به اوایل دهه ی ۱۹۷۰ میلادی در برزیل باز می گردد. از آن زمان، آگوستو بوآل نزدیک به چهل سال برای انتقال دانسته ها و سپردن ابزار تولید به دیگران تلاش کرد.

وی استاد مسلم تئاتر و بنیان گذار سبک تئاتر شورایی است. جایگاه این هنرمند به جایی رسید که در سال ۲۰۰۹ پیام روز جهانی تئاتر از طرف او صادر شد. او ۱۶ مارس ۱۹۳۱ در شهر ریودوژانیرو برزیل متولد شد و در سال ۱۹۵۰ مدرک عالی رشته شیمی را اخذ و در رشته تئاتر در دانشگاه کلمبیای نیویورک مشغول تحصیل شد. در سال ۱۹۷۰ خالق تئاتر شورایی و گسترش آن در برزیل بود و به سال ۱۹۷۱ توسط رژیم کودتای وقت زندانی و شکنجه و به مدت ۵ سال به آرژانتین تبعید شد. در سال ۱۹۷۳ کتاب تئاتر مردم ستمدیده را در آرژانتین و به سال ۱۹۷۹ همین کتاب را به انگلیسی چاپ کرد.

با توجه به کودتای نظامی برزیل از اواخر دهه ی ۶۰ میلادی تا سال ۱۹۸۵ عمده ی کار بوآل در کشورهای آرژانتین، پرتغال و فرانسه صورت گرفت. تکنیک هایی چون تئاتر نامرئی و رنگین کمان آرزو در آرژانتین و فرانسه گسترش یافتند. پس از آن کتاب هایی چون بازی هایی برای بازی گران و نابازی گران (۱۹۹۲) رنگین کمان آرزو (۱۹۹۵) تئاتر قانون گذار (۱۹۹۸) هملت و پسر نانو: زندگی من در تئاتر و سیاست (۲۰۰۱) و زیبایی شناسی شورایی (۲۰۰۶) آثار ارزش مندی برای معرفی روش های کاری او بودند.

بوآل در سال ۱۹۸۶ به برزیل بازگشت و در شرایط سیاسی جدید، به عنوان یکی از اعضای شورای شهر ریودوژانیرو انتخاب شد. در این دوره، بوآل از تئاتر شورایی برای نظر سنجی در مورد قوانین جدید حوزه ی انتخاباتی اش استفاده می کرد و در همین سال ها هسته مرکزی تئاتر شورایی ریو را تشکیل داد.

بوآل فرزند زمانه خویش است و چیزی را پیشنهاد می دهد که در روزگار ما برگرفته از شرایط اجتماعی و سیاسی و اقتصادی است و طوری نظریه خود را به عینیت متصل می کند که برای همه قابل درک باشد. او به دنبال ارتباطی دو سویه است و هنرمند را از تماشاگر جدا نمی کند، بلکه با اتصال این دو بستر تئاتر و زندگی را در هم می آمیزد تا آن چه به اجرا در می آید برگرفته از جریان خود زندگی روزمره باشد. مردم هم جزیی از این تئاتر و زندگی هستند و خود پا پیش می گذارند تا با مطرح شدن مسائل بتوانند حتی المقدور راه حلی هم برای خروج از آن پیشنهاد بدهند.

ایجاد یک وضعیت عینی و ملموس بستر تئاتر آگوستو بوآل است. او اندیشه خود را معطوف به لحظه اکنون می کند تا با توجه به اتفاقات و

تجربه‌ی شـــــــــــــورا

آموزش خانواده
گروه تخصصی مشاوران خانواده
همسویی شیوه‌های تربیتی والدین
پایه اول دبستان

کدام شورا؟

یادداشت: سید علی هاشمی، مسئول روابط عمومی متوسطه دوم پسرانه

آیا ما، فارغ از این که در چه نهادی هستیم، خواهان شوراییم یا شبی آن؟

آیا قائل به ایجاد ظرفیت و امکان تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی برای شورا هستیم؟ آیا حاضر به تمکین از خردجمعی هستیم؟ آیا در نهاد و سازمان ما تشکیل شورا ضرورتی دارد؟

پاسخ‌های ما به پرسش‌های فوق، نشان‌دهنده‌ی دغدغه‌های ماست. اگر خویش را دانای کل و مرجع امور را اراده‌ی خویش بدانیم، خواهان شبی از شوراییم. اما اگر خواهان پیشرفت و تعالی و ثمره‌ی پیشرفت و تعالی، یعنی کارآمدی باشیم، شورای تصمیم‌ساز و تصمیم‌گیر، انتخاب ماست.

ترجیح می‌دهم بی‌مقدمه طرح مسئله کنم. در کشور ما به‌وفور شورا یافت می‌شود؛ آن قدر که انگار برای تأسیس و راه‌اندازی شوراهایی با عناوین مختلف، رقابتی در کار است! شوراهایی که در اساس نامه و شرح وظایف و اختیارات، امیدوارکننده و درخشان‌اند اما در عرصه‌ی عمل متفاوت.

از منظر حقوقی، شورا باید نهادی تصمیم‌گیر، تصمیم‌ساز و ناظر بر حسن اجرای تصمیم‌هایش باشد.

تصمیم‌گیری فرآیندی است که از طریق آن راه‌حل مسئله‌ی معینی انتخاب شده یا از بین راه‌های مختلف یک راه انتخاب می‌شود و تصمیم‌سازی به عنوان یکی از مراحل اتخاذ تصمیم، بیانگر فرآیند هدفمندی است که با طی مراحل منطقی و نظام‌مند، به نتیجه‌ای که همان «تصمیم» است منجر می‌شود. اما از میان انبوه شوراهای کشور، چند شورا با چنین ویژگی‌هایی سراغ داریم؟ اگر هم شورایی با چنین مختصات بیابیم، تو گویی «اکتشاف» کرده‌ایم!

آمار ثبت و راه‌اندازی شوراهای متنوع و متعدد، شاید بتواند مسئولان و متولیان نهادهای مختلف را غره کند اما کم‌شماری شوراهایی با کارنامه و عملکردی (البته اگر کارنامه و عملکردی در کار باشد) منطبق یا حتی نزدیک به اساس نامه یا اهداف راه‌اندازی، نشان از ناکارآمدی این شوراهای متنوع و متعدد دارد.

پس، وقتی می‌پرسیم «کدام شورا» لزوماً منظورمان شکل و اسم شورا نیست، بلکه در پی آنیم که بدانیم شورایی می‌خواهیم تصمیم‌گیر و تصمیم‌ساز یا شورایی هم‌چون دوصدهزار دیگر که هست و اگر نبود، جای خالی‌اش حس نمی‌شد.

شورا، منطبق با نگرش حقوقی پیش‌گفته، با تکیه بر خرد و تجربه‌ی جمعی، در تصمیم‌گیری‌ها و تصمیم‌سازی‌ها «کم‌خطا تر» عمل می‌کند. با این نگرش، شورا، لازم است.

اما اگر ندانیم یا لازم ندانیم که با تکیه بر خردجمعی تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی کنیم، دیگر چه نیاز به شورایی با چنین ویژگی‌هایی؟ وقتی ندانیم یا لازم ندانیم که باید چنین شورایی داشته باشیم، صرفاً به شبی از آن اکتفا می‌کنیم و نهادهایی متعدد و متنوع را با اساس‌نامه‌ها و شرح وظایف و اختیارات رنگ‌به‌رنگ در منظر همگان به رقص درمی‌آوریم که آلا اهل عالم، ما شیفتگان و منادیان تکیه بر خردجمعی هستیم!

لذا باید در شورا و مفهوم و چرایی و ضرورت وجود آن تأمل کرد؛ در این که چه کسی و با چه هدفی دم از شورا می‌زند.

مشورت کردن و شورا، که ساختار تحقق‌یافته‌ی آن است، یک راهکار کارآمد برای حل مسائل و بهبود شرایط است که نه تنها در فرهنگ ما بلکه بسیاری از ملل دیگر هم بر آن تأکید گذاشته‌اند. اما مسئله اصلی این است که مدل‌های کارآمد و راهبردی تا چه حد می‌توانند در واقعیت متحقق شوند؟ تحقق این مدل‌ها در گرو چیست و در صورت متحقق شدن چه ظرفیت‌هایی را با خود به همراه خواهد داشت و گره از کدام مشکل باز خواهد کرد؟ این پرونده بنا دارد به این پرسش‌ها بپردازد و تلاش کرده است به کاربر بست مفهومی شورادر ساختار عینی مدرسه و عملکردهای جاری آن نگاه کند.

شورا و سرمایه اجتماعی

یادداشت: صدیقه پاک ضمیر،
آموزگار و مسئول اجرایی دپارتمان فارسی

فردگرایانه امروز، که هر گروه یا فردی می‌کوشد از همگان و هم‌صنفان و رقبای خود عقب نماند؛ وجود شورا برای حل مشکلات، رشد، توسعه و ایجاد سرمایه اجتماعی، به یک امر ضروری و کلیدی در عرصه مدیریت عمومی سازمان‌ها و مجموعه‌ها تبدیل شده است. از جمله دلایل ضرورت استفاده از نهاد شورا در عرصه مدیریت، این موارد را می‌توان نام برد: "خرد جمعی، مشارکت، تخصص گرایی" هر کدام از این سه مورد که "دلیل" استفاده از شورا هستند، در واقع به نوعی ابزار و راهکار نیز هستند تا فرآیند تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری در شورا به شکل معقول‌تر و تخصصی‌تری انجام شود. بهره‌گیری از خرد جمعی و مشارکت افراد و تخصص آنان در شورا، افزون بر آن که یک مجموعه یا سازمان را به هم‌افزایی می‌رساند هم زمان سبب نوعی تغییر در روحیه جمعی افراد آن مجموعه نیز می‌شود. وقتی افراد متوجه شوند در یک امر جمعی در سازمان متبوع‌شان، از تخصص آن‌ها استفاده می‌شود، وقتی خرد و رأی آن‌ها دیده و بررسی می‌شود، وقتی در انجام کار یا تصمیم‌گیری، مشارکت داده می‌شوند؛ متوجه می‌شوند که در مجموعه یا سازمان‌شان صرفاً به عنوان یک فرد کار نمی‌کنند بلکه دیگر توانایی‌های آن‌ها نیز به چشم می‌آید و سودمند است. این موضوع به ایجاد همدلی بیشتر، روحیه کار جمعی و مشارکت بیشتر در امور، کمک می‌کند. وقتی افراد در تصمیم‌گیری‌های سازمان‌شان مداخله سودمند داشته باشند، کم‌کم حس تعلق خاطرشان به مجموعه بیشتر می‌شود؛ دیگر خود را غریبه‌ای در میان جمع یا انبوهی همکار دیگر، حس نمی‌کنند. اطمینان‌شان به مجموعه بیشتر می‌شود در نتیجه مسئولانه‌تر و همدلانه‌تر، کار می‌کنند. شورا و بهره‌بردن از خرد جمعی و مشارکت و تخصص افراد در واقع ایجاد سرمایه اجتماعی در یک مجموعه را پایه‌گذاری می‌کند. از رهگذر این موضوع، افراد روحیه کار مشارکتی و رجوع به خرد جمعی و تخصص را می‌آموزند و احتمالاً در موارد مختلف به کار می‌گیرند. سرمایه اجتماعی یکی از عوامل تأثیرگذار بر روابط بین فردی و بین گروهی، در یک مجموعه یا سازمان است. این متغیر به افراد کمک می‌کند تا شبکه‌ای از روابط اجتماعی را نسبت به یک‌دیگر حفظ کنند و تداوم بخشند. سرمایه اجتماعی، که از رهگذر شورا با ابزارهای مشارکت افراد، تخصص، نظر و فکر آنان شکل گیرد؛ شبکه‌ای با هنجارهای اعتماد و عمل متقابل و همدلی را در درون مجموعه و حتی بیرون از آن ایجاد می‌کند و به عنوان یک ویژگی خاص از ساختار آن مجموعه در میان دیگر هم‌صنفان و رقبا شناخته می‌شود. بهره‌گیری از توانمندی‌های یک فرد در یک امر جمعی با ابزاری به نام شورا، ایجاد سرمایه اجتماعی در یک مجموعه را تقویت می‌کند؛ در نتیجه اعتماد و همدلی و کار مسئولانه در آن مجموعه یا سازمان قوت می‌یابد و به پیشرفت آن سازمان کمک می‌کند.

منابع:

۱. فصلنامه دانش حقوق عمومی / سال پنجم، بهار ۵۹۳۱، شماره ۵۹، صفحات ۵۰۳ تا ۵

مشورت کلمه‌ای عربی از ریشه "ش و ر" است که در فرهنگهای لغت معانی پند و اندرز و نیز کنکاش و رایزنی و رأی زدن برای آن ذکر شده است و عمل مشورت کردن به "تدبیر خواستن" معنا شده است. مشورت به معنای نظرخواهی از یک‌دیگر، تبادل نظر کردن دو یا چند نفر با یک‌دیگر به منظور یافتن راه‌حل یا تصمیم‌گیری درباره موضوع تعریف شده است. یکی از هم‌خانواده‌های مشورت که از نظر مفهومی بسیار به هم نزدیک هستند؛ شورا است. شورا در اصطلاح حقوقی هیأتی است که صلاحیت مشورت کردن و گرفتن تصمیم درباره مطلب یا مطالبی را داشته باشد.

وقتی از شورا و مشورت سخن می‌گوییم حتماً در پس این دو، بحث تصمیم‌گیری نیز در میان است. تصمیم گرفتن برای هر امر یا موضوعی، خواه این امر یا موضوع جمعی و خواه فردی باشد، یک فرآیند است؛ فرآیندی که سبب می‌شود راه حل یک مسئله معین، از بین راه‌های مختلف انتخاب شود و به یک حرکت (سلبی یا ایجابی) یا آگاهی منجر شود. در طی این فرآیند (اگر نظام‌مند و منطقی انجام شود) تعدادی داده به عنوان ورودی و خود مسئله وجود دارند. تفکر روی این داده‌ها - که از دید من شامل فرضیه‌ها، زوایای مختلف موضوع، بررسی عواقب احتمالی و ... می‌شود- و سنجیدن شرایط هر داده با توجه به اصل موضوع و نیز استفاده از امکانات برای بررسی بهتر، را می‌توان به نوعی پردازش نامید. همین پردازش را پژوهش‌گران با عنوان یک مرحله از مراحل تصمیم‌گیری، "تصمیم‌سازی" نامیده‌اند که در نهایت به تصمیم‌گیری منجر می‌شود. همه این‌ها که ذیل کلید واژه "تصمیم‌گیری" گفته شد، با این پیش فرض بیان شده است که تصمیم‌گیری تحت تأثیر عوامل مختلف روان‌شناسی، اجتماعی، فرهنگی است و زمان نیز عامل مهم اثرگذار بر همه این موارد است.

تصمیم‌گیری چه در شرایط تثبیت شده، انجام شود و چه در شرایط متزلزل، فرد تصمیم گیرنده ناگزیر خواهد بود از رأی، نظر، فکر و تجربه افراد دیگر بهره‌برد. به ویژه اگر این تصمیم بر روی روند کار و شرایط یک مجموعه اثرگذار باشد. بهره‌گیری از نظر و فکر و تجربه افراد دیگر، تعبیری از مشورت کردن است. اگر برای این موضوع هیأتی دارای صلاحیت، نیز تشکیل شده باشد در واقع شورا شکل گرفته است. در دنیای پرشتاب و غرق در فناوری و تبلیغ تجربه‌های

تفاوت شورای دبیران و شورای هم پایه چیست؟

باتوجه به اهمیت، چالش‌ها و ظرفیت‌های موجود در شورای دبیران و هماهنگی این موضوع با تم اصلی مجله با عنوان "شورا" بر آن شدیم تا با نگاهی نه صرفاً انتقادی بلکه ایجابی برای بهبود وضعیت شوراها در مجتمع بپردازیم. در این باره با آزاده آشوری، معاون آموزشی دبستان پسرانه گفت‌وگویی در رابطه با چگونگی برگزاری و کارکرد این شورا داشتیم.

آشوری: از نظر ساختاری، اسم شورای دبیران اشاره به جلسه‌ای دارد که کلیه آموزگاران یک واحد در کنار هم جمع شده و در مورد موضوعی واحد صحبت می‌کنند، اما با شناختی که از روند مجله دارم می‌دانم که موضوع مجله عمدتاً بر روی کار مشارکتی و گروهی است که می‌تواند امری مؤثر در اداره مدرسه باشد، اما واقعیت موضوع این است که شورای دبیران با همین عنوان؛ به جلسات سخنرانی مدیر و معاونین آموزشی تبدیل می‌شود و کم‌تر این فرصت به وجود می‌آید که به گفت‌وگو و مناظره دبیران و مسئولان تبدیل شده تا بتوان مکالمات مؤثر و تعیین‌کننده از آن‌ها داشت. در کنار شورای دبیران اما، ساختار دیگری به نام شورای هم‌پایه وجود دارد که از نظر من یکی از مفیده به فایده‌ترین جلسات بوده و ایده‌های خوبی در آن جا رد و بدل می‌شود. از آن جهت که گروه کوچک بوده و جنس نیازهای جمع به هم نزدیک است و در مورد یک گروه مشخص از دانش‌آموزان بحث می‌شود این انتقال داده‌ها و ایده به خوبی صورت گرفته و از آن‌جا به شورای دبیران منتقل می‌شود.

به نظر من اسامی این شوراها خیلی مهم نیست، اما شورای هم‌پایه مکان مناسبی برای بروز ایده و خلاقیت از جانب معلم‌ها بوده و نتایج به دست آمده از این طریق منجر به تغییرات مثبتی شده است. از طریق همین شورای هم‌پایه پروژه‌های بسیار خوبی پیگیری شده است و به نظر من این نوع از شورا می‌تواند بسیار جریان‌سازتر از شورای دبیران باشد که در آن مدیران، سخنران و معلمان، شنونده هستند. این تفاوت حتی در تشکیل این نوع شورا هم دیده می‌شود به عنوان مثال شورای هم‌پایه برخلاف شورای دبیران هر هفته تشکیل می‌شود.

این مهم که فضای صمیمی قطعاً متمرکزتر بوده و خروجی بهتری خواهد داشت، کاملاً قابل پیش‌بینی است، اما آیا نسبتی میان این شوراها وجود دارد؟ آیا شورای دبیران و شورای هم‌پایه در راستای هم و در راستای سند چشم‌انداز مجتمع و بخش‌های کلان سیاست‌گذاری مجموعه حرکت می‌کنند؟

آشوری: قاعدتاً میان شوراها رابطه وجود دارد. اما در شورای دبیران مسائل عمومی‌تر و جامع‌تر مثل قوانین یا یک اصل کلی که شامل همه معلمان می‌شود مورد بررسی قرار می‌گیرد که شورای هم‌پایه نیز فارغ از این مسیر نیست و نمی‌توانیم بگوییم که این دو شورا در یک راستا حرکت نمی‌کنند. در شورای هم‌پایه شاید نگاه مارزبینانه و جزئی‌نگر است؛ نگاهی که در شورای دبیران کلی‌تر پیگیری می‌شود. در هر صورت هر دو شورا در راستای رسیدن

به چشم‌اندازی حرکت می‌کنند که برای مجموعه تعریف شده است. تمام مناظره‌ها، تلاش‌ها برای این است که بتوانیم به چشم‌اندازی که برای خودمان ترسیم کرده‌ایم برسیم.

احمدی: اگر بخواهم شرح حالی از شورای دبیران و شورای هم‌پایه بدهم باید بگویم شورای دبیران جز در ابتدای سال تحصیلی تنها یک بار برگزار شد اما شورای هم‌پایه با قوت تمام هر هفته برگزار می‌شود. در خصوص شورای دبیران شاید این نظر وجود دارد که این شورا محلی برای سخنرانی مدیران مدرسه است اما به نظر من این یک امر پیشینی و قطعی نیست بلکه اتفاقی است که اگر معلمان پذیرای چنین روندی باشند رخ می‌دهد. حالت ایده‌آل این است که شورای دبیران فضایی باشد برای مطالبات کلی تر معلمان، خواسته‌ها و مشکلاتشان و رسیدن به یک هم‌فکری و در عین حال مشخص کردن راهبردها برای حل این مسائل از سوی مدیران.

به نظر من ماهیچ‌گاه به این سمت حرکت نکردیم که مدیران تنها گویندگان این جلسات باشند. ساختار این جلسات به این صورت است که مسائل کلی و عمومی‌تر از سوی آنان مطرح می‌شود و معلمان نیز مسائل خود را مطرح می‌کنند، گرچه ممکن است برای مسائل مطرح شده به راه حل نرسیده باشیم اما قطعاً جواب گرفتیم. به طور مثال مسائل متعددی وجود دارد که با مطرح شدن در این شوراها پیگیری شده است از جمله؛ ساعات کاری مدرسه، تداخل کلاس‌ها، شلوغی فضای ناهارخوری و... نکته اصلی و مهم این است که باید این جلسات به طور منظم برگزار و پیگیری شود، اما به دلیل کمبود زمان و تعطیلی‌های غیرمترقبه نتوانستیم شورای دبیران را به طور مرتب داشته باشیم.

نقطه قوت جلسات شورای هم‌پایه این است که به طور منظم و با جدیت هر هفته برگزار می‌شود اما اگر بخواهیم از نقطه ضعف این جلسات بگوییم باید به این نکته اشاره کنیم که صرف پرداختن به یک موضوع، شکایت و گله کردن از آن به پیدا کردن راه حل و جواب منجر نمی‌شود. در این جلسات نباید تنها به صحبت کردن در مورد مسائل اکتفا کرد بلکه باید با بحث بر سر مسائل موجود، نهایتاً به یک جمع‌بندی برسیم و این گره‌ای است که به دست معلمان بازمی‌شود. در همین رابطه برای دانش‌آموزان پایه چهارم دبستان پسرانه یک مشکل جمعی برای معلمان این پایه وجود داشت که بچه‌ها بعد از حاضر شدن معلم در کلاس هنوز به طور کامل آماده نبودند و پس از حضور معلم بود که عدلی می‌خواستند دفتر خود را از کمد‌هایشان بردارند و... ما تصمیم گرفتیم که به طور خاص روی این موضوع تمرکز کنیم و با یک وحدت رویه و یک دستورالعمل مشخص سعی در حل این مسئله داریم. بعد از گذشت چند هفته به نتایج خوبی رسیدیم و توانستیم این نقطه ضعف را تا حدودی پیدا کرده و در جهت بهبود آن تلاش کنیم، این یک مثال عینی در خصوص رسیدن به یک راه حل برای موضوعات مطرح شده در جلسات هم‌پایه است.

تئاتر شورایی چه تفاوت‌هایی با تئاترهای مرسوم دارد؟

تئاتر شورایی (مانند سایر گونه‌های تئاتر کاربردی) اهداف و سازوکارهای متفاوتی با تئاتر مرسوم دارد:

در تئاتر شورایی ...	در تئاتر مرسوم ...
به حمایت‌های تحول‌خواهانه اتکا می‌شود	به گیشه اتکا می‌شود
ارتباط دو سویه می‌شود	ارتباط یک‌سویه است
تماشا - بازیگر داریم	تماشاگر داریم
مخاطب کنش‌گر است	مخاطب کنش‌پذیر است
نمایش فرآیند محور است	نمایش فرآورده محور است
اجرا هر آن تغییرپذیر است	اجرا تا پایان ثابت است
تماشاگر در اجرا مداخله می‌کند	تماشاگر در اجرا بی‌تأثیر است
اجرا با مشارکت جمع حاصل می‌شود	اجرا حاصل کارگردانی فرد است
تسهیل‌گر داریم	کارگردان داریم
هدف تغییر زندگی است	هدف تفسیر زندگی است

هر آنچه که باید درباره تئاتر شورایی بدانید

هیچ یک از بازی‌ها و تمرین‌های تئاتر شورایی نباید با خشونت انجام شوند و هرگز نباید درد و رنجی ایجاد کنند. همه آنها باید با لذت و درک همراه باشند. هیچ فعالیتی نباید حس و حال رقابت به خودش بگیرد. ما تنها تلاش می‌کنیم از خودمان بهتر باشیم نه از دیگران

آگوستو بوال

تئاتر شورایی در کجا اجرا می‌شود؟

هر جا که مجموعه‌ای از انسان‌ها با دغدغه‌ها، علایق، اهداف یا مسایل مشترک در کنار هم باشند و بخواهند مسائل خود را با همکاری و هم‌فکری رفع کنند؛ از جمله در مراکز آموزشی (از مهد کودک تا دانشگاه)، محلات، مجتمع‌های مسکونی، حاشیه‌ی شهرها، شوراهای صنفی، مراکز توان‌بخشی و بهزیستی، کارخانه‌ها، سراهای سالمندان، مراکز بازپروری، کانون‌های اصلاح و تربیت، شوراهای حل اختلاف، زندان‌ها، بیمارستان‌ها و ...

تئاتر شورایی به چه موضوعاتی می‌پردازد؟

تمام مسائلی که اجتماعات انسانی با آنها دست به گریبان اند: سیاسی (حقوق و وظایف شهروندی، رابطه‌ی مردم و مسئولین)؛ اقتصادی (گرانی، تورم، توزیع ناعادلانه‌ی ثروت، ترویج فرهنگ سوداگری و واسطه‌گری)؛ اجتماعی (فقر، بیکاری، جرم، تجرد، طلاق، اعتیاد، رفاه اجتماعی، مسائل زنان، خانواده، کودکان کار، انواع خشونت و آزارگری)؛ روان‌شناختی (جمع‌گریزی، افسردگی، فوبیها، اوهام، فقدان مهارت‌های ارتباطی، عدم عزت نفس، عدم اعتماد به نفس، انواع بازی‌های روان‌شناختی در روابط)؛ آموزشی (نحوه‌ی تدریس دروس، آسیب‌های تربیتی)؛ زیست محیطی (تراکم جمعیت، زباله، ترافیک، آلودگی هوا و آب، آلودگی صوتی، کم‌آبی، کاهش فضاها، سبز، حقوق حیوانات) و ... هر یک از این موضوعات می‌توانند بسته به نیاز اجتماعات هدف در قالب تک اجرا، طرح یا پروژه به شیوه تئاتر شورایی ارائه شوند.

هدف از اجرای یک تئاتر شورایی چیست؟

این‌که با هم‌کاری و هم‌فکری تمرین کنیم هر کاری را قبل از انجامش بسنجیم و قبل از هر اقدامی علل و عواقب آن را بررسی کنیم؛ این‌که

تئاتر شورایی چیست؟

به طور خلاصه تئاتر شورایی یا اصطلاحاً TO چارچوبی نظری و مجموعه راهبردها و تکنیک‌هایی است که به هنر تئاتر جنبه‌ی کاربردی می‌دهد. یعنی تئاتر را تبدیل به امکانی برای طرح، بررسی و رفع مسائل توسط گروه‌ها و اجتماعات انسانی می‌کند.

خاستگاه تئاتر شورایی کجاست؟

این تئاتر در دهه ۱۹۷۰ میلادی توسط آگوستو بوال، کارگردان و کنش‌گر برزیلی تبار، ابداع شده و تا سال ۲۰۰۸ تکمیل روش‌های آن ادامه یافته است. تئاتر شورایی با تأسی از آموزش‌گری گفت‌وگویی یا رهایی بخش، شکل گرفته که واضع آن پائولو فریره است. تئاتر شورایی ابتدا در برزیل و از آن پس تا کنون در سراسر دنیا بسط یافته است.

تئاتر شورایی چند روش دارد؟

تئاتر شورایی هفت مجموعه تکنیک، ابزار و شیوه بیان‌گری دارد، که عبارت‌اند از: ۱- تئاتر مجسمه ۲- نمایش پردازی هم‌زمان ۳- تئاتر مجادله ۴- تئاتر قانون‌گذار ۵- تئاتر روزنامه ۶- تئاتر نامرئی ۷- رنگین کمان امیال (آرزو).

سرکوب شدگان چه کسانی هستند؟

سرکوب شدگان افراد یا گروه‌هایی هستند که به لحاظ اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، اقتصادی، نژادی، جنسیتی و به هر طریق، از حق خود برای گفت‌وگو محروم مانده‌اند یا به هر طریقی امکان تمرین کسب این حق را ندارند؛ کسانی که سکوت بر آنان تحمیل شده و حق موجودیت کامل از آنان سلب شده است که از آن جمله‌اند: کارگران، دهقانان، بیکار ماندگان، زنان، رنگین‌پوستان، کودکان، سالمندان و معلولان ذهنی یا جسمی.

سرکوب‌گران چه کسانی هستند؟

به باور آگوستو بوال سه نوع سرکوب‌گر وجود دارد: اولین سرکوب‌گر «معاند» است. او عامدانه منفعت شخصی را به بهای نارضایتی دیگران برمی‌گزیند. چنین کسی با این‌که از ناشایست بودن عمل خودش آگاه است، نه می‌شود او را تغییر داد و نه خودش، خود را به چیزی که نیست و نمی‌خواهد باشد تغییر می‌دهد. کارکردن یا گفت و گو با چنین کسی بی‌احتیاطی و ائتلاف بیهوده‌ی وقت است. اما مبارزه با او ارزش زحماتش را دارد. او کسی است که مرتکب جرم شده، منافع حاصل از جرم خود را نگه داشته و به ارتکاب جرم ادامه می‌دهد. اگر چنین کسی را ببخشیم و از جرمش چشم‌پوشیم، با او هم‌دست شده‌ایم.

دومین سرکوب‌گر «کلی‌مسلك» است. او نیز از عمل ناشایست خود آگاه است، اما با گفتن این‌که «هیچ راه دیگری ندارم» خود را مبرا می‌کند و با آن‌که موافق کار خود نیست، می‌گوید مجبور به انجام آن است. او نیز تغییرپذیر نیست و نباید او را با این استدلال بخشید که «دست پرورده‌ی جامعه» است، زیرا امثال او در جوامعی بار آمده‌اند که افراد با اخلاق نیز در آن بار آمده‌اند. هیچ جامعه‌ای شهروندان خود را تولید انبوه نمی‌کند - همه‌ی ما در قبال اعمال خود مسئولیم.

سومین سرکوب‌گر «ناآگاه» است. او نمی‌داند که عمل‌اش سرکوب‌گرانه است و گزینه‌های سرکوب‌گرانه را با انجام وظیفه اشتباه گرفته است. مثل والد، شوهر، معلم، مدیر یا زندانبانی که با هدف اصلاح از خشونت بهره می‌گیرد یا کلا از روش‌های اصلاح بدون خشونت بی‌اطلاع است. به نظر می‌رسد کار با چنین سرکوب‌گری که از علل و عواقب کرده خود ناآگاه است، ارزشش را دارد و منجر به تغییر می‌شود. او معاند نیست و گفت‌وگوی محتاطانه با او و ایجاد تغییرات منطقی در او امکان‌پذیر است.

بدانیم برای حل یک مسئله فقط یک راهکار و برای ارتباط با دیگران فقط یک شیوه‌ی ارتباطی وجود ندارد، بلکه راهکارها و شیوه‌های دیگری را نیز می‌توان آموخت؛ این‌که تئاتر مسیر درست را نشان نمی‌دهد بلکه ابزارهایی به ما می‌دهد تا بتوانیم هر مسیری را آزمایش کنیم. تئاتر شورایی مجموعه روش‌هایی در اختیار هر شخص می‌گذارد تا گذشته‌اش را در بستر اکنون تحلیل کند، سپس آینده‌اش را، بی‌آنکه منتظرش بماند، ابداع کند. تئاتر شورایی تمرین برای زندگی واقعی است. این نوع شورا مبتنی بر این اصل است که همه روابط انسانی باید ماهیتی گفت و گویی داشته باشند؛ در روابط مردان و زنان، نژادها، خانواده‌ها، گروه‌ها و ملت‌ها باید گفت و گو غالب شود. در واقعیت، گفت‌وگوها میل دارند به تک‌گویی بدل شوند. این باعث می‌شود رابطه‌ای که شکل می‌گیرد، رابطه‌ی سرکوب‌گران - سرکوب‌شدگان باشد. از این رو، هدف اصلی تئاتر شورایی کمک به ترمیم گفت و گو میان انسان‌هاست.

اجراگردان یا تسهیلگر کیست؟

اجراگردان، تسهیل‌گر یا اصطلاحاً جوکر یک تئاتر شورایی، کسی است که رابط اجراگران و تماشاگران است، قاعده بازی را به تماشاگران می‌گوید، آنان را ترغیب به مداخله می‌کند، برای آنان فرصت مشارکت برابر ایجاد می‌کند، راهکارهای آن‌ها را به بحث جمعی می‌گذارد و جلسه مجادله را مدیریت می‌کند. او به جای اظهارنظر پرسش‌هایی برانگیزنده می‌پرسد. او اظهارات تماشاگران را تفسیر یا قضاوت نمی‌کند و به جای بحث با آنان، بین آنان بحث ایجاد می‌کند. یک جوکر تئاتر شورایی همواره باید بی‌طرف بماند و سعی نکند افکار خود را تحمیل کند، ولی هدف غایی او همواره توان‌مندسازی سرکوب‌شدگان است. نحوه‌ی مدیریت جوکر در راستای بسیج کردن عزم جمعی تماشاگران برای مسئله‌پردازی و مسئله‌گشایی است.

چرا به تسهیلگر تئاتر شورایی «جوکر» می‌گویند؟

اصطلاح «جوکر» از ورق جوکر یا Wild Card (ورقی اضافی که در مواقع لزوم می‌تواند از هر امتیازی برخوردار باشد) مشتق شده است. درست همان‌طور که ورق جوکر به یک خال یا امتیاز خاص مقید نیست، در تئاتر شورایی نیز جوکر خود را به حمایت از هیچ اجراگر، تماشاگر، یا هرگونه تفسیری از وقایع متعهد نمی‌داند.

تئاتر شورایی چه اصول و ضوابطی دارد؟

تئاتر شورایی آگاهانه در پی تأمین منافع یا حتی علایق افراد و گروه‌های منفرد نیست، بلکه می‌کوشد با تکیه بر نقش اجتماعی و اجتماع‌ساز اولیه تئاتر، پیوسته معطوف به حل مسائل عاجل مردم، به‌ویژه گروه‌های محروم، حاشیه‌ای و بی‌صدا، و نیز تقویت حس هم‌بستگی گروهی باشد. بدون تردید، هرگونه اقدامی که از این تئاتر برای تأمین منافع یا حتی علایق شخصی در جلوه‌های مختلف آن استفاده کند نقض غرض بوده، در تقابل صریح با روح حاکم بر تئاتر شورایی قرار دارد. تئاتر شورایی به ما تمرین می‌دهد که هم در تئاتر و هم در زندگی به عنوان شهروند، صراحتاً جانب سرکوب‌شدگان را بگیریم.

چشم سوم

یادداشت: زهرا سلیمیان، معلم
تئاتر و تسهیلگر تئاتر شورایی

خواندن کتاب‌های ورزشی است اما در کجا قرار است این دانش سرشار به عمل کشیده شود، کجا قرار است عضلات ذهن و بدن ما درد بگیرند تا آماده‌ی دو مارتن شوند؟ قطعا در جواب می‌توان کارکرد روان‌شناسان و روان‌پزشکان را بررسی کرد، آن‌ها تلاش می‌کنند انسان را در موقعیت‌های زنده و واقعی به سوی پیدا کردن بهترین رفتار و پیدا کردن بهترین راه‌حل هدایت کنند اما مشکلی که این میان وجود دارد این است که این راه‌حل‌ها آن قدر از بیرون به مسائل نگاه می‌کنند که شاید در موارد مشابه نتوانند پاسخگوی موقعیت جدید باشند. حتی گاهی توصیه‌ی روانپزشک یا روانشناس در مورد پیش آمده برای ما در واقعیت به نتیجه‌ی درستی ختم نمی‌شود. پس باید چه کار کرد؟ به چه چیزی باید مجهز شویم تا بتوانیم در لحظه برای مسئله‌ی خود راه حل پیدا کنیم؟ پیشنهاد من داشتن چشم سوم است.

چشم سوم داشتن مهارت نگاه کردن از بیرون به مسئله و بررسی تمام جوانب آن است اما آیا وقتی بسیار مضطرب هستیم، یا وقتی بسیار خشمگین و عصبانی هستیم توانایی نگاه کردن از بیرون به مسئله را داریم؟

پاسخ این سؤال بله است. چنانچه ما موقعیت‌های زندگی را بازسازی کنیم، در آن‌ها قرار بگیریم و در شرایطی بدون اضطراب و خشم، شرایط خشم‌گینانه و مضطرب کننده را تجربه کنیم آرام آرام به این مهارت دست پیدا می‌کنیم و به این واسطه سطح خودآگاهی ما بالا رفته و می‌توانیم با نگاه کردن در لحظه به موقعیت‌های چالش‌برانگیز راه‌حل‌های بهتری پیدا کنیم. اما در کجا می‌توان این بازی زندگی واقعی را تجربه کرد؟

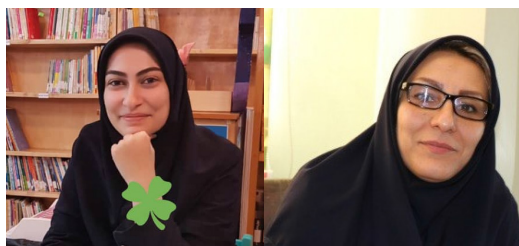
تئاتر شورایی بستر مناسبی برای این کار است. تئاتر شورایی که یکی از شیوه‌های آموزش مشارکتی و زیرمجموعه‌ای از تئاتر کاربردی است در یکی از روش‌های خود به نام مجادله تلاش می‌کند بحران یک جامعه را شبیه‌سازی کرده و با فراهم کردن بستر مناسبی برای تجربه‌ی آن موقعیت بحرانی، مخاطب خود را به ورطه‌ی عمل کشانده و توانایی حل مسئله را در او تقویت کند. این شیوه یکی از روش‌های جهان امروز در مجهز کردن جامعه به ابزار حل مسئله است. در جوامع پیشرفته برای تربیت شهروند سالم و پویا جلسات تئاتر شورایی برگزار می‌شود و در آن هر شهروند تلاش می‌کند با قرار گرفتن در موقعیت‌های نمایشی، بحران مربوط به جامعه‌ی خود را تجربه کرده و برای آن راه‌حل‌هایی پیدا کند، راه‌حل‌هایی که در الگوی رفتاری دارای ساختمانی شبیه به هم هستند و می‌توانند بنا به خصوصیات فردی و اکتسابی فرد در شرایط مختلف رنگ و بویی تازه به خود بگیرند. این شیوه‌ی آموزشی مشارکتی که امروزه یکی از روش‌های بسیار مؤثر در تقویت افراد جامعه به مهارت حل مسئله است در آموزش افرادی که با کودکان در ارتباط هستند بسیار مؤثر است. کودک موجودی بسیار آسیب‌پذیر است و هر اشتباه در برخورد با او می‌تواند به بحرانی در بزرگسالی‌اش بدل شود. این واقعیت که بسیار تلخ و نگران کننده است می‌تواند با آگاهی مدیران محیط‌های آموزشی به سویی صحیح رهنمون شود. یکی از محیط

آنچه ما را از دیگران متمایز می‌کند میزان دانش ما درباره‌ی مسائل نیست بلکه توان ما در حل مسائل است. شاید همگی به جمله‌ی بالا معتقد باشیم و در کلام با جدیت در این باره گفت‌وگو کنیم، چه بسا که کتاب‌های زیادی نیز درباره‌ی مهارت‌های حل مسئله تألیف شده است و روان‌شناسان نیز سخنرانی‌های بسیاری در این باره کرده‌اند اما آیا همه‌ی این‌ها توانسته‌اند در واقع ذهن ما را آماده‌ی حل مسئله کنند؟ یا شاید سؤال بهتر این باشد که همه‌ی این مواد دانشی تا چه اندازه بشر را به مهارت حل مسئله مجهز کرده‌اند؟

عموما کتاب‌های روان‌شناسی و مهارت‌های زندگی در ساختار کلی تلاش می‌کنند با ارائه‌ی تعریفی از شرایط روانی انسان، مخاطب خود را به سطحی از آگاهی درباره‌ی خود برسانند و سپس با بررسی این ساختار روانی دلایل موقعیت‌های چالش برانگیزی که برای انسان پیش می‌آید و او قادر به حل مسئله در آن‌ها نیست را بررسی کرده و بهترین پیشنهاد را درباره‌ی چنین موقعیت‌هایی بدهند. اما سخنرانان که اصولا روان‌شناسان و گاهی روان‌پزشکان هستند پا را فراتر گذاشته و در جلسات گروهی و خصوصی خود علاوه بر کارهای بالا سعی می‌کنند براساس موارد پیش آمده راه‌حل‌هایی را ارائه کنند و به نظر می‌آید این شیوه از اولی کارآمدتر است زیرا باعث می‌شود شخص مشکل‌دار برای مسئله‌ی پیش رو یا مسائل پیش روی آن‌چنانی، مجهز به راه‌حل‌های معقول و از پیش تعیین شده شود. اما چه پیشنهاد‌های بهتری می‌تواند وجود داشته باشد تا آدمی بدون داشتن وابستگی به کتاب و فرد دوم، بتواند در شرایط بحرانی حل مسئله کند؟

برای پاسخ به سؤال بالا ابتدا مثالی درباره‌ی کارکرد کتاب‌های روان‌شناسی و مهارت‌های زندگی از دیدگاه خود می‌زنم. شما فرض کنید دلتان می‌خواهد با ورزش کردن سلامت باشید، در این حال دو انتخاب دارید، یکی خواندن کتاب‌های ورزشی و دیدن تمرین‌های ورزشی است و دیگری آن‌که از جای خود بلند شوید و ورزش کنید. قطعا کار دوم در ابتدا دردناک، خسته کننده و زمان‌بر خواهد بود و کار اول بسیار شیک، جذاب، بدون درد و خستگی؛ اتفاقا کمی هم اثرگذار، چون در مقاله‌ای خواندم دیدن ورزش کردن دیگران به ذهن این ایده را می‌دهد که در حال ورزش کردن است و این رفتار ذهنی کمی بر سلامتی جسم تأثیر مثبت می‌گذارد. من تصور می‌کنم کارکرد کتاب‌های روان‌شناسی شبیه

تئاتر شورایی و اهمیت شیوه‌های نو در حل مسائل

در میزگرد آنلاینی که با مشاوران دبستان دخترانه داشتیم برآن شدیم تا نگاهی انحصاری به موضوع تئاتر شورایی داشته و بر روی موضوعاتی هم‌چون وارد شدن این نوع نگاه به جلسات خانواده، بازخورد و کارکرد تئاتر شورایی در میان والدین و نحوه اجرا آن تمرکز کرده و به گپ‌وگفتی در این باره بپردازیم. آنچه در زیر می‌خوانید حاصل همین گفت‌وگوی واتساپی با مه‌دا سرمه؛ مشاوره دبستان دخترانه در پایه دوم و سوم که حدود ۶ سالی است که با راه رشد همکاری می‌کند و فاطمه اصغری مشاوره پایه سوم در دبستان دخترانه است.

سرمه: به طور کلی استفاده از روش تئاتر شورایی برای بیان اهداف، توانسته مفاهیم مورد نظر ما را به طور عینی و ملموس‌تر به خانواده‌ها منتقل کند. به واقع استفاده از این نگاه برای بیان مسائل به نوعی به تصویر کشیدن همان سخنرانی‌های غیرفعال است با این تفاوت که درک این شیوه برای والدین آسان‌تر بوده و می‌تواند اولیاء را در موقعیتی قرار دهد تا خودشان با تجسم کردن شرایط، در مورد نحوه رفتار خود با فرزندانشان بیندیشند و بتوانند بهترین نوع رفتار و تصمیم را در شرایط مشابه اتخاذ کنند.

این نوع از تئاتر، هیچ نوع راهبرد و راهکار مستقیمی را به نمایش

های آموزشی مهم و اثرگذار بر رشد کودک و والدین، مهدکودک و مدرسه است که این محیط‌ها می‌توانند با توانمندسازی والدین میزان آسیب‌های روانی بر کودک را کم کرده و امیدوار به ساختن نسلی سالم و توانا باشند.

مجتمع راه رشد یکی از آن محیط‌های آموزشی است که به امر بالا اشراف داشته و آن را به عنوان یک ضرورت پذیرفته و تمام تلاش خود را در جهت داشتن بهترین عملکرد در رشد کودکان می‌کند. از این رو دو سال است که این مجتمع بخش مهمی از جلسات آموزش خانواده‌ی خود را به تئاتر شورایی اختصاص داده‌است. در این جلسات بنا به رصدی که مشاوران از گروه‌های سنی مختلف دانش آموزان داشته‌اند موضوعاتی انتخاب شده و به روش مجادله به چالش کشیده می‌شوند و خانواده‌ها می‌توانند در بستری که رفتارشان هیچ آسیبی به کودکان‌شان نمی‌زند خود را به مهارت‌های حل مسئله مجهز کنند، راه‌حلی که میزان سرکوب کودکان و خود والدین را کم کرده و هر دو را در موقعیت روانی سلامتی قرار می‌دهد. در واقع آن‌ها با چشم سوم به خود نگاه می‌کنند. این جلسات با مشورت تخصصی دکتران روان‌پزشک و روان‌شناس طراحی می‌شوند. نکته‌ی جالبی که در این جلسات دیده شد میزان حضور خانواده‌ها بود. کاملاً می‌توانستیم رصد کنیم که آنانی در جلسات شرکت می‌کنند و حضور فعال دارند که سلامت روانی خود و کودک‌شان برای‌شان در درجه‌ی بالایی از اهمیت قرار دارد و هرگز از دیدگاه خدا-والد به موقعیت خود نگاه نمی‌کنند و تمام تلاش‌شان بهبود شرایط برای رشد کودک‌شان است.

در این‌جا می‌توانم بگویم آن چه بشر به آن نیازمند است به رسمیت شمردن خود به عنوان تنها ابزار حل مسئله است. در پی این آگاهی انسان تلاش می‌کند خود را به مهارت حل مسئله مجهز کند و منتظر معجزه نباشد. این‌جاست که او با شناخت خود می‌تواند به ضعف خود در مواجهه با موقعیت‌های در لحظه، اشراف پیدا کند و خود را برای داشتن بهترین عملکرد آماده کند. من شرکت در جلسات تئاتر شورایی را نه از این باب که خود یکی از اجراگران این شیوه هستم بلکه از این دیدگاه، که در پس تجربه‌های سالیان، به کارکرد این شیوه در اصلاح جوامع اعتقاد پیدا کرده‌ام پیشنهاد می‌کنم. یادمان نرود نیاکان ما در غارها برای ماهر شدن در شکار گاو بزرگی که غذای یک ایل بود ساعت‌ها دور آتش جمع می‌شدند و نيزه‌های خود را به سمت نقاشی گاو روی دیوار پرتاب می‌کردند. آن‌ها به صورت غریزی می‌دانستند که آئین‌ها و نمایش‌ها به آن‌ها توان مواجهه با موقعیت‌های جدید را می‌دهد. آن‌ها داشتند با چشم سوم به خود نگاه می‌کردند.

نظرسنجی را بررسی می‌کردیم مشاهده کردیم که حتی برخی از والدین سخت‌گیر ما نیز از این نوع آموزش رضایت داشتند.

این شیوه جدید برای آموزش خانواده‌ها و تحقق اهداف مجتمع از نظر شما چه تفاوتی با شیوه‌های قبلی دارد؟

اصغری: در سال‌های گذشته آموزش خانواده سه بار در سال برای هر پایه و توسط یک سخنران برگزار می‌شد و سعی بر این بود که هر جلسه روی یک موضوع خاص پیش رود. اما در تئاتر شورایی زمانی که برای اولین بار تجربه شد همه والدین از تغییر به وجود آمده در شیوه ارائه به وجد آمده بودند و نحوه بیان موضوع برای‌شان جذاب بود. در این شیوه مخاطبان می‌توانستند دغدغه‌های‌شان را به طرز ملموسی درک کنند و به راهکارهای خوبی برای حل مسائل برسند.

جلسات تئاتر شورایی به این صورت است که در جلسه اول یک دغدغه مطرح شده و سؤال‌هایی برای خانواده‌ها ایجاد و پررنگ می‌شود در جلسه دوم از یک سخنران دعوت می‌شود تا در مورد همان موضوع صحبت کرده و به سؤالات والدین پاسخ دهد. جلسات سوم اما امسال تغییراتی داشته و قصد داریم این جلسه به صورت کارگاهی برگزار شود و در آن والدین به صورت تیم و گروه‌های پنج تا شش نفره از راهکارهای خود از تجربه‌هایی که برای حل مسائل داشتند و از شکست‌ها یا ایده‌های خود برای یک‌دیگر صحبت کنند و به نوعی این جلسه به تبادل نظر بین گروه‌های مختلف والدین تبدیل شود.

می‌گذارد و به فرد نشان می‌دهد که می‌توان به جای چند راه کوتاه و مشخص از پیش تعیین شده، به بی‌نهایت راه‌حل؛ برای موضوعات مختلف دست داشت.

در مورد بازخورد والدین نیز باید بگویم در این نوع ارائه، چالش‌های کمی نداشتیم، والدینی بودند که موضوعات مورد ارائه و نحوه ارائه آن باب میلشان نبود و اعتراضاتی داشتند اما در اکثر مواقع دید والدین مثبت بوده و اگر بخواهم در این مورد مثالی بزنم؛ می‌توان موضوع تربیت جنسی برای پایه دوم را نام برد که بازخوردهای بسیار مثبتی داشتیم. البته توانمند بودن گروه تئاتر شورایی مدرسه در همراه کردن والدین نقش بسیار مثبتی داشت و این نکته‌ای است که نباید از نظرها دور بماند.

اصغری: بحث تئاتر شورایی در آموزش خانواده‌ها موضوعی بود که سال گذشته مطرح شد. امسال نیز به همان شیوه پارسال، موضوع مسئولیت‌پذیری برای پایه سوم پیگیری شد. اما آن‌چه برای من به عنوان مشاور جالب بود گمان می‌کردم که تئاتر شورایی همان صحنه نمایشی است که در تئاترهای مختلف تجربه کرده‌ایم. اما با اولین تجربه دریافتم که والدین می‌توانند به تماشا-بازیگر تبدیل شوند و دغدغه‌های مشترک خود را از طریق تئاتر مطرح کنند، نظرات مختلف را بشنوند و حتی به عنوان بازیگر وارد صحنه شده و سعی کنند ایده خود برای حل یک مسئله، بازی کنند.

در این نوع از آموزش و تئاتر، فردی که بر روی سن می‌رود فکر می‌کند پیشنهاد وی تا زمانی که به عنوان مخاطب نشسته و به بازی‌ها می‌نگرد بهترین راه حل است اما زمانی که به روی صحنه می‌رود غافل‌گیر شده و ممکن است حتی ایده وی با شکست روبه‌رو

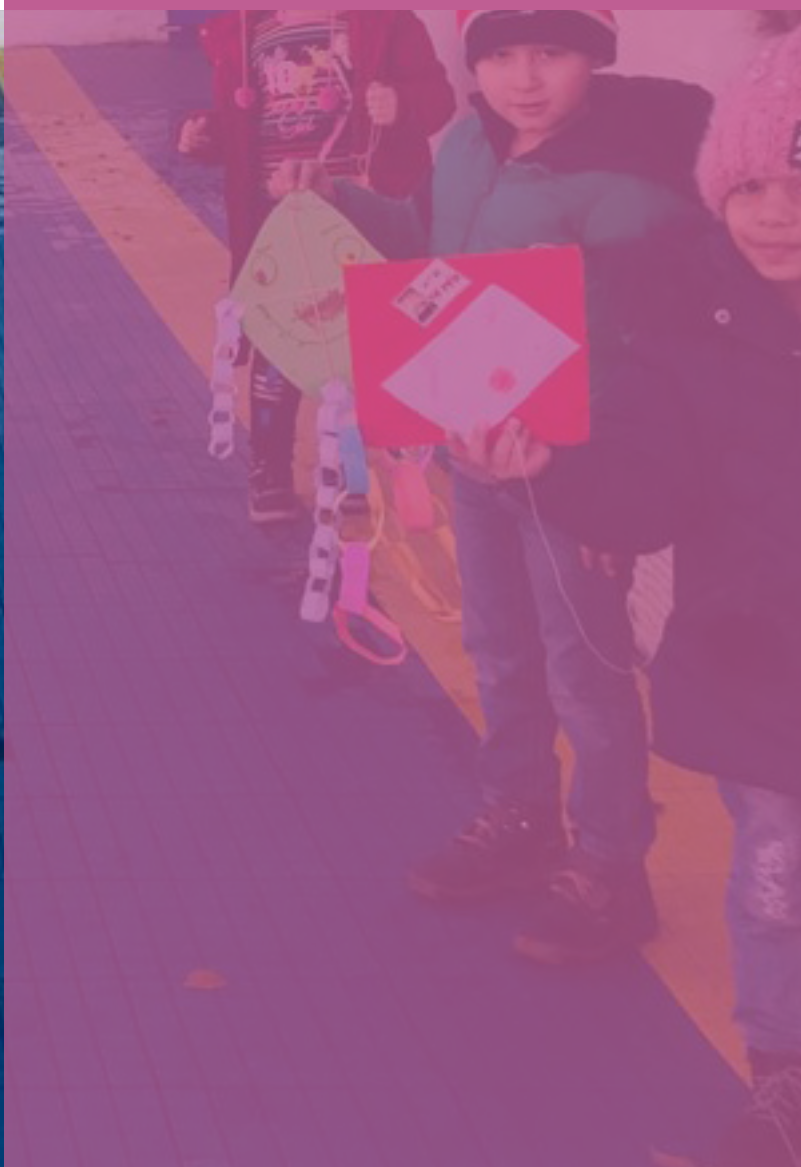

شود. در واقع در تئاتر شورایی مسائل و دغدغه‌های مشترک والدین مطرح شده و با هم‌فکری و همکاری همگان، یک موضوع از ابعاد مختلف مسئله مورد بررسی قرار می‌گیرد و از منظرهای مختلف به یک موضوع پرداخته می‌شود. در این شیوه افراد درمی‌یابند که بی‌نهایت راه برای حل مشکلات وجود دارد. حتی برای من مشاور هم مسائل بهتر و عینی‌تر می‌شود.

به عبارتی بهتر در تئاتر شورایی مسائل و زندگی ترسیم نمی‌شود بلکه به نوعی تمرین زندگی برای افراد است. در مورد بازخوردهای والدین زمانی که هفته گذشته برگه‌های

آنچه در سه ماه نخست از آغاز سال تحصیلی جدید، در مهدکودک گذشت...

گزارش: پونه بهمنی،

مدیر مهدکودک شعبه ۲

حال و هوای مهد و پیش‌دستان مجموعه راه رشد در پاییز امسال با حضور کودکان مان رنگ و بوی مهرماه گرفت و همه از کودکان و مربیان گرفته تا تمام پرسنل اجرایی مجموعه آماده شدند تا به استقبال سال تحصیلی ۱۳۹۸ بروند. قسمت خوشایند روز اول مهر، ایستادن کودکان در صف‌های خود و هم‌سرایی شعرهای پاییزی و انجام حرکات ورزشی هماهنگ بود. پس از روزهای آغازین مهرماه، فعالیت‌های آموزشی کودکان آغاز شد. تمامی این فعالیت‌ها؛ چه آموزش‌های علوم پایه و چه فعالیت‌هایی که جهت رشد کودکان برنامه‌ریزی شده، مبتنی بر بازی است و همین دلیل استقبال و شوق فراوان آن‌ها برای یادگیری است.

یکی از لذت‌بخش‌ترین آموزش‌هایی که کودکان پیش‌دستانی تجربه می‌کنند، داشتن دفتری با عنوان "اولین دفتر مشق من" است که برای تقویت مهارت‌های نوشتاری و دست‌ورزی آنان تهیه شده است. این دفتر شامل زیر لوحه‌نویسی و لوحه‌نویسی است.

در مقطع گروه سنی ۴ تا ۵ سال و پیش‌دستانی روزانه ۲ ساعت از زمان آموزشی کودکان به یادگیری زبان انگلیسی اختصاص داده شده است. یکی از تصمیمات سال جدید هم‌چنین، آموزش علوم پایه به زبان انگلیسی برای کودکان مان است.

۱۶ مهرماه: روز جهانی کودک، با برگزاری ایستگاه‌های بازی جشن گرفته شد. البته برای ما راه‌رشدیان هر روز، روز آن‌هاست و تمام تلاش و

وظیفه ما تربیت و پرورش کودکانی شاد، خلاق و پرسش‌گر است. کودکانی که بتوانند براساس مهارت‌هایی که می‌آموزند مهارت، انعطاف و آرامش بیشتری را در زندگی خود تجربه کنند.

یکی از برنامه‌های مهیج آبان‌ماه هفته "کتاب و کتاب‌خوانی" است. خانم فرطوسی، مربی قصه‌گویی و کتاب‌خوانی کودکان که همواره یکی از محبوب‌ترین مربیان در میان کودکان است؛ طبق روال هر ساله در این روز در کلاس‌های مختلف حضور می‌یابد و درباره اهمیت کتاب خواندن به زبانی ساده برای آنان توضیح می‌دهد. یکی از نقل‌قول‌های جالب وی از بچه‌ها برای همکاران این بود:

یک روز روز، کتابی را که هفته قبل به امانت گرفته بود را پیش خانم فرطوسی آورده بود و متذکر شده بود که من دیگر تمایل به امانت گرفتن کتاب ندارم و پوشه و کارتم را بدهید تا من بروم و زمانی که خانم فرطوسی علت رفتار او را جویا شده بود، جواب داده بود که چون من شب‌ها کتاب می‌خوانم فرصت خوابیدن ندارم و دیگر نمی‌خواهم شب‌ها کتاب بخوانم و می‌خواهم که بخوابم. خانم فرطوسی هم گفته بودند "هرطور راحتی اما هر زمان که دوباره کتاب خواستی با کمال میل به شما کتاب می‌دهم ولی به این موضوع دقت کن که همیشه شب‌ها کتاب نمی‌خوانند و شما می‌توانی روزها هم کتاب بخوانی و شب‌ها بخوابی."

طبق روال هر ساله مهدکودک، در پایان هفته کتاب و کتاب‌خوانی کودکان با کمک والدین کتابی دست‌ساز درست می‌کنند و نمایشگاهی در مهد با کتاب‌هایشان برگزار می‌کنیم. یکی از برنامه‌های دیگر فصل پاییز ما درست کردن جای عود به شکل انار با خمیر سفال بود که با آن به استقبال زمستان و جشن شب چله رفتیم. پس از شب یلدا آهسته آهسته کلاس‌ها از فضای پاییزی خارج شده و حال و هوای زمستانی به خود گرفته و آماده‌ایم تا به استقبال ننه سرما برویم.

آن چه در مؤسسه فرهنگی هنری پله (راه رشد) گذشت...

گزارش: پونه بهمنی، مدیر داخلی مؤسسه پله

اواخر شهریورماه ۱۳۹۸ خانه‌ای با پله‌هایی قدیمی و ستون‌های بلند به مثابه یک عمارت زیبا همه را به وجد آورده بود. به این فکر فرو رفتیم که کاری متفاوت و اثرگذار در شأن این مکان انجام دهیم. افرادی صاحب نام و مسلک از آن‌جا دیدن کردند و نظرات و ایده‌هایی دادند که با کمک از تمام ایده‌ها و نظرات بر آن شدیم که در زمینه تربیت و پرورش کودک و نوجوان گامی فراتر از مهدکودک و مدرسه برداریم. از این رو همگی دست به دست هم دادیم و شبانه‌روز با هم‌فکری و مشارکت کار را به مرحله اجرا رساندیم.

۱۵ ام مهرماه روز هیجان انگیزی بود. ساخت و ساز بعد از ۲۰ روز به اتمام رسید و با تلاش‌های فراوان مدیرعامل، گروه تأسیسات و پرسنل مؤسسه پله، با مکانی روبرو شدیم که یک سالن بزرگ آمفی تئاتر،

کتابخانه‌ای زیبا و اتاق موسیقی مجهز و کلاس‌های استاندارد برای انجام فعالیت‌های کودک و نوجوان داشت و اکنون نوبت افتتاح و شروع به کار مؤسسه با کودکان گروه سنی ۳ تا ۶ سال بود.

پیشینه مؤسسه فرهنگی هنری پله به چندین دهه از دانش و تجربیات نیروی انسانی‌اش که شاغل در مجتمع آموزش راه رشد هستند بازمی‌گردد، البته با رویکرد فلسفه‌ای متفاوت.

پله از دل مجتمع آموزش راه رشد جوانه زده، لذا تأکید فراوانی بر مهارت‌ها و ارزش‌های زندگی، هنر و موسیقی دارد. پله مکانی برای شهود، کشف، حل مسئله، بازی و یادگیری است. از این رو با برگزاری فعالیت‌های متفاوت در قالب کارگاه‌های عملی، کودکان و نوجوانان برحسب نیازها و علایق‌شان با چربی و چپستی به صورت گفت‌وگو محور با روش کار فردی و گروهی آشنا می‌شوند و امکان فراگیری برای آنان مهیا می‌شود.

رشد همه جانبه کودکان و نوجوانان برای ما حائز اهمیت است، از این روی؛ پرورش کودکان در حوزه‌های رشد، فعالیت‌های هنری (نقاشی، مجسمه‌سازی، خلاقیت، کلاژ و کار دستی، نمایش خلاق) و حرکتی جسمانی (یوگا و حرکات اصلاحی بدن) و آموزشی (ریاضی، علوم، فارسی، دقت و تمرکز) را فرا می‌گیرند.

زبان انگلیسی در برنامه و فعالیت‌های روزمره کودکان حائز اهمیت است و روزانه ۱ ساعت ۳۰ دقیقه از زمان کودکان به آموزش زبان انگلیسی با شیوه‌ای متفاوت و فعالیت‌محور اختصاص دارد.

قصه‌گویی و کتاب‌خوانی موجب افزایش سطح هوش اجتماعی کودکان می‌شود. از این روی بچه‌ها و مربی قصه‌گویی دور هم جمع می‌شوند و در فضایی دوستانه قصه را می‌شنوند و هر کدام برحسب گروه سنی خود برداشتی از قصه خواهند داشت ولی زیبایی این فعالیت به آزاد بودن کودکان در بیان احساسات، افکار و ادراک و از همه مهم‌تر به کاربردن در زندگی‌شان است.

در پله کارگاهی داریم با عنوان بازی و طبیعت، کودکان با محیط‌زیست و اهمیت نگهداری و مراقبت از محیط اطراف‌شان آشنا شده و برای‌اش یک ارزش می‌شود. ارزش دوست داشتن خود و نقشش به عنوان فردی در محیط، دوست داشتن دیگران، حیوانات و گیاهان و در کل هر چیزی که در اطرافش وجود دارد.

در مؤسسه فرهنگی-هنری پله اتاقی وجود دارد امن، دنج که در آن ساعت‌ها می‌توانی بنشینی و لذت ببری. مکانی برای پدرها و مادرها که تمایل دارند فارغ از مسائل کاری گپی کوتاه با هم یا با دوستان‌شان بزنند. کتابی مطالعه کنند و درکنار آن دمنوش و قهوه یا چای بنوشند و بعد هر کدام، بدون دغدغه پرورش و تربیت کودک‌شان سراغ کار و مسئولیت اجتماعی خود بروند. اسم این مکان دلچسب کافه زردآلو است. (یادآور می‌شوم چه سخن‌ها و چه سختی‌هایی برای نام‌گذاری کافه نشیدیم و نکشیدیم.)

رویهایی را مادرها در کنار ما هستند و جهت بازیابی توان تفکر و جسم خود به فعالیت یوگا مشغول می‌شوند.

ما از آموزش دیگر کودکان و نوجوانانی که امکان حضور در مؤسسه پله را به طور مستمر ندارند غافل نمانده‌ایم، و کارگاه‌هایی برای آنان تعریف

آنچه در سه ماه نخست پس از آغاز سال تحصیلی جدید در دبستان پسرانه

گذشت... گزارش: آزاده آشوری، مژگان پورحسین؛ معاونین آموزشی دبستان پسرانه

یکی از فعالیت‌های ویژه امسال تابستان دبستان، برگزاری کلاس‌های کمپ طبیعت بود. اساس تصمیم‌گیری برای دعوت از کودکان به کمپ طبیعت، برنامه‌ای کودک‌محور بود که در آن کودک با موقعیت‌های متنوعی مواجه می‌شد. کودکان در این کمپ فرصت تجربه فعالیت‌هایی مانند باغبانی و زراعت، پخت‌وپز و ... را داشتند. تعامل با یک‌دیگر، تلاش برای تأمین نیازهای فردی و جمعی، تجربه زندگی مشارکتی در کنار یک‌دیگر علاوه بر لذت بردن از طبیعت و گذراندن ساعت‌هایی سرشار از شادی از جمله دستاوردهای کمپ طبیعت بود.

کمپ زبان انگلیسی مانند سال قبل اما پرشورتر از گذشته، تابستان امسال نیز برگزار شد. این فعالیت فرصت با هم بودن و تجربه ساعتی شاد

کرده و در حال اجرا است؛ (کارگاه بازی و هم‌بازی، کارگاه نقد فیلم و ...) . مؤسسه پله، فراگیری مهارت‌های زندگی و اجتماعی را ارج می‌نهد. کودکان و نوجوانان در ساعت‌هایی که در این مکان سپری می‌کنند دائماً با این امر مواجه هستند و می‌توانند به یک آگاهی دقیق و درست از نقاط قوت و ضعف خود برسند. ما نیز به سهم خود، با تقویت و پرورش این ویژگی به آنان کمک می‌کنیم تا خود را به خوبی بشناسد و مستقل و با اعتماد به نفس مناسب، در محیط اجتماعی حضور یابند و با توجه به کسب این توانایی‌ها با مشکلات کمتری در آینده مواجه شوند.

یکی دیگر از برنامه‌های این مرکز در شهریورماه امسال رقم خورد. یک معلم ادبیاتی خوش ذوق و تعدادی از نوجوانان اقدام به تشکیل انجمن ادبی کرده و هر هفته در یک روز مشخص دور هم جمع می‌شوند و به بحث و گفت‌وگو درباره مقاله‌های مجله ترجمان علوم انسانی می‌پردازند. این روند کماکان به عنوان "انجمن ادبی هفت‌خوان" ادامه دارد که پله اول: شاهنامه‌خوانی با رویکرد تبارشناسی عشق؛ پله دوم: بررسی و مرور تصویر روابط در تاریخ سینما است. بارها میزبان ارکستر جوانان ایران برای تمرین در سالن آمفی تئاتر بودیم که آن هم تجربه‌ای ارزشمند بود، همچنین نمایش عروسکی با عنوان خوزه برای کودکان پله و مهدهای راه رشد برگزار شد.

سخن کوتاه کنیم اینجا شبیه خانه‌ای می‌ماند که همه ما (کودک، معلم، والدین) در آن زندگی می‌کنیم و در حال یادگیری هستیم.

در پایان از هم‌فکری و مشارکت همراهان پله قدردانی می‌کنیم از: خانم‌ها و آقایان: آناهیتا اصلاح پذیر، بابک چمن آراء، هومن مرتضوی، فرشید یوسفی، حامد اسدیان، نیکتا مهاجر، آرمان نوروزی، پویا نیکجو، دکتر پورنامدار ، فیروزه منتظری، مسعود ساکت‌اف.

دروس علوم، ریاضی، فارسی، اجتماعی و هدیه‌های آسمانی برگزار می‌شود برای دانش‌آموزان فراهم کردیم که به خودارزیابی خود و هم‌گروهی‌های خود بپردازند. این مکالمه و بیان نقاط قوت و ضعف منجر به یادگیری بسیاری از نکات مهم در کار مشارکتی برای دانش‌آموزان شد و لذت این فعالیت را برای دانش‌آموزان دو چندان کرد.

با هدف ترویج آیین سنتی ایرانی و گرامیداشت رسوم ایرانی، هرساله جشنی به مناسبت طولانی‌ترین شب سال برپا می‌شود. امسال نیز برآن بودیم که این جشن را با شکوه‌تر از قبل برپا کرده و آن را با چالشی به نام "چالش شب یلدا" همراه کنیم.

متن «چالش شب چله دبستان پسرانه راه رشد» را در پایین می‌خوانید:

دانش‌آموزان عزیز!
در چالش "شب چله دبستان پسرانه راه رشد" شرکت کنید، به همین دلیل از شما دعوت می‌شود در صورت تمایل کارت تبریکی برای تبریک گفتن شب یلدا به دوست خودتان تهیه کنید.
فراموش نکنید در کارت تبریک دست‌ساز خود، علاوه بر تبریک، برای دوستان توضیح دهید که چرا شب یلدا اعضای فامیل در کنار هم جمع می‌شوند؟
پیام‌تان را می‌توانید به فارسی، انگلیسی یا هر زبان دیگری که تمایل دارید در کارت تبریک خود بنویسید.

کارت تبریک‌های زیبای خود را حداکثر تا روز چهارشنبه ۲۷ آذر به ناظم طبقه خود تحویل دهید.

همراه با فراگیری زبان انگلیسی به صورت کاربردی در زندگی روزمره را برای دانش‌آموزان فراهم می‌کرد. استقبال و نتیجه این کمپ بسیار مطلوب بود و فعالیت آن در سال تحصیلی نیز ادامه دارد.

به مناسبت هفته کتاب و کتاب‌خوانی و با هدف ترویج فرهنگ کتاب‌خوانی، از دانش‌آموزان خواسته شد که در این هفته با در دست داشتن کتاب مورد علاقه خود، ماسکی دست‌ساز از شخصیت داستان محبوب خود بر چهره داشته باشند. در ساعاتی که در مدرسه هستند کتاب خود و

شخصیت مورد علاقه خود را به دوستان خود ارائه کنند.
فعالیت مشارکتی، از جمله رویدادهایی است که برای تقویت مهارت‌های کارگروهی در بین دانش‌آموزان دو بار در سال تحصیلی رخ می‌دهد. این فعالیت‌ها همراه با تجربه‌های نابی برای دانش‌آموزان در مشارکت و هم‌یاری یک‌دیگر است. امسال این فرصت را در فعالیت‌های مشارکتی پایه‌های چهارم و پنجم که به شکل مسأله بازار و تلفیقی از سواد مالی با

آنچه در سه ماه نخست از آغاز سال تحصیلی جدید در دبستان دخترانه گذشت...

■ روز جهانی کودک

برای کودکان که خالق زیباترین احساس‌ها هستند و برای ما که کار و دلمشغولی‌مان کودکان هستند؛ برگزاری مراسم روز جهانی کودک از اهم فعالیت‌های ماست و فرصتی می‌یابیم تا در این روز افق‌های زیباتری را برای آینده‌ی کودکان ترسیم نماییم. بدین جهت در ۱۶ مهر با شعار آینده را باید ساخت روز جهانی کودک مبارک، برنامه‌های جذاب و متنوعی برای آنها تدارک دیده شد از جمله دانش‌آموزان پایه اول و دوم با دستکش‌های پلاستیکی عروسک‌هایی ساختند. دانش‌آموزان پایه سوم آدمک با طرح‌های متنوع ساخته و به صورت آویز به کمره‌ی زمین که از قبل با مقوا آماده شده بود نصب کردند. دانش‌آموزان پایه چهارم بروشورهای مرتبط با منشور حقوق کودکان در اختیارشان قرار گرفت و آن‌ها نیز ساخت آدمک‌های ملل مختلف را به دور کمره‌ی زمین را انجام دادند. پایه پنجم نیز پازل کودکان ملل مختلف در چهار طرح را درست کردند و در آخر نیز در ارتباط با حقوق کودک با آنها بحث و گفت‌وگو انجام شد.

■ گزارش: ترانه جوادپور، ندا توخش؛ معاونین آموزشی دبستان دخترانه | با همکاری سودابه بصیری؛ مشاور آموزشی همین مقطع

■ جشن شکوفه

به‌مانند شهریور سال‌های پیش هفته‌ی پایان شهریور، آغازی است برای آشنایی و مانوس شدن بچه‌های کلاس اولی با محیط مدرسه و همچنین آشنایی با معلم و کلاس درسشان. برای هماهنگی هرچه بیشتر در برپایی این روز، جلسه‌ای با حضور مدیر دبستان و معاونین آموزشی، انضباطی و مشاورین مدرسه تشکیل شد، تا فضایی فرح‌بخش و خاطره‌انگیز برای دانش‌آموزان رقم بخورد.

■ روز بازگشایی مدارس و شروع ماه مهر

مهر آمد و بوی ماه مهر و عطر ورود کودکان دبستانی تمام فضای مدرسه را پر کرده بود. در این روز از سرهنگ آذین و خانم ریحانه جعفری که در حوزه‌ی ترجمه مشغول فعالیت هستند دعوت به عمل آمد تا زنگ مهر را به صدا درآورند، دانش‌آموزان بعد از رد شدن از دروازه قرآن با صفوف منظم به کلاس رفتند و بعد از آشنایی با مقررات اولیه کلاس و مدرسه، هرپایه به تفکیک کتاب‌های خود را تحویل گرفتند.

■ هفته ی تربیت بدنی

ورزش به عنوان یکی از مهم ترین ارکان تأمین شادابی و سلامتی جسم و روح و نیز شاخص اصلی اجتماعی و فرهنگی در زندگی امروز نقش اساسی و بنیادی دارد و بر همین اساس نه تنها یک روز، بلکه تمام روزها و ساعات زندگی را تحت الشعاع قرار می دهد. ما نیز برای شادابی و سلامتی جسم و روح دانش آموزان در هفته ی تربیت بدنی برنامه هایی را برای دانش آموزان در نظر گرفته ایم که عبارتند از :

۱. حرکات پایه کششی و انعطاف پذیری
۲. حرکات پایه (صخره نوردی)
۳. پریدن از روی موانع (توسعه و بهبود آمادگی جسمانی)
۴. حرکات پایه تعادلی و چابکی
۵. توسعه بهبود انعطاف پذیری (کسب بهبود تعادل)
۶. رد شدن از بین موانع (توسعه بهبود قدرت عضلانی)
۷. دو و میدانی (استقامت قلبی و عروقی)
۸. طناب زنی (آمادگی جسمانی)
۹. مسابقه های مفرح و ایستگاهی و طناب کشی
۱۰. مسابقات امدادی، پرش از حلقه های هولاپوپ (بهبود حرکات تعادلی)
۱۱. مسابقات شطرنج بین کلاس ها

■ جشن قرآن

به منظور انس بیشتر دانش آموزان پایه اول با قرآن، روز خاصی را برای ارج گذاری به قرآن، اختصاص می دهیم. گزارش مکتوب و مصور از برگزاری جشن قرآن برای دانش آموزان پایه اول که در دبستان غیردولتی دخترانه راه رشد، انجام شد که به شرح زیر است؛

۱. نصب تراکت به مناسبت جشن قرآن در کلاس درس
۲. تزئین قرآن کریم، رحل کلاس و تخته کلاس با گل و روبان
۳. قرائت آیاتی از کلام الله مجید توسط دانش آموزان به صورت دسته جمعی
۴. در مورد آداب قرائت قرآن برای دانش آموزان صحبت شد.
۵. در مورد اهمیت یادگیری قرآن کریم برای دانش آموزان صحبت شد.
۶. تشویق دانش آموزان به امر یادگیری قرآن کریم
۷. تهیه کارت تشویق قرآن به دانش آموزان جهت ایجاد انگیزه

■ هفته ی بهداشت روان

بهداشت روان دانش و هنری است که به افراد کمک می کند تا با ایجاد روش های صحیح از لحاظ روانی و عاطفی بتوانند با محیط خود سازگاری داشته و راه حل های مطلوب تری را برای حل مشکلاتشان انتخاب کنند. مهم ترین هدف برگزاری این هفته افزایش سطح بهداشت روان از طریق پیشگیری و بالابردن سطح آگاهی و مهارت دانش آموزان است. مدرسه راه رشد با شعار زندگی که آن را به دانش آموزان بیاموزیم برنامه ریزی هایی را با توجه به عوامل مؤثر در ایجاد بهداشت روان در این هفته انجام شده است که عبارتند از:

پایه های اول و دوم: بعد از صحبت های مشاوران در زمینه بهداشت روان نقاشی هایی با عناوین مربوط به بهداشت روان مانند: همکاری، نظم، شادی و احترام به دیگران، دوستی را به تصویر کشیدند.

پایه سوم: دانش آموزان پایه سوم نیز با توجه به موضوعات هفته بهداشت روان، مطلب و داستان هایی را با عناوین نظم، همکاری، شادی و احترام، در داخل کتابچه هایی که برای دانش آموزان از قبل تهیه شده بود، نوشتند. پایه چهارم: در ابتدا ویدئو کلیپی با موضوع بهداشت روان ارائه شد و سپس از طریق بارش فکری مطالب جمع بندی شد. دانش آموزان با توجه به موضوعات هفته بهداشت روان و محتوای ویدئو کلیپ پیام های بهداشت روان را به صورت گروهی روی قطعات پازل نوشته و آن را در جای مناسب قرار دادند.

پایه پنجم: در ابتدا پاورپوینت و اسلاید با محتوای بهداشت روان ارائه شد و سپس از طریق بارش فکری مطالب جمع بندی شد. دانش آموزان با توجه به موضوعات هفته بهداشت روان و محتوای پاورپوینت پیام های بهداشت روان را به صورت گروهی روی گلبزرگ ها نوشته و شعار بهداشت روان را نیز اضافه کردند.

■ هفته ی کتاب و کتابخوانی

هفته ی کتاب و کتابخوانی در سالن کتابخانه دبستان دخترانه برگزار شد. در این نمایشگاه حدود ۲۵۰ عنوان کتاب از ناشران برگزیده ادبیات کودک نظیر پرتقال، ایرانبان، فندق، پیدایش و ماهی، توسط نشر ایرانبان در سالن کتابخانه در اختیار دانش آموزان قرار گرفت.

دانش آموزان به ترتیب کلاس، به همراه آموزگاران خود از کتاب ها دیدن کرده و توسط مسئولین کتابخانه، فروشندگان و معلم های کتابخوانی و فارسی با کتاب های مختلف آشنا شدند.

امسال تلاش بر این بود که از میان ناشران برتر ادبیات کودک، کتاب های متنوعی در سبک ها و تم های مختلف، مناسب با سن کودکان در اختیار آنها قرار گرد و بستر مناسبی برای انتخاب کودک فراهم شود. در این شیوه برگزاری نمایشگاه، هدف از ایجاد امکان خرید کتاب توسط دانش آموزان، تلاش در ایجاد مهارت های زیر در کودکان بود.

ایجاد توانایی در انتخاب کتاب

■ ایجاد توانایی همسو شدن با جمع و حفظ تمرکز برای شناسایی و انتخاب

■ رشد توانایی حفظ وجه نقد و کنترل خرید خود با توجه به وجهی که خانواده در اختیار آنها قرار داده اند.

■ تلاش در هدایت دانش آموزان به سمت انتخاب مؤثر و مورد نیاز خود

■ همچنین در هفته ی کتاب و کتابخوانی فعالیت جالبی به نام ساخت نقاب های دست ساز برای دانش آموزان در نظر گرفته و اجرا شد که به شدت مورد استقبال آنها قرار گرفت. هر دانش آموز نقاب شخصیت کتاب مورد علاقه خود را در منزل درست کرده و در روز مشخصی به مدرسه آوردند و کمی در رابطه با کتاب مورد علاقه ی خود با دوستان شان صحبت کردند.

■ دهه ی ریاضی

بازی برای کودکان همانند کلام برای بزرگسالان است. فعالیت و بازی درواقع تلاش کودک برای کنار آمدن با محیط است و او از این طریق می یابد دنیا را درک کند. برخی از بازی هایی که در دهه ی ریاضی برگزار شد به طور مختصر در زیر اشاره می شود. دهه ی ریاضی بهترین فرصت برای معرفی ریاضی و به عبارتی «عمومی کردن ریاضیات است» که شعار انجمن ریاضی ایران می باشد. به مناسبت دهه ی ریاضی در اوایل آبان ماه تبلیغاتی اعم از روز شمار دهه ی ریاضی، فراخوان برای دانش آموزان برای حل مسائل، جدول سودوکو و معماهای چوب کبریتی و عکس های مرتبط برروی بردهای حیاط و راهروی طبقات به منظور آگاهی دانش آموزان نصب شد. همچنین بازی هایی برای دانش آموزان در نظر گرفته شد.

۱. بازی ماز هیجان انگیز
۲. اوریگامی (کاغذ و تا)
۳. بازی کوریدور: بازی فکری مدل @Uoridor توسط شرکت گیفامیک برای گروه سنی بالای هشت سال طراحی شده است.
۴. بازی کاشی کاری جمع و تفريق
۵. بازی دوز جمع
۶. اُتِلُو
۷. پنتاگو
۸. بازی هپی کیوب
۹. بازی فکر بگو
۱۰. بازی جنگا
۱۱. بازی ضرب و تقسیم کسر ها (کارت بازی)

■ ورزش خانوادگی

یکی از اهداف تربیت بدنی، همگانی کردن آن در بین خانواده هاست. این امر به منظور اهمیت سلامت جسمی و عاطفی فرزندان مان است که در گرو سلامت خانواده قرار می گیرد. همچنین در این روز خانواده ها با تهیه صبحانه ی سالم فرهنگ سلامت غذا را در کنار فرزندان شان تجربه می کنند.

آنچه در سه ماه نخست از آغاز سال تحصیلی در متوسطه یک دخترانه گذشت...

■ گزارش: معصومه مهدی، معاون آموزشی همین مقطع

■ در برنامه بازگشایی مدارس در آغاز مهرماه، میزبان مینا مهنوش از اساتید برجسته دانشگاه تهران و بانوی کارآفرین موفق بودیم که نواختن زنگ مهر توسط وی انجام شد.

■ تقدیر از دانش آموزان برگزیده سال تحصیلی گذشته را در برنامه داشتیم.

■ همچنین برنامه جمع‌آوری اقلام اهدایی اولیای راه رشد برای کمک به دانش آموزان نیازمند را داشتیم که این اقلام اهدایی شامل کیف لوازم التحریر کتاب‌های کمک درسی، لوازم ورزشی و پوشاک بود.

■ آموزش خانواده

از آن جا که مدرسه مکانی برای تعامل دوسویه ی اولیاء و مربیان است، آموزش‌هایی در طی سال برای خانواده‌ها در نظر گرفته شده که با شرکت در این کلاس‌ها مهارت‌های فرزندپروری خود را تقویت می‌کنند. هرچه برای والدین آموزش‌های متناسب با دوره‌های رشد و پرورش فرزندان‌شان بیشتر باشد به همان میزان در نهادینه کردن آن رفتارها، اولیای موفق‌تری خواهیم داشت. همچنین برای دومین سال در دبستان دخترانه آموزش خانواده به صورت تئاتر شورایی نیز برگزار می‌شود. تئاتر شورایی موقعیت‌های نمایش را برحسب موضوع فراهم می‌کند و بعد از ایفای نقش از والدین می‌خواهند که هر جا که احساس می‌کنند با حضورشان و نقش‌آفرینی می‌توانند موقعیتی جدید را خلق کنند، شرکت کنند و در واقع خلق این موقعیت برحسب تغییر آن صحنه و گفتمان شخصیت‌ها بر مبنای باور و اعتقاد والدینی است که بازی در این نقش را پذیرفته‌اند و در جلسات بعدی با حضور کارشناس در ارتباط با آن موضوع صحبت خواهد شد و در انتهای جلسات کارگاهی تئاتر شورایی تشکیل می‌شود.

■ برگزاری کلاس های پروژه

دانش آموزان پس از انتخاب پروژه مورد نظر خود، چهارشنبه های هر هفته، زیر نظر تسهیل گر مرتبط، پروژه را پیش می برند. این فعالیت ها در ساعت پروژه غالباً گروهی است. هدف از برگزاری پروژه ها تمرین کارگروهی و آشنایی دانش آموزان با علوم و مهارت های مختلف در داخل کشور و عرصه های بین المللی است.

■ معرفی پروژه های ششم تا نهم در دستور کار قرار گرفت که از این قرار بود:

معرفی ۶۰ پروژه تعریف شده به صورت نمایشگاه

تهیه پوستر جشنواره و لیست پروژه ها به تفکیک پایه

قرار دادن سه اولویت برای انتخاب پروژه های مورد نظر هر دانش آموز

قرار دادن چکیده پروژه ها در سایت راه رشد

■ شروع مشاوره های فردی از دیگر برنامه هایی بود که در سه ماه نخست آغاز سال تحصیلی به منظور آشنایی بیشتر با علایق دانش آموزان و ارائه برنامه مطالعاتی شخصی به آنان انجام شد.

■ روز جهانی کودک را با برگزاری فعالیت های فکری و مشارکتی در هر پایه جشن گرفتیم و هفته تربیت بدنی نیز با برگزاری مسابقات ورزشی پیگیری شد.

■ اردوهای تفریحی از دیگر برنامه هایی بود که در این سه ماهه پیگیری شد. دانش آموزان باید بتوانند از فرصت های به وجود آمده جهت تحصیل خودآموزی و یادگیری، استفاده مناسب کنند. با فراهم کردن فضای مشارکتی در اردوهای دانش آموزان راه های هم یاری با یکدیگر را به جای رقابت به رسمیت بشناسند. هدف این است دانش آموزان در اردوها، مهارت رویارویی با شرایط مختلف را بیاموزند که چگونه از طریق یادگیری مهارت های زندگی برای رویارویی با مشکلات موجود در آینده آماده شوند. دانش آموزان با تجربه کردن اردوهای مختلف درباره وضعیت تاریخ، زبان، اعتقادات و نظام های فرهنگی و تمدن کشورمان اطلاعات بیشتری کسب می کنند.

■ عناوین اردوها؛ پایه ششم؛ باغ گیاهان دارویی، پایه هفتم؛ موزه آبگینه، شبمانی در مدرسه، پایه هشتم؛ نمایشگاه نانو و شبمانی در مدرسه، پایه نهم؛ موزه بتهون، سفر برون استانی یزد.

پروژه های پایه ی ششم	پروژه های پایه هفتم و هشتم
۱. ساخت عطر ها و اسکراب ها	۱. ساخت جاذب های کربنی برای معرفی به صنعت
۲. نجوم (با همکاری پژوهشگاه هوافضا)	۲. ساخت و طراحی گلابدر (با همکاری پژوهشگاه هوافضا)
۳. علم ثبت اختراع (Trize)	۳. ساخت کوادکوپتر (با همکاری پژوهشگاه هوافضا)
۴. مکاسیستم	۴. ریاتیک (با همکاری دانشگاه خواجه نصیر)
۵. معماری	۵. سازه بالاسازی
۶. تئاتر شورایی	۶. کمیکار
۷. طراحی پارچه	۷. علم ثبت اختراع (Trize)
۸. عصاره گیری گیاهان دارویی	۸. معماری
۹. پرورش قارچ	۹. تاتر شورایی
۱۰. طراحی لباس	۱۰. طراحی پارچه
۱۱. ساخت و طراحی گلابدر (با همکاری پژوهشگاه هوافضا)	۱۱. عصاره گیاهان دارویی
۱۲. مهندسی پزشکی	۱۲. کاوشگر مدل (با همکاری پژوهشگاه هوافضا)
۱۳. عکاسی	۱۳. طراحی لباس
۱۴. سازه بالاسازی	۱۴. گلخانه هوشمند (با همکاری پژوهشگاه هوافضا)
۱۵. رزین آرت	۱۵. زیست فضایی و پزشکی (با همکاری پژوهشگاه هوافضا)
۱۶. استاندارد آب	۱۶. عکاسی
۱۷. ریاتیک (با همکاری دانشگاه خواجه نصیر)	۱۷. بورس
۱۸. سازه های معماری گونه در روایات ادبی	۱۸. نجوم پیشرفته (با همکاری پژوهشگاه هوافضا)

مکان: شهرک قدس - فاز یک - خیابان مهندسان پاک ۲۱ مجتمع آموزشی راه رشد / ۰۲۱-۸۸۵۷۲۱۰۵-۹
www.Raheroshd.ir

آنچه در سه ماه نخست از آغاز سال تحصیلی در متوسطه دوم دخترانه گذشت...

گزارش: فرناز حسینی،
معاون آموزشی همین مقطع

■ آغاز سال تحصیلی ۹۸-۹۹ که با دعوت از خانم دکتر
مینا مهرنوش استاد دانشگاه تهران و کار آفرین موفق،
برای نواختن زنگ آغاز سال تحصیلی.

۱. قرائت قرآن توسط دانش آموز الهام فخاریان پایه نهم
۲. قرائت مقاله آغاز سال تحصیلی و شعار مدرسه توسط دانش آموز
پایه یازدهم پرگل اردلان

■ برگزاری هفته تربیت بدنی و مسابقات ورزشی در حیاط مدرسه به
همین مناسبت.

■ روز جهانی غذا و سرو صبحانه سالم به مناسبت همین روز

■ هرساله دهه ریاضیات به عنوان برنامه‌ای ویژه با هدف
علاقه‌مندسازی دانش‌آموزان به ریاضیات و آشنایی آنان با
ریاضی‌دانان بزرگ دنیا و داشتن یک روز شاد و علمی برگزار
می‌شود. این برنامه شامل نمایش فیلم ریاضی، بازی‌های
فکری و چالش سؤال ریاضی است.

■ انتخابات شورای دانش‌آموزی از دیگر برنامه‌های مهیج
چندماه آغاز سال تحصیلی است که با هدف: ۱- آماده‌سازی
دانش‌آموزان برای جامعه‌پذیری و تمرین مشارکت اجتماعی
۲- استفاده از توانمندی‌های دانش‌آموزان در اجرای برنامه‌های
فرهنگی و پرورشی ۳- ایجاد روحیه مسئولیت‌پذیری و مشارکت
اجتماعی ۴- تمرین کارگروهی و آمادگی دانش‌آموزان برای
ایجاد سازمان‌های کارآفرین ۵- ایجاد حس رقابت سالم بین
دانش‌آموزان در امر مشارکت در کارهای مدرسه ۶- کاهش
فاصله بین مسئولین و دانش‌آموزان و حذف فاصله بین کلاس و
دفتر ۷- شناسایی نقاط قوت و ضعف مدرسه از دید دانش‌آموزان
۸- تقویت بنیه اندیشه‌ورزی دانش‌آموزان، انجام شد.

■ برگزاری مراسم حکم اعطای تنفیذ شورای دانش‌آموزی.

■ برگزاری نمایشگاه کتاب از دیگر رویدادهای اخیر بود که
با هدف: ۱. تقویت فرهنگ کتاب و کتاب‌خوانی و تلاش برای
نهادینه کردن این امر مهم در بین دانش‌آموزان ۲. آشنایی
دانش‌آموزان با تازه‌های کتاب ۳. ارتقاء سطح علمی و فرهنگی
دانش‌آموزان پیگیری شد.

■ آموزش خانواده با هدف ارائه اطلاعات و آگاهی‌های لازم
به والدین در جهت داشتن یک خانواده موفق و پویا برگزار
شد.

■ کسب مقامات ورزشی از دیگر دستاوردهای چندماهه اخیر
بود که می‌توان از آن جمله به: کسب مقام اول در مسابقات
بستکبال منطقه ۲ و کسب مقام سوم در مسابقات هندبال منطقه
دو اشاره کرد.

■ سفرهای برون استانی

■ برگزاری اردوهای تفریحی (اردو برون استانی) گیلان برای پایه دهم؛ هدف از برگزاری چنین اردوهایی:

۱. تقویت روحیه جمع‌پذیری و قانون‌مندی و برخورداری از نظام معین
۲. آشناسازی دانش‌آموزان با شرایط زندگی، هم‌چنین شرایط فرهنگی اقتصادی و اجتماعی مردم در سراسر کشور
۳. آشنایی با فرهنگ‌های بومی شهرها
۴. کمک به فرآیند اجتماعی شدن و ارتقای این‌نوع مهارت‌ها
۵. ایجاد روحیه خودسازی و اعتماد به نفس در بین دانش‌آموزان
۶. ایجاد روحیه و نشاط همراه با تفریحات سالم
۷. تقویت حس تعاون و همکاری از طریق سپردن کار و مسئولیت‌ها
۸. انتقال عملی اهمیت نظم و انضباط در زندگی شخصی به دانش‌آموزان
۹. کسب تجربه در زمینه‌های مختلف اجتماعی، اخلاقی و فرهنگی

■ اهداف تشکیل شوراهای دانش‌آموزی

۱. آماده سازی دانش‌آموزان برای جامعه‌پذیری و تمرین مشارکت اجتماعی
۲. استفاده از توانمندی‌های دانش‌آموزان در اجرای برنامه‌های فرهنگی و پرورشی
۳. ایجاد روحیه مسئولیت‌پذیری و مشارکت اجتماعی
۴. تمرین کارگروهی و آمادگی دانش‌آموزان برای ایجاد سازمان‌های کارآفرین
۵. ایجاد حس رقابت سالم بین دانش‌آموزان در امر مشارکت در کارهای مدرسه
۶. کاهش فاصله بین مسئولان و دانش‌آموزان و حذف فاصله بین کلاس و دفتر
۷. شناسایی نقاط قوت و ضعف مدرسه از دید دانش‌آموزان
۸. تقویت بنیه اندیشه‌ورزی دانش‌آموزان
۹. هم سو سازی دانش‌آموزان با سیاست‌های مدرسه

■ برگزاری دهه ریاضیات

۱. آموزش بازی‌های ریاضی
۲. طراحی مسابقه ریاضی
۳. ایجاد علاقه و انگیزه برای دانش‌آموزان جهت یادگیری هر چه بهتر درس ریاضی

قطعات خودرو در داخل کشور با وجود مشکلات

■ برگزاری اردو علمی بازدید از انستیتو پاستور ایران پایه دهم و یازدهم تجربی

۱. آشناسازی دانش آموزان با مرکز تحقیقاتی، تولیدی و آموزشی انستیتو پاستور ایران و اهداف علمی مهمی که در این سازمان انجام می شود
۲. آشناسازی دانش آموزان با علوم پایه پزشکی
۳. آشناسازی دانش آموزان با مراحل ساخت محصولات بیولوژیک و آزمایشگاهی و پرورش حیوانات آزمایشگاهی و مشاهده مستقیم این مراحل
۴. آشناسازی دانش آموزان با پرورش حیوانات آزمایشگاهی و نحوه نگهداری این حیوانات
۵. افزایش آگاهی های عمومی یا اختصاصی مربوط به دروس نظری با انتقال مفاهیم به صورت دیداری و مستقیم که بسیار آسان تر از شیوه بیانی است.

■ اهداف اردوهای علمی بازدید از پژوهشگاه بین المللی زلزله شناسی پایه دهم رشته ریاضی

۱. آشناسازی دانش آموزان با پژوهشگاه بین المللی زلزله شناسی مربوط به رشته های فنی مهندسی
۲. آشناسازی دانش آموزان با رشته های پژوهشی و مهندسی
۳. ارائه راهکارهای علمی به دانش آموزان برای کاهش خطرپذیری و گسترش فرهنگ ایمنی در برابر زلزله

■ اهداف اردوهای علمی بازدید از موزه مقدم پایه یازدهم رشته علوم انسانی

۱. آشناسازی دانش آموزان با تاریخ و معماری بناهای تاریخی ایران
۲. آشناسازی دانش آموزان با اولین، بزرگ ترین و قدیمی ترین موزه ملی کشور
۳. آشناسازی دانش آموزان با رشته باستان شناسی مربوط به علوم انسانی

■ برگزاری نمایشگاه کتاب در هفته کتاب و کتاب خوانی و اهداف برگزاری آن:

۱. تقویت فرهنگ کتاب و کتاب خوانی و تلاش برای نهادینه کردن این امر مهم در بین دانش آموزان
۲. آشنایی دانش آموزان با تازه های کتاب
۳. ارتقاء سطح علمی و فرهنگی دانش آموزان

■ برگزاری اردوهای علمی و اهداف آن:

■ بازدید از ایران خودرو؛ پایه یازدهم ریاضی

۱. آشناسازی دانش آموزان با تاریخچه ایران خودرو
۲. آشناسازی دانش آموزان با خط تولید ایران خودرو
۳. آشناسازی دانش آموزان با مهارت های شغلی مختلف در خط تولید ایران خودرو
۴. تشویق و ترغیب دانش آموزان به آموختن مهارت های فنی مهندسی
۵. افزایش آگاهی های عمومی و یا اختصاصی مربوط به دروس نظری با انتقال مفاهیم به صورت دیداری و مستقیم که بسیار آسان تر از شیوه بیانی است
۶. ایجاد زمینه مناسب برای رشد و شکوفایی استعداد های فردی
۷. آشنا شدن با مشکلات اقتصادی و ارزی که در خط تولید ایران خودرو وجود دارد و تلاش مهندسین ایرانی در دوره کنونی برای کاستن این مشکلات
۸. آشناسازی دانش آموزان با تلاش مهندسین ایرانی برای تولید

مهم‌ترین انتخاب زندگی فرزندانمان هست. این انتخاب الگویی است برای همه انتخاب‌های بعدی. الگوی شناخت خود و شناخت موضوع مورد انتخاب.

■ موضوع دیگری که در متوسطه یک پسرانه پیگیری شد؛ رویکرد جدید در آموزش خانواده برای پایه‌های هفتم و هشتم با موضوع، گذر از دوران بلوغ بود.

آموزش خانواده در هر موضوعی نیاز به مشارکت سه رأس یک مثلث دارد. رأس اول خانواده‌های فعال، رأس دوم سخنران مسلط و آگاه به مسائل دانش آموز و خانواده و رأس سوم هم مدرسه که باید رابط این دو باشد. اتفاق به صورت مرسوم این بوده که سخنران به مدت ۹۰ دقیقه صحبت می‌کند و شنونده‌ها غیرفعال گوش می‌دهند و این روند که کمتر درگیر ماجرا می‌شوند در مواقع زیادی خسته‌کننده می‌شود. حل این مشکل اما در نقش مدرسه به عنوان رابط این دو بسته است. در ارائه درباره موضوع بلوغ نقش مدرسه فعالانه دنبال شد. به این ترتیب که با قرار گرفتن بین اولیاء و مشارکت در بحث‌های سخنران بقیه را به پرسش‌گری و مشارکت وا داشت. مدرسه به عنوان مکانی که دانش‌آموزان یک سوم زمان خود را در روز آن محیط می‌گذارند با خودش تجربیات و سؤالات بی‌شماری از دانش‌آموزان دارد. این تجربه و سؤالات اگر در جمع‌های این‌چنینی مطرح شوند به تقویت ارتباط مؤثر اولیاء، دانش‌آموزان و مدرسه کمک زیادی خواهد کرد.

آن چه در سه ماهه نخست پس از آغاز سال تحصیلی در متوسطه دو پسرانه گذشت...

■ گزارش؛ نیما بارجی،
مدیر همین مقطع

پیرو تصمیم برای جداسازی متوسطه‌ی پسران سرانجام، در مردادماه ۱۳۹۸ این تلاش‌ها پس پیگیری‌های فراوان، به ثمر نشست و ساختمان مجزایی در نزدیکی ساختمان فعلی برای دوره‌ی دوم متوسطه‌ی پسران تهیه شد. علی‌رغم اینکه ساختمان پیش از این نیز به عنوان دبستان فعالیت داشته اما نیازمند تعمیرات اساسی بود. بنابراین کارگاه تعمیرات و نوسازی مجتمع راه رشد بلافاصله از زمان تحویل به مدت ۲ ماه به طور شبانه‌روزی در آنجا مستقر شد و دقیقاً در ۳۱ شهریور ۱۳۹۸ متوسطه‌ی پسرانه دوره‌ی دوم در ساختمان مستقل خود رسماً فعالیت آموزشی خود را آغاز کرد.

آن چه در سه ماهه نخست پس از آغاز سال تحصیلی در متوسطه یک پسرانه گذشت...

■ گزارش؛ مهدی نیلاش،
معاون آموزشی همین مقطع

■ هدایت تحصیلی و انتخاب رشته یکی از مهم‌ترین موضوعاتی بود که در این سه ماهه پیگیری شد.

این ارائه با رویکردی جدیدی همراه بود. تلاشی صورت گرفت مبنی بر این که در کنار روش‌های مرسوم انتخاب رشته در پایه نهم، دریچه‌ی جدید و نگاه گسترده‌تری به عوامل دیگر هم داشته باشیم. در روش مرسوم انتخاب‌ها بر اساس علاقه دانش‌آموز و آینده شغلی و نگاه خانوادگی به شغل و رشته تحصیلی دانش‌آموز مورد توجه است که البته این موارد هم بسیار مهم است. اما موضوع مهم این است که هر کدام از این موارد چه وزنی در انتخاب یک رشته دارند. در روش‌های مرسوم از انتخاب معکوس استفاده می‌شود یعنی ابتدا شغل و رشته دانشگاهی انتخاب می‌شوند سپس رشته تحصیلی را بر اساس آن انتخاب می‌کنند. تلاشی صورت گرفت تا اولیاء را با چالش‌ها و مشکلات این نوع انتخاب آشنا کنیم. در این ارائه ابتدا به عوامل بیرونی و عوامل درونی در انتخاب درست بحث شد. مثلاً عامل علاقه چون تحت تأثیر شدید، محیط و اطرافیان است یک عامل بیرونی است یا حتی شغل آینده چون وابسته زمان است و عواملی که در آینده تعیین کننده هست در انتخاب رشته تحصیلی نقش منفی را دارد. عوامل درونی از تأثیر کمتری نسبت به محیط برخوردارند به توانایی دانش‌آموز وابسته است به این که در دوران تحصیلی‌اش چه توشه‌ای همراه خودش دارد. در عامل درونی سعی می‌شود علاوه بر سنجش هوش‌های چندگانه گاردنر، عوامل روان‌شناختی دانش‌آموز در تعیین رشته موردتوجه قرار گیرد عواملی مانند درون‌گرا یا برون‌گرا بودن و غیره. مرحله آخر اما شناخت رشته‌های تحصیلی است. اشتباه رایج در معرفی رشته‌ها این است که دروس سه‌ساله متوسطه را معرفی می‌کنند تا ساختار رشته‌ها را. مثلاً در رشته علوم تجربی (زیستی) دانش‌آموزانی موفق‌ترند که ذهن استقرایی بالایی داشته باشند تا حجم بالایی از داده را بتوانند در ذهن طبقه‌بندی کرده و در موارد نیاز به راحتی بازیابی کنند.

در این ارائه سعی شد نگاه دیگری را جلو پای اولیاء برای دانش‌آموزان قرار دهیم. اول اینکه خود را بشناس سپس رشته‌ها را بشناس. در نهایت با در نظر گرفتن عوامل بیرونی انتخاب کن. انتخابی که اولین و

اول مهر، همیشه از جایگاه ویژه‌ای برخوردار بوده است. همواره با ذوق‌زدگی یا شاید کمی هم ترس و دلهره‌های کاذب توأمان بوده، اما هیچ‌کس خاطره‌انگیزبودنش را انکار نکرده است. مهر همیشه از چند منظر متفاوت است. از نامش بگیر تا اتفاق مهمی که در آن روز رقم می‌خورد؛ برای دست کم ۹ ماه. فرصتی است تا دانش‌آموزان در هر مقطعی ابعاد تازه‌تری از حقیقت وجودی خود را کشف کنند. اما مهر امسال اتفاق تازه‌ی دیگری برای کل مجتمع آموزشی راه رشد داشت و آن هم شعبه‌ی جدیدی بود که به این مجموعه‌ی بزرگ افزوده شد و همین بهانه‌ی خوبی بود که مدیرعامل مجتمع، سرکار خانم اصلاح‌پذیر، زنگ آغاز سال تحصیلی ۹۹-۹۸ را از ساختمان جدید به گوش همه‌ی دانش‌آموزان راه رشدی برساند.

در سال‌های اخیر، مدرسه صرفاً محل ورق‌زدن کتاب‌های درسی یا نوشتن مشق شب برای روز بعد یا حفظ کردن مطالب برای آماده‌شدن در آزمون‌های آتی نیست. حالا تقریباً دو دهه‌ای هست که مدارس به قدر توان خود بستری را فراهم می‌آورند تا دانش‌آموزان در آزمون و خطاهای غیر درسی و به صورت عملی علاقمندی‌های خود را شناسایی کنند. نام‌های متفاوتی برای این نوع فعالیت‌ها در مدارس تعریف شده است. «فوق برنامه»، «کلاس انتخاب»، «کلاس‌های آموزشی» در مجتمع آموزشی راه رشد اما این فعالیت‌ها تحت نام «کلاس‌های پروژه» در پی شناسایی استعدادهای دانش‌آموزان خود است. کلاس‌ها برای دانش‌آموزان الزام‌آور بوده و تنها در انتخاب نوع رشته آزاد هستند. رشته‌هایی در زیرشاخه‌های کشاورزی، علوم آزمایشگاهی، مکانیک، برنامه‌نویسی، هنر و معماری، صنعت هوافضا و... به همین بهانه همه ساله، ابتدا در هفته‌ی اول مهر، رشته‌های گوناگونی توسط کارشناسان همان رشته، در یک برنامه‌ی ۹۰ دقیقه‌ای، به صورت ویدیویی یا حضوری به دانش‌آموزان معرفی می‌شود.

از حساس‌ترین برنامه‌های آموزشی که از ارکان اصلی در هر سال تحصیلی نیز به حساب می‌آید. یکی «برنامه‌ی مدون» یا همان «تقویم آموزشی» است و یکی انتخابات و شناسایی اعضای «انجمن اولیا و مربیان» هر مدرسه است. امسال نیز طبق روال هر ساله این دو برنامه در شانزدهم مهرماه در متوسطه‌ی ۲ پسرانه برگزار شد که در بخش «تقویم آموزشی» مسئولین مدرسه در حضور اولیا به تشریح بخش‌هایی از برنامه‌ی سالانه پرداختند. سپس در بخش انتخابات انجمن، پس از اعلام آمادگی تعدادی از اولیا برای عضویت و معرفی خود، با رأی‌گیری اعضای نهایی انجمن معرفی شدند.

شاید اولیای مدرسه بتوانند به هر دلیلی از مدت زمان کلاس‌های درسی دانش‌آموزان بکاهند یا حتی آن کلاس را برگزار نکنند و البته با اعتراض بسیار اندکی از دانش‌آموزان رو به رو خواهند شد. اما حذف و یا حتی کاستن

از ساعت ورزشی دانش‌آموزان همیشه چالشی بزرگ برای اولیای مدرسه بوده و خواهد بود. به معنای دیگر، اهمیت و علاقمندی دانش‌آموزان به ورزش، به سبب ایجاد هیجان و پویایی مضاعف به مراتب بیشتر از سایر دروس است. جالب‌تر اینکه اگر اولیای مدرسه به دنبال یک برنامه‌ریزی دقیق و هیجان‌انگیز برای برگزاری مسابقات ورزشی داشته باشند می‌تواند با اعتماد و اطمینان کامل از ایده‌های دانش‌آموزان بهره ببرد. راه رشد از این تجربه هیچ‌گاه دچار خسران نشده است. امسال نیز همانند سال‌های پیش با مشارکت خود بچه‌ها جدولی برای برگزاری المپیاد ورزشی درون مدرسه‌ای در رشته‌های تیس روز میز، سبک‌تاکرا و فوتبال دستی تهیه، تنظیم و برگزار شد.

انگیزه و تلاش دانش‌آموزان ورزشکار متوسطه‌ی ۲ پسرانه از اینکه تا مرحله‌ی نیمه‌نهایی در رشته‌ی فوتسال راه یافتند بسیار ستودنی و قابل تقدیر بود.

یکی از راه‌هایی که دانش‌آموزان محبوبیت خود را در میان دوستان دیگرشان می‌توانند محرک بزنند، حضورشان در انتخابات شوراهای دانش‌آموزی است که اکنون بیش از دو دهه از آغاز آن می‌گذرد. هر چند شاید گاهی این محبوبیت با استانداردهای مورد نظر اولیای مدرسه تراز نباشد اما، دست کم جسارت حضور دانش‌آموزان داوطلب در ساختار شخصیتی آینده‌ی آن‌ها بدون شک بی‌اثر نخواهد بود. چه اینکه مجموعه‌ی راه رشد نیز با برگزاری مناظره میان داوطلبان زمینه‌ای را در همین بستر فراهم آورده تا جسارت آن‌ها در چندان مورد محک قرار بگیرد. در انتخابات امسال سه نفر به عنوان نفرت اصلی شورای دانش‌آموزی دوره‌ی دوم متوسطه معرفی شدند.

گاهی شاید خود دانش‌آموزان هم گمان نمی‌کنند که ممکن است در یک فعالیت علمی، ورزشی یا پژوهشی ناگهان شگفتی آفرین باشند. تیم دو میدانی مدرسه در مسابقات منطقه شرکت کرد و سام یآوری در رشته‌ی پرتاب دیسک و آرشام مرادی‌نژاد در دوی ۸۰۰ متر موفق به کسب مقام دوم شدند.

در چند سال گذشته، یکی از نگرانی‌های خانواده‌ها در بحث بهداشت فردی، شیوع بیماری آنفولانزا است که با شروع فصل سرما، حرف و حدیث‌ها از ابعاد این بیماری آغاز و تا نیمه‌ی فصل سرما ادامه‌دار است. به معنای دیگر از ابتدای شروع سال تحصیلی دانش‌آموزان، خانواده‌ها و در نهایت تمامی مردم به نوعی با مسئله‌ی بیماری آنفولانزا گریبان‌گیر خواهند بود. تدابیر اندیشیده شده به تناسب هر فضای جمعی قطعاً متفاوت است. در این بین به نظر می‌رسد مسئولیت مدارس بسیار بیشتر است و تمهید حداقلی آموزشگاه‌ها، ضدعفونی روزانه‌ی ساختمان، نظارت بیشتر بر بهداشت فردی دانش‌آموزان و در نظر گرفتن ساعت فوق‌العاده برای آموزش بهداشت فردی و البته فراتر از موارد اشاره شده، تغییر رژیم غذایی روزانه‌ی مدارس به خصوص در بخش غیر دولتی. مجتمع آموزشی راه رشد نیز به قدر توان تقریباً تمامی تمهیدات فوق را از ابتدای امر به اجرا درآورده است و سوپ به وعده‌ی غذایی دانش‌آموزان افزوده شد. در هر کلاس مایع ضدعفونی‌کننده قرار گرفت و هم‌چنین شست‌وشوی کف سالن اجتماعات نیز هر روز ضدعفونی می‌شد.

- ملیکا قاسمی
- رتبه ۹۹
- مهندسی صنایع
- دانشگاه شریف

- روزین شنتیایی
- رتبه ۳۸۴
- مهندسی مکانیک
- دانشگاه تهران

- بهار صدر
- رتبه ۹۰
- روانشناسی
- دانشگاه شهید بهشتی

- آناهیتا مشتاق
- رتبه ۳۵۹
- مهندسی برق
- دانشگاه تهران

- غزل اصلاحی
- رتبه ۳۷۲
- مهندسی معماری
- دانشگاه هنر

- درین تقدیسی
- رتبه ۱۶۶۳
- داروسازی
- دانشگاه شهید بهشتی

- پریناز عصاره
- رتبه ۹۱۷
- مهندسی مواد و متالوژی
- دانشگاه شریف

- مهسا مولایی
- رتبه ۱۳۶۱
- مهندسی معماری
- دانشگاه شهید بهشتی

- رادمهر ذبیحی
- علوم کامپیوتر
- دانشگاه صنعتی امیرکبیر

- فراز اشراقی
- اقتصاد
- دانشگاه تهران

- برسام فلاح
- اقتصاد
- دانشگاه علامه طباطبائی

- رامان عفراوی
- علوم کامپیوتر
- دانشگاه صنعتی امیرکبیر

- کسری ابراهیمی
- مهندسی مکانیک
- دانشگاه سمنان

- علی یوسفزاده خامنه
- مهندسی پلیمر
- دانشگاه صنعتی امیرکبیر

- کیان ملکی
- مدیریت صنعتی
- دانشگاه شیراز

- محمدرضا همتی
- مهندسی شیمی
- دانشگاه ارومیه

حتی شده یک فرد را به هواخواهی از زمین تشویق کند. شاید که "ZOOM" چراغی باشد در کوره راه محیط زیست ! راستی از شما چه پنهان که در سر، دغدغه‌ای نو دارم و چشم‌هایم باز شروع کرده‌اند به خیره ماندن به طبیعت ...

کافه زردآلو، کافه‌ای در انتهای حیاطی به وسعت تهران

مهنراز حسین زاده یکی از دبیران هنر، کاروفناوری مجتبیع آموزشی راه‌رشد است که حدود پنج سالی است بارام‌رشد همکاری می‌کند همراه با قلم‌شیوای این معلم گران قدر سفری به کافه زردآلو و حیاط مؤسسه فرهنگی هنری پله داشته‌باشید.

یادداشت: مهنراز حسین زاده؛ طراح و مجری طرح

آدرس رسیدن به کافه زردآلو ممکن است به نظر تان عجیب باشد، ولی بگذارید آدرسش را برای تان توصیف کنم. مسیر را از میدان آزادی، بزرگترین میدان تهران شروع می‌کنیم؛ بعد مستقیم که بیاییم جلو در کمال تعجب به تئاتر شهر می‌رسیم، بزرگ‌ترین مجموعه نمایش تئاتر ایران. چند قدمی جلو که برویم سر از میدان حسن‌آباد در می‌آوریم؛ نمادی از طهران قدیم.

به مناسبت انتشار کتاب زوم

سرنوشت من، نوشتن است

یادداشت: سعیده مختاری؛
آموزگار دبستان دخترانه راه
رشد

آغاز داستان "ZOOM" قطعا به سال‌های دور برمی‌گردد. وقتی که چشم‌هایم شروع کرد به خیره ماندن به محیط‌زیست: درخت‌هایی که خشک می‌شد، خانه‌هایی که نشست می‌کرد، خیابان‌هایی که فرو می‌ریخت و ابرهایی که نمی‌بارید... .

اول شروع کردم به حرف زدن درباره‌ی آن‌چه که می‌دیدم. در خانواده، بین همسایه‌ها و هم‌مهریان و ... دنبال گوش شنوایی می‌گشتم تا درد بی‌توجهی به محیط زیست را فریاد کنم. هرچند تلاش‌هایم اغلب بی‌نتیجه می‌ماند. از بس که آدم بزرگ‌ها درگیر دغدغه‌های خودشان بودند.

و بعد حرف‌هایم را به کلاس‌های درس بردم؛ از حسن‌های معلم بودن فرصت برای صحبت کردن است اما اصلی‌ترین حسن‌اش این است که برای بچه‌ها صحبت می‌کنی. بچه‌ها گوش می‌دهند، می‌پذیرند و روی قول‌شان بیشتر می‌مانند. تنها نگرانی این است که خسته شوند از حرف. پس داستان نوشتن شاید که راه بهتری باشد. من هم شروع به نوشتن کردم. از مچاله کردن کاغذ و خط خطی خبری نبود. لپ‌تاپ، دفترم بود و کیبورد خودکارم. واژه‌ها قطار می‌شدند. محیط زیست مبدأ بود و محافظت از آن مقصد.

قصه به مردم شهری می‌پرداخت که ناگهان درگیر ویروسی می‌شوند و زندگی‌شان از حالت عادی خارج می‌شود. ویروس ناشناخته باعث تورم اعضای بدن می‌شود و ظاهرا هیچ درمانی برایش نیست. تا این‌که در اوج بحران، بازپرس سرشناس شهر، تحقیق را آغاز می‌کند و علت انتشار ویروس را در جایی که به نظر امن‌ترین محل شهر است می‌یابد ... بالاخره بعد از یک ماه شخصیت‌های داستان رضایت دادند قصه‌شان را برای دیگران هم تعریف کنم و برای تعریف این قصه چه کسی بهتر از آن که خوب می‌خواند و خوب می‌نویسد: آقای دکتر قاسم پور؛ مدیر دیارتمان فارسی مجتبیع راه‌رشد. نوشته‌ی من انشای شاگردی بود مشتاق و تأیید ایشان؛ کارت صدآفرین معلم.

حالا که تأیید شده بودم دلم قرص‌تر بود به تعریف داستانم. نوشته‌هایم را مرتب کردم و این‌بار سپردم‌شان به ذهن روشن سرکار خانم اصلاح پذیر، مدیرعامل مجتبیع راه‌رشد و آن اتفاق خوب همین‌جا افتاد؛ تأیید چاپ داستان توسط انتشارات چکسه.

به این ترتیب نشر کتاب "ZOOM" نتیجه‌ای شد از همراهی حرفه‌ای دوستانم: آقای حمید خلوتی؛ تصویرگر کتاب، خانم دکتر شاه اسماعیلی، همکار واحد پژوهش و مدیرمسئول نشر چکسه.

از شادمانی نشر کتاب که بگذریم امید دارم داستان، تأثیرگذار باشد و کودکان و نوجوانان را به اندیشیدن وا دارد و آرزومندم که این کتاب

نتیجه ۱۴ روز کاری فشرده و سخت، کنار همکاری که هر لحظه را با نشاط، علاقه و روحیه همکاری بالا کار می‌کردند. در این گروه مهم نبود چه کسی چه کاری را انجام می‌دهد و همه به فکر موفقیت جمعی و نتیجه مطلوب بودند. این که بتوانیم فضایی خوشایند را با کمک نقاشی به زندگی روزمره پیوند بزنیم.

در هر کاری لحظات خستگی و کلافه‌گی هست ولی با شوخ طبعی و پشت کار خانم جمالی، لحظه‌ها پر نشاط سپری می‌شد و سرعت و مهارت بالای آقای شجاع قوت قلب‌مان بود. نگران محدودیت زمان نبودیم و مطمئن بودیم کار به بهترین نحو پیش خواهد رفت. دمنوشی سفارش می‌دهیم؛ تا آماده شود به در و دیوار و ماحصل تلاش‌مان در کافه نگاه می‌کنم. دلم می‌خواست فضای کافه پر باشد از حس زیبایی، راحتی، رنگ و زندگی. ساختن یک تجربه‌ی زیبا و لذت‌بخش بصری بدون فرآیند لذت‌بخش؛ امکان پذیر نیست. لذت بردن از انجام یک کار هنری مدیون داشتن ذهنی آرام است و باعث خوشحالی است که ما این امکان را داشتیم تا با اعتمادی که مجموعه به ما داشت، با آزادی عمل به خلاقیت‌مان اجازه دهیم تا پر و بال گیرد و با عشق و علاقه بتوانیم نقاشی را پیش ببریم و در انتها با احساس رضایت، کار را به نتیجه برسانیم.

اولین مخاطبان نقاشی‌مان، گروهی بودند که در کنار ما در حال بازسازی فضای ساختمان بودند. تعامل با این تیم اجرایی بخش جالب دیگری از این پروژه بود. بازخوردهای شنیدنی که در طول کار از افراد دریافت می‌کردیم جالب توجه بود و ما را به ادامه کار امیدوار می‌کرد. آن‌ها درمورد تصاویر بناها؛ کنجکاو بودند، سؤال می‌پرسیدند و خیلی از اماکن تصویر شده را می‌شناختند و از خاطرات‌شان برای‌مان می‌گفتند. مکان‌ها به واسطه تجربیات و خاطراتی که از آن‌ها داریم برای‌مان معنی پیدا می‌کنند و در ذهن‌مان حک می‌شوند. ما نیز تلاش کردیم تا با حک کردن این مکان‌های نمادین از تهران، فضایی برای مرور خاطرات و ساختن خاطرات جدید ایجاد کنیم و البته امیدواریم که از این بناها تنها تصاویرشان باقی نماند و برای این موضوع لازم است تا یکایک‌مان حساسیت لازم را در مورد فضای اطراف‌مان به‌کار گیریم تا تاریخ و خاطرات و هنر را در شهرمان پاسداری کنیم.

ممکن است دل‌تان یک‌هو هوای کاموا و بافتنی کند ولی نباید یادمان برود که قرار است برویم کافه، پس به مسیر ادامه می‌دهیم. عجیب است ولی بعد از طی چند قدم به لاله‌زار می‌رسید؛ دنیای نور امروز و فضای فرهنگی تفریحی طهران قدیم.

کمی جلوتر، از شمس‌العماره سر در خواهید آورد. به این‌جا که می‌رسید، می‌توانید ناصرالدین شاه را تصور کنید که بر بالای بلندترین ساختمان آن زمان تهران، پایتخت را تماشا می‌کند. مجبوریم حضرت همایونی را تنها بگذاریم و به مسیر ادامه دهیم، فقط کمی مانده تا برسید...

درست بعد از برج میلاد؛ یک کافه‌ی مطبوع با عطر قهوه و دمنوش در انتظار شماست تا خستگی یک تهران‌گردی مبسوط را از تن شما به در کند.

کافه زردآلو که نام‌اش را از درختان حیاطش وام گرفته، برای من تنها یک کافه نیست، بلکه مکانی است با خاطراتی شیرین از انجام یک پروژه نقاشی دیواری.

یلدا شب زایش مهر

یادداشت؛

اعظم پرویزی راد

خانم پرویزی راد آموزگار فارسی پایه پنجم دبستان دخترانه است که از سال ۱۳۹۲ با مجموعه راه رشد همکاری می‌کند. با هم نوشته‌ی این معلم گران قدر را به مناسبت شب یلدا می‌خوانیم...

بلند آوازی و پیروزی باشد برای مهر ایزد، ایزدی که مینوی است و هزار گوش دارد و ده هزار چشم و دارنده‌ی دشت‌های فراخ؛ ایزدی که نگاهبان راست‌ترین گفتار است، که نیکوی هایش از شمار فروز است، که نگاهبان پیمان‌هاست؛ که آسایش بخش و نگاهبان سرزمین‌های آریاییست.

قسمتی از سرود مهرنیاپیش

ایرانیان کهن بر این باور بودند که شادی، زاییده‌ی اهورامزدا و اندوه و غم، زاییده‌ی اهریمن است، از این رو در آیین ایران باستان، شادی، جایگاه آیینی دارد و برگزاری جشن‌های ویژه، جایگاه والا و ارزشمندی دارد. «شادی در فرهنگ ایرانی، جایگاه بسیار والایی داشته است. در هیچ فرهنگی، به اندازه‌ی فرهنگ ایرانی، جشن و آیین شادی دیده نمی‌شود. ایرانیان کهن با هر بهانه‌ای جشنی می‌آراسته‌اند؛ بیهوده نیست که شهریار هخامنشی، داریوش، در آغاز سنگ نوشته‌ی «بیستون»، اهورامزدا را سپاس می‌گوید، به پاس آن که شادی را برای مردم آفریده است.

تقویم زرتشتی ۳۰ روز تمام داشت و این سی روز، هریک با نامی خاص، خوانده می‌شد، ۱۲ ماه نیز نام‌هایی داشت که در نام‌های سی‌گانه تکرار می‌شد؛ هرگاه در این تقویم، نام ماه و روز یکی می‌شد. ایرانیان آن روز را جشن می‌گرفتند؛ مثلاً آبان روز از ماه آبان که آبانگان نام داشت، مهر روز از ماه مهر که مهرگان نام داشت و ... به همین ترتیب، آغاز دی ماه جشن بزرگ دیگری بود که آن را «دیگان» می‌نامیدند. دَدُو در اوستا به معنای آفریدگار و خداوند و دی هم شکل فارسی نوین همین واژه است، که نخستین روزش به نام آفریدگار نامیده شده که این روز را خُور روز (روز خورشید) یا خَرَم روز می‌نامیدند. یلدا با میلاد و واژه‌هایی از این دست هم‌ریشه است. در این شب، ایرانیان زادن مهر یا خورشید را جشن می‌گرفتند، آنان خورشید را نشانه و نماد نیکی می‌دانستند و در جشن-هایشان آن را ستایش می‌کردند؛

بنابراین، ایرانیان می‌کوشند این شب را زنده بدارند تا هوشیار و بیدار، شاهد زاده شدن خورشید باشند.

ایرانیان تاریکی را از مظاهر اهریمن می‌دانستند، بنابراین در این شب، آتش می‌افروختند؛ سفره‌ای ویژه پهن می‌کردند و از تمام میوه‌های تازه‌ی فصل در آن می‌نهادند و تا پاسی از شب برای غلبه و پیروزی بر تاریکی، بیدار می‌ماندند. سفره‌ی شب یلدا «مَیَزَد» (Mayazad) نام داشت که عبارت بود از میوه‌های تروخشک، آجیل که آن را لُرك (Lork) می‌نامیدند و به افتخار خورشید، گسترده می‌شد.

وجه تسمیه این شب، به شب چله‌ی بزرگ نیز به این دلیل است که چله‌ی بزرگ از اول دی‌ماه که «اورمزد» نام دارد تا دهم بهمن که «جشن سده» است را شامل می‌شود و پس از آن، چله‌ی کوچک فرا می‌رسیده که از دهم بهمن تا بیستم اسفندماه به طول می‌انجامیده و از شدت سرما کم می‌شده است.

هم‌چنین، این شب، شب زادن ایزد مهر، یکی از بزرگ‌ترین ایزدان ایران باستان است، به طوری که در زمان یولیانس یا ژولیان، یکی از پادشاهان روم، رومیان بسیاری به این آیین (آیین مهرپرستی) روی آوردند و سال‌های بسیار، تولد مهر را جشن می‌گرفتند و آن را آغاز سال نوی خود می‌دانستند، حتی پس از گسترش دین مسیحیت، کشیشان نتوانستند رومی‌ها را از برگزاری این جشن بازدارند، بنابراین کشیشان به ناچار این شب را شب تولد عیسی مسیح نام‌گذاری کردند، به همین دلیل هنگامی که به آیین و مراسم مسیحیان در کریسمس می‌نگریم بسیاری از نشانه‌های ایرانی این مراسم را می‌یابیم. برای مثال، ایرانیان قدیم در شب چله درخت سروی را با دو رشته نوار نقره‌ای تزیین می‌کردند که بعدها مسیحیان درخت کاج را به تقلید از ایرانیان در شب تولد مسیح، تزیین می‌کردند، حتی (Sunday) یعنی روز خورشید یا مهر، از روزهای مقدس مهرپرستان بود که مسیحیان، آن را از ایرانیان به وام گرفتند، اینجاست که از سویی باید به ایرانی بودن خویش ببالیم و از سوی دیگر افسوس بخوریم بر آیین‌های وارونه و دگرگون شده‌ای که دیگران به نام خود بر آن مهر زدند.

در پایان، درباره‌ی این آیین ایرانی باید گفت که این شب، درازترین شب سال است. از این روی، شبی ویژه و بی‌مانند از دیدگاه گاه‌شماری هم هست. از دید نمادشناسی کهن، این شب از این روی دارای ارزش است که از چیرگی شب بر روز و روشنایی می‌کاهد، این کاهش هم‌چنان ادامه می‌یابد تا زمانی که شب و روز در آغاز بهار، آغاز سال نوی ایرانی و به همان سان، آغاز جشن و آیین نوروز، هم تراز و یکسان شوند. در جشن و آیین یلدا به راستی چندین جشن در چندین سامانه‌ی فرهنگی با هم درآمیخته‌اند؛ از این دید، جشن شب یلدا را می‌توان با آیین نوروز، سنجد؛ چرا که در دوران کهن فرهنگ اوستایی، سال با فصل سرد، آغاز می‌شد؛ واژه‌ی Sareda (سَرَد) هم به معنای سال، که خود به معنای سرد است، دارای بار آیینی است؛ یعنی پیروزی اورمزد بر اهریمن، روشنی بر تاریکی و پیروزی مهر و خورشید؛ بنابراین آغاز سال، دی ماه و آغاز زمستان بوده است؛ هم‌چنان که سال مسیحی که در نفوذ آیین میترایسم (مهرپرستی) بوده هنوز با زمستان آغاز می‌شود.

منابع

رضی، هاشم، جشن‌های آتش، بهجت، ج ۴

کزازی، نامه‌ی باستان، ج ۱، ۳، سمت

ما انسانیم نه کالا

برداشتی از سایت: جامعه‌شناسی ایران

فیلم جوکر روایت‌گر جامعه مصرف‌گرای امروزی است. جامعه‌ای که از طریق رسانه‌هایش مدام همگان را به مصرف بیشتر و بیشتر دعوت می‌کند. مصرف کالا، مصرف خدمات، مصرف خنده و هر نوع مصرف دیگری. جوکر در جامعه‌ای که مدام به مصرف بیشتر دعوت می‌شود به علت عدم توانایی در مصرف (نداشتن پول، استعداد خارق‌العاده، دورویی و خباثت و...) به شخصیتی مطرود، رانده و تنها بدل شده است که برای بیان این حجم از تحقیر هیچ کنشی به جز خنده‌های هیستریک نمی‌شناسد.

فیلم روایت دو بخش از جامعه است. بخشی که هنوز قادرند گلیم خود را از آب بیرون بکشند و بخش دیگری که عصبی‌تر و ناامیدتر و مستأصل‌تر از آنند که بتوانند به زندگی خود ادامه دهند. جوکر نماینده این طبقه از جامعه است، طبقه‌ای که یأس و درماندگی خود را از طریق حمله به قطب دیگر جامعه بروز می‌دهد. جوکر نماینده طبقه حمله‌کننده به فروشگاه‌ها و بانک‌ها و سلبریتی‌ها و سرمایه‌داران و سیاست‌مداران و صاحبان قدرت است. نزاعی که جوکر آن را نمایندگی می‌کند نزاعی میان طبقات و قشرهای مختلف اجتماعی نیست بلکه نزاعی میان

محذوفان جامعه و خود جامعه است. نزاعی میان آنهایی که دیگر چیزی برای از دست دادن ندارند و آنهایی که هنوز چیزهای زیادی برای از دست دادن دارند. پرخاش جوکر پرخاشی است از سوی کسانی که هیچ سهمی در اجتماع خویش ندارند با کسانی که بیشترین سهم را از جامعه خود دارند.

شورش جوکرها بسیار شبیه اعتراضات قرن بیست و یکمی در جهان است. (جنبش فرانسه دو هزار و پنج، لندن دوهزار و یازده، اشغال وال استریت امریکا، جلیقه زردها در فرانسه) شورش جوکرها به مانند جنبش‌های قرن بیست و یکمی، شورش برای آرمان‌ها و امیدهای بزرگ نیست. جوکرها بیشتر از آن که خواهان چیزی باشند، خواهان نابودی و تخریب هستند. آن میزان از فریادها و تخریب‌گری‌های جوکرها بیشتر از آن که از سر شوق و امید برای خلق جهانی جدید باشد، بیشتر از سر ناامیدی و استیصال است.

شورش جوکرها هجوم حاشیه به متن است. هجوم بی‌شناسنامه‌ها علیه کسانی که تمام اوراق رسمی را به نام خود ثبت کرده‌اند، این شورش هجوم مطرودان و حاشیه نشینانی است که می‌خواهند این‌گونه خود را به متن جامعه حک کنند. جوکر از طبقه اجتماعی خاصی نیست و اغلب افرادی که به او می‌پیوندند هم از مهاجران، ولگردان، بی‌خانمان‌ها و بزهکاران سابق (در یک کلام لمپن‌های جامعه) هستند که با لذت و کیفی فراوان شروع به کشتار و تخریب کرده‌اند.

حامیان شورش جوکر هم‌چون زباله‌های هدایت شده به زیر قالی هستند که حالا فرش را کنار زده و به صورت علنی خود را در معرض تماشای شهری طاعون زده گذاشته‌اند که خورشید در آن غروب کرده و موش و آشغال‌ها و ... سراسر آن را قبضه کرده است.

تعاونی ہا

سفرنامه دهند

مروری کوتاه به شرکت در کارگاه بین‌المللی تعاونی سواد

سال گذشته

گزارش؛ فروغ داوری

NATIONAL WOMEN'S COOPERATIVE WORKSHOP

AUGUST 8-9, 2019

AHMEDABAD, GUJARAT

■ انجام تحقیقات در زمینه بازاریابی از طریق FGB ها، انجام نظرسنجی برای نیازهای محلی بسیار مهم است.

■ استفاده از جلسه GB، تکنیک‌های چهره به چهره و رویدادهای حضوری برای ایجاد و تقویت پیوندهای بازار مهم است.

■ شویق اعضای برای یادگیری از هم‌سالان در جلسات حضوری و سمینارها مهم است.

■ انتشار بسته‌های سواد مالی برای کمک به زنان برای دستیابی به اطلاعات مرتبط با امور مالی مهم است.

■ تشکیل جلسات منظم با اعضای تعاونی برای تبدیل پس انداز به یک عادت بومی ضروری است.

■ اگر افراد محلی به عنوان مأمور جمع‌آوری منصوب شوند بهتر می‌توانند با اعضاء ارتباط برقرار کنند.

موضوع کلی: چالش‌ها و پیشنهادات برای حضور دیجیتال

■ پلتفرم دیجیتال به دسترسی بهتر به زنجیره ارزش و تقاضا کمک کرده‌است.

■ تحقیقات در زمینه بازاریابی به صورت آنلاین که توسط برخی تعاونی‌ها انجام می‌شود، به آن‌ها کمک می‌کند تا محصولات بهتری را بر اساس نیاز مصرف‌کننده تولید کنند.

■ استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات از جمله آهنگ‌های عامیانه، فیلم‌های کوتاه و نقاشی دیواری به زنان کمک می‌کند تا اهمیت پس‌انداز و دسترسی به خدمات مالی را بهتر درک کنند.

■ تعاونی باید محصولات دیجیتال ارزان و دسترسی به مراکز اطلاعات شخص ثالث را برای ذخیره اطلاعات و مشارکت فنی خود داشته باشد.

■ ۵ تعاونی برای جمع‌آوری اطلاعات در راستای تأمین نیازهای بازاریابی دیجیتال سازمان‌ها کارآمد است.

■ برای استفاده از ابزارها و سیستم عامل‌های دیجیتال، پیوند با بازارهای مختلف به آموزش نیاز دارید، زیرا درج دیجیتال نیاز روز است.

■ آموزش رسانه‌های اجتماع و پرسنل مجهز به اطلاعات دیجیتال برای ایجاد ارتباط با بازار ضروری است.

■ دیجیتالیزاسیون باعث افزایش قدرت چانه‌زنی، کمک به ذخیره‌سازی و دسترسی به داده‌ها می‌شود. امروز می‌توان درخواست‌های بیمه و وام را به صورت دیجیتالی هدایت کرد،

در نیمکت شماره نه، شرح مبسوطی بر تعاونی سوا را خوانده‌اید؛ این تعاونی یکی از مدل‌های موفق و منحصر به فرد در جهان است. تعاونی عظیمی که بیش از ده میلیون نفر زن عضو آن هستند و در کنار یک‌دیگر برای ریشه‌کنی فقر و بهبود زندگی‌شان تلاش می‌کند. آنچه در پایین می‌خوانید یک گزارش مختصر در قالب گزاره‌هایی کوتاه است که در ره‌آورد اعضای تعاونی برگ نو از حضور در این کارگاه نشأت می‌گیرد. کارگاه دو بخش دارد؛ بخش خدمات و بخش کشاورزی. در هر بخش مسائل و راهکارهایی ارائه شده است که با هم می‌خوانیم.

بخش اول؛ تعاونی‌های خدماتی

موضوع کلی؛ بهترین شیوه‌ها و توصیه‌ها در بخش خدمات (بان‌کداری)

■ در مسیر پرداخت وام باید راه‌حلی برای اطمینان از بازپرداخت به موقع حاصل شود و در بدو درخواست، با اعضاء درمیان گذاشته شود.

■ زنان باید برای داشتن مالکیت و دارایی تشویق شوند و اطلاعات لازم برای خرید فردی یا اشتراکی اراضی، مسکن و سایر تجهیزات فیزیکی از طریق گرفتن وام، به آن‌ها داده شود.

اما فضای دیجیتالی موجود، با محوریت مصرف‌کننده است نه جهت‌گیری کار، این امر نیاز به تغییر دارد.

■ تعاونی‌ها در حال قرار دادن محصولات خود بر روی سیستم عامل‌هایی مانند آمازون هستند اما هزینه‌های تعیین شده برای هر محصول برای تعاونی‌ها بسیار گران است، از این رو آن‌ها در تلاش‌اند هزینه بسته‌بندی را برای هر محصول کاهش دهند تا بتوانند بدون وارد کردن هزینه اضافی به معرفی محصولات خود ادامه دهند.

موضوع کلی: چالش‌های تعاونی و دولت

■ فقدان تخصص در تعاونی‌ها برای مقابله با نرخ GST مشابه با شرکت‌های بزرگ مهم است.

■ تعاونی‌ها به رهبری زنان در فضایی نابرابر، قادر به دسترسی به مناقصه‌های دولت نیستند، از تعاونی‌ها خواسته می‌شود.

■ قوانین تعاونی موضوعی دولتی است و برخی قوانین ایالتی از تعاونی‌ها پشتیبانی نمی‌کنند این امر می‌تواند به مانع بزرگی تبدیل شود.

■ به دلیل نبود سرمایه بلندمدت قادر به ارائه وام‌های بلندمدت به اعضا نیستند.

■ تعاونی‌ها می‌خواهند آموزش و بهسازی را سازماندهی کنند اما به دلیل کمبود بودجه قادر به انجام این کار نیستند؛ برگزاری دوره‌های آموزشی و مهارتی برای اعضا مهم است.

■ تعاونی‌های تحت رهبری زنان، خواستار تشکیل تعاونی‌های حمل و نقل ایمن برای افزایش تحرک در بین زنان هستند.

سخنان حاضران به این قرار بود؛

سیمل اسیم، نماینده سازمان جهانی کار در این نشست گفت: حمایت از دولت محلی برای تأمین فضا، یارانه و اقدام مثبت و همچنین حمایت از سایر سازمان‌های متولی هم‌بستگی اجتماعی بسیار مهم است. جوانان نیز باید به عنوان متحدین تعاونی دعوت شوند، علاوه بر این، عوامل دولتی ثبت تعاونی و سایر مقامات نیز باید برای بازدهی جهت افزایش آگاهی دعوت شوند تا بتوانند این جنبش را بهتر درک کنند.

شیلندرا یکی از تعاون‌گران گفت: رهبری مشارکتی، فراگیر و پاسخ‌گو برای عملکرد مؤثر تعاونی‌ها ایده‌آل است. باید یک بانک اطلاعاتی محکم برای تعاونی‌ها به دلیل افزایش نقش آن‌ها در اقتصاد تولید شود، مخصوصاً تعاونی‌های متعلق به زنان. به رسمیت شناختن تعاونی‌های زنان در قوانین و سیاست‌ها بسیار مهم است و در مورد حمایت از تعاونی‌های زنان باید انعطاف‌پذیرتر عمل کنیم.

کلین سرگنت مسئول سرمایه‌گذاری سازمان جهانی کار گفت: مدیران و مسئولان اغلب حرکت تعاونی‌ها را درک نمی‌کنند چون از نظر آن‌ها فرآیند ثبت نام فرآیندی سخت و دست‌وپا گیر و پرهزینه است. ظرفیت آموزش و توسعه‌ی تعاونی‌ها باید به صورت غیرمتمرکز بر مبنای نیاز، به صورت ملی و بین‌المللی، به زبان‌های مختلف، با توجه به فرهنگ منطقه ارتقاء یابد. برنامه‌های ارتباطی برای ایجاد عضویت در تعاونی‌ها حائز اهمیت است. مشارکت جوانان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. جوانان باید در تعاونی به عنوان مدیر یا سرپرست یا عضو هیئت مدیره، به این جنبش جذب شوند. بانک‌های توسعه تعاون برای استقلال جوامع تعاونی و همچنین حفظ اصل همکاری بین تعاونی‌ها بسیار مهم هستند.

میریا چاترا عضو هیئت مدیره تعاونی سوا گفت: تعاونی‌های زنان کارگر به صورت غیررسمی می‌تواند کار و درآمد مناسبی را ارائه دهد. مشارکت نیروی کار زنان از طریق تعاونی‌ها و همچنین اعتماد به نفس اقتصادی آن‌ها افزایش می‌یابد. دولت؛ کلیدی برای زنده ماندن مشارکت زنان است که نیازمند ایجاد ظرفیت مداوم و توسعه رهبری است. ایجاد رهبری و تقویت آن، به ویژه رهبران جوان امری اساسی است. رویکرد جامع و یکپارچه برای زنده ماندن ضروری است. قوانین و سیاست‌های حمایت‌کننده محیطی، می‌تواند تعاونی زنان را به عنوان راهی برای توسعه اشتغال محلی ارتقاء دهد.

پلتفرم‌های بزرگ مانند آمازون و فلیپ‌کارت می‌توانند برای تعاونی‌ها خوب باشند اما برای موفقیت در این زمینه‌ها که به سرمایه‌گذاری پولی قابل توجهی نیاز دارند، باید برند شخصی ساخته شود. رقابت در پلتفرم‌ها در زمان قیمت‌گذاری مشهود است؛ چون هنگامی که من به قیمت‌گذاری می‌پردازم، کالاهای دست‌ساز گران‌تر از محصولات استاندارد شده ماشینی هستند. برای تدوین استراتژی‌های مؤثر در بازاریابی نیاز به تحقیقات و آموزش بازاریابی وجود دارد. بسته‌بندی و تبلیغات جذاب بخش مهمی از به دست آوردن خریداران / مشتریان جدید است که نیاز به سرمایه‌گذاری قابل توجهی دارد که ممکن است لازم باشد اما همواره برای تعاونی‌ها ممکن نیست. پلتفرم تجارت الکترونیکی دولتی GEM فرصتی مناسب برای زنان تعاونی برای گسترش تجارت است.

بخش دوم: تعاونی کشاورزی

موضوع کلی: چالش‌های بازاریابی و راه‌پیش‌رو

■ چگونه به توانایی فروش رضایت‌بخش دست یابیم؟

■ چگونه از دام گسترش محدود رها شویم؟

■ چگونه فروش را افزایش دهیم؟ چگونه بسته‌بندی کنیم تا ارزش آفرینی کنیم؟

■ فروش محلی یا فروش صادراتی را از کجا شروع کنیم؟

■ هزینه حمل و نقل برای فروش بالا است.

تعاونی زنانه باشد، نرخ بهره کاهش می‌یابد.

یک مقام مسئول گجرات که نشست در شهر آنان انجام می‌شد با حضور در جلسه و اظهار نظر در مورد تعاونی‌ها گفت: زنان در تعاونی‌های دامداری از نظر اقتصادی توانمند هستند و به مردان خانواده وابستگی ندارند. آن‌ها خانه‌های خود را از طریق درآمد خود اداره می‌کنند. این بهترین روش برای نشان دادن راه برای دستیابی به توانمندسازی زنان است. فقط یک درصد تعاونی‌ها متعلق به زنان هستند و این درصد باید افزایش یابد زیرا اکنون زنان در همه زمینه‌ها موفق و در حال دستیابی به مراتب بالا هستند.

سیمل اسیم گفت: سازمان‌های اقتصاد هم‌بستگی مانند گروه‌های خودیاری و جمعی، با وجود این‌که آگاهی کافی در مورد مدیریت تعاونی و روند کار دارند ولی در مورد الزامات عادی نظیر مالیات نیاز به اطلاعات بیشتری دارند. استراتژی دوگانه اتحادیه کارگری و تعاونی‌هایی مانند سوا که در آن فعالیت می‌کنند بسیار کارساز و مهم است. در حالی که اتحادیه برای حقوق کارگران می‌جنگد، تعاونی‌ها نگرانی‌های مربوط به معیشت را برطرف می‌کنند. تعاونی‌های جهانی و هم‌چنین اقتصاد هم‌بستگی گسترده‌تر نه تنها برای معیشت زنان، کارگران اقتصاد روستایی و غیررسمی بلکه هم‌چنین فارغ‌التحصیلان جوان و حتی متخصصان ضروری هستند.

کانتابه چاودا از اعضای هیئت مدیره سوا گفت: در بانک سوا جلسه هیئت مدیره به صورت ماهانه برگزار می‌شود که در آن روند اعطای وام، میزان وام، روند بهبود وام‌ها، پایه و اساس کار کارگران و دیگر جنبه‌های مهم مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد.

جایشیری ویاس از اعضای تعاونی گفت: بیشتر در زمینه اعتبار در مورد امور مالی صحبت می‌شود اما سایر خدمات مانند پس انداز، بیمه، بازنشستگی برای سالمندی و سواد مالی نیز از اهمیت بالایی برخوردار هستند. سوا از طریق اعطای وام‌های مختلف مطابق با آنچه زنان نیاز دارند اعتبار می‌دهد.

یکی دیگر از اعضای سوا به نام راویندرا گفت: NCDC، وام‌هایی را با نرخ کم و کمک هزینه کمتر از ۳۳ درصد به تعاونی‌های متعلق به زنان ارائه می‌دهد اما باید از طریق برنامه‌ریزی برای سود و پایداری طولانی‌مدت در اجرای پروژه توجیه شود تا از این مزایا استفاده کند. NCDC تعاونی‌ها را از طریق ایالت‌هایشان تقسیم‌بندی می‌کند و هم‌چنین به طور مستقیم ۸۵ درصد از وام را به تعاونی‌های زنان اختصاص می‌دهد. منابع بودجه تعاونی‌ها را می‌توان به دو منبع داخلی و خارجی تقسیم کرد. منبع داخلی باید توسط تعاونی‌ها ترجیح داده شود زیرا آن‌ها مبتنی بر اصول اعتماد به نفس هستند و بودجه خارجی باید محدود باشد زیرا منابع خارجی در مدیریت شرکت مشارکت ندارند. تا حد امکان باید از گرفتن وام اجتناب شود و حتی اگر وام گرفته شود باید سطح پایدارش حفظ شود تا بتوان وام را مدیریت کرد.

■ باید تشخیص دهیم که از نظر مقیاس چه اندازه هستیم، بر اساس بازاریابی باید تصمیم بگیریم که به قدری تولید کنیم که بتوانیم بفروشیم.

■ نیاز به شناسایی شرکایی داریم که می‌توانند خریدار ما باشند؛ (تجارت با تجارت)

■ تولید کالاهای آماده و با کیفیت بالا برای فروش با قیمت مناسب.

■ برای کاهش هزینه حمل و نقل بر حضور در بازار محلی متمرکز شوید.

■ تقویت بازاریابی آفلاین - توزیع تراکت تبلیغاتی، اعتمادسازی چهره به چهره، تبلیغ نام تجاری به صورت دهان به دهان.

■ تمایز محصولات با ارزش بالا و کم ارزش برای ایجاد فضای مناسب در بازار صادرات.

■ دیدار حضوری که مصرف‌کنندگان در جست‌وجوی کالاهای ارگانیک می‌توانند با تأمین‌کنندگان دیدار کنند.

■ استفاده از فن‌آوری‌های ساده‌ای مثل فروش سبزیجات از طریق واتساپ، ساخت فیلم‌های کوتاه از تعاونی در YouTube
به دست‌آوردن اطلاعات صحیح در زمان مناسب یکی از مهمترین دگرانی‌ها است:

■ دریافت اطلاعات صحیح در زمان مناسب در مورد قیمت‌های تولید و فروش

■ برنامه‌ریزی درباره‌ی یارانه‌ها و طرح‌های دولت

■ تشخیص درست و درمان بیماری دام‌ها

■ با استفاده از راه‌حل‌های ساده و با کمک دیجیتال کردن داده‌ها و ایجاد اتصالات و شبکه‌ها از طریق پلتفرم‌های دیجیتال می‌توان چالش‌های اساسی و روزانه‌ای را حل کرد.

الا بث بنیان‌گذار سوا گفت: ایجاد شبکه آنلاین برای به اشتراک‌گذاری دانش و آموزش مهم است؛ ما ابتدا از طریق آموزش شخصی با یکدیگر ملاقات می‌کنیم و یک اتاق چت ایجاد می‌کنیم که از طریق آن در ارتباط باشیم و بحث و کمک می‌کنیم تا مشکلات را حل کنیم.

یوا شاهکار از حاضرین در جلسه گفت: NCDC برنامه‌ای دارد برای حمایت مالی از تعاونی‌های جوان (۳ ماه و بالاتر) با ایده‌های تازه با صندوق پس‌انداز معادل یک کروڑ. علاوه بر این، اگر یک

کوپ تاک؛ به بهانه، طرحی نو در انداختن

گزارش؛ سمیرا میس شاه اسماعیلی

از آن جا که تعاونی، میدانی تجربه شده ماست و مزیتها و نقاط ضعف آن را در قالب پیروزی و شکست از سر گذرانده ایم و زیر و بم آن را به خوبی می شناسیم، بر آن شدیم تا در راستای فعالیت های ترویجی و آموزشی مان برای تقویت گفتمان تعاون، پا به عرصه ی جدیدی بگذاریم؛ میدانی از تجربه و تلاش، شکست و پیروزی، گفتن و شنیدن، به صحنه آمدن و دیگران را فراخواندن...

تعاونی را عامل مهمی برای تحقق در پایداری توسعه دانسته اند، اما توسعه ی پایدار در گرو چیست؟ رشد و پیشرفت به معنای کردن ما از داشته های مان و روی نهادن به مسیر توسعه از نوع غربی نیست؛ بلکه مسیر رشد و بالندگی با نگاه بر داشته هایمان قوام می گیرد و ساخته می شود. جور دیگر بگوییم: داشته های مان نردبان ترقی و پیشرفت ماست. به این معنا می شود گفت حفظ و انباشت تجربیات بومی و ثبت و نگه داشت دانش ضمنی و انتقال آن به نسل های جوان تر است که ما را به رشد می رساند؛ خاصه آن که امروز جهان بر مدار سرعت و رقابت می گردد و به این واسطه بخش مهمی از دانش، ارزش و تجربیات برآمده از دل مناسبات و تعاملات اجتماعی ما در هیاهوی اجتناب ناپذیر منطق زندگی این روزها گم می شود.

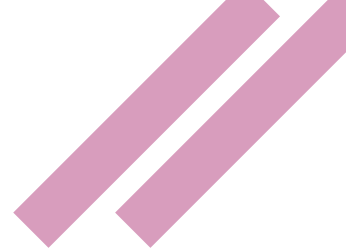
تعاون و هم یاری به عنوان بستر، تعاملی سامان یافته و هدفمند است. وقتی کنش گران، آگاهانه (نه به واسطه فریب یا تطمیع)، به طور اختیاری و از روی اراده، برای حل کردن یک مسأله ی واقعی که می شود هدف مشترک شان، برنامه ریزی می کنند و کنار هم می ایستند، همکاری اجتماعی شکل می گیرد که در شکل غیررسمی، مشارکت می گویند و در چارچوب های قانونی و به ثبت رسیده اش تعاونی می نامند. بنابراین مبنای تعاون یا مشارکت در یک گروه اجتماعی ایجاب می کند که هر عضوی، داوطلبانه و مشتاقانه چنان عمل کند که عمل او در راستای آسایش و نفع جمعی باشد؛ پس چنین تعاملی بدون

حضور هنجارها و ارزش های اجتماعی میسر نخواهد شد. به عبارت دیگر، همکاری اجتماعی، در پیوند با ارزش ها و هنجارهای مشترک رخ می کند. بارها گفته و شنیده ایم که چنین شیوه ای از همکاری اجتماعی، در فرهنگ و حیات اجتماعی ایرانیان مسبوق به سابقه است؛

دیروز واره ها اشکال تاریخی مشارکت و همیاری و نبض حیات جمعی ایرانیان بوده اند زیرا سازوکاری برای بقا و تداوم تلقی می شدند و امروز هم چنان گسترش مشارکت اجتماعی است که سازوکار بقا و منشأ خیر است و می تواند منجر به رونق، رفاه و استقلال شود. می تواند شغل ایجاد کند و به بازتوزیع ثروت بین اقشار کم درآمد کمک کند که اگر چنین شود عدالت اجتماعی هم متحقق شده است. چنین روندی حاشیه نشینان را به متن می آورد؛ گروه های حاشیه ای مثل زنان فرصت خواهند یافت که بر توان و قدرت شان بیفزایند. پس مشارکت، علاوه بر سویه های اجتماعی و اقتصادی، خصیصه ی انسانی هم دارد. امروز ما که آمیخته و عجین شده است با مواجهه با مشکلات داخلی و بین المللی نظیر تحریم ها، تورم، رکود، توزیع نابرابر منابع، گروه های حاشیه ای کم توان، آمار بالای زنان سرپرست خانوار و غیره و غیره، تعاونی ها راهبردی کارآمد در عبور از بحران ها هستند؛ راهبردی واقعی که از دل مشارکت مردم برمی آید.

واقعی بودن تعاونی ها هم به معنای ظرفیت واقعی شان در حل مسائل موجود است و هم به مسأله خیز بودن خودشان باز می گردد؛ در واقع تعاونی به همان اندازه که فرصت تلقی می شوند، می توانند تهدید برای خودشان هم باشند اگر رویه های درست دموکراتیک و اجماع را درونی نکرده باشند.

واقعیت نشان می‌دهد که بعضی از تعاونی‌ها خودشان محل بروز بسیاری از مشکلات و اختلاف نظرها هستند. مشکلاتی که گاه آن‌ها را به کارتل‌ها، شرکت‌های خصوصی و میدان‌های دائمی منازعه تبدیل می‌کند بدون آن‌که از ماهیت و مفهوم تعاون بهره‌ای داشته باشند؛ پس تعاونی‌ها هر چند راهکارهایی واقعی برای مشکلات واقعی هستند اما گاه در واقعیت خودشان هم محل بروز مشکلات واقعی می‌شوند. مشکلاتی از جنس امور اداری و مالی یا بروز ستیز در گروه، لابی‌گری و منفعت‌جویی‌های فردگرایانه، توان پایین رقابت در بازار، فقدان سرمایه اجتماعی، فقدان شناخت واقعی از ماهیت تعاونی و فقدان آگاهی از ظرفیت‌های تحقق یافته در این بخش، فقدان روحیه مشارکت... که در مجموع موانعی هستند بر سر راه تحقق تعاونی‌ها و بسط و گسترش آن‌ها.

این شکست‌ها باعث می‌شود که گفتمان تعاون در کشور تضعیف شود و سرمایه‌ی اجتماعی خود را از دست بدهد. خوب حالا سؤال این‌جاست که چطور می‌شود بر چنین فضایی غلبه کرد؛ چطور می‌شود مسائل را شناسایی کرد و راه‌کار آن را به تعاون‌گران منتقل کرد؟ چطور می‌شود جلوی اضمحلال تعاونی‌ها را در فرم یا محتوی گرفت؟ چطور می‌شود تجارب موفق حوزه تعاون را که بر خرد جمعی و اجماع حاصل شده است، به دیگران منتقل کرد و به تداوم و بقای ساختار تعاون یاری رساند؟

کوپ تاک با چنین رویکردی طراحی شد تا تلاش کند به رغم مشکلات موجود و موانع گسترده، برای تقویت گفتمان تعاون در سطح کنش‌گران، زمینه‌ای را ایجاد کند برای تبادل تجربه و انتقال دانش ضمنی که بسیار گران‌بها و کارساز است. کوپ‌تاک در واقع سخنرانی‌های کوتاهی است که سبب خواهد شد، تجربه‌ی تعاون‌گری به عنوان یک هویت دسترس‌پذیر در اختیار مخاطب عمومی‌تری قرار گیرد و به عنوان مدلی تحقق‌یافتنی معرفی و بازتعریف شود. در این مسیر، انتقال تجربه‌های تعاون برای بسط این ساختار در میان گروه‌های حاشیه‌ای از جمله زنان و جوانان مؤثر خواهد بود، البته این تجارب نه فقط تجربه‌های موفقیت، بلکه انتقال تجربه‌های شکست و کشف راهکارهای واقعی برای تداوم تعاونی و زنده نگه داشتن آن نیز خواهد بود. به همین مناسبت، رخدادهای "تعاون‌گران سخن بگویند" فرصت مغتنمی برای انتقال تجربه‌ها و ایجاد زمینه‌های مورد اشاره است. بنابراین هدف اصلی کوپ‌تاک در کلان‌ترین سطحش، ترویج گفتمان تعاون است و تقویت آن از رهگذر انتقال تجربه‌های شکست و پیروزی در تعاونی‌ها؛ تعاون‌گران روی استیج می‌ایستند، سر بلند می‌کنند و مسائل واقعی کسب و کارشان را بازگو می‌کنند.

از نظر دور نماند که تعاون و یاری‌گری از سابقه‌ی تاریخی طولانی‌ای در ایران برخوردار است. مطالعه‌ی تاریخی آن نشان می‌دهد که فرهنگ مشارکت، نه متعلق به دوره‌ی خاص و نه گروه جنسیتی خاصی است؛ بلکه میدانی فراجنسیتی است که در حافظه

تاریخی مردمان این سرزمین نقش بسته است. از این رو، رویکرد ما در برگزاری این رخداد منحصر به زنان یا مردان نخواهد بود اما می‌توان به‌طور ویژه در بخشی از این رخداد به مرور تجربه‌ی زنان تعاون‌گر نیز با نگاه خاص‌تر نگرینست تا مبنای ایده‌ی توان‌مندسازی و قدرت‌افزایی زنان از طریق ساختار تعاون یاری‌گری قابل بسط و انتقال باشد.

کوپ تاک یک ایده‌ی نوآورانه نیست و هست؛ نیست زیرا اقتباسی از برنامه تد است، در عین حال نوآورانه است چون تاکنون در حوزه تعاون چنین برنامه‌ای اجرا نشده است. تد یک سازمان غیرانتفاعی آمریکایی است که به‌خاطر برگزاری کنفرانس‌های سالانه‌ای در قالب سخنرانی‌های کوتاه مشهور شده است. این سازمان را در سال ۱۹۸۴ ریچارد سول ورنمن آمریکایی با هدف گسترش ایده‌های نوآورانه تأسیس کرد و در سال ۲۰۰۶، کریس اندرسون مسئولیت آن را به عهده گرفت. امروز این نهاد با شعار «ایده‌ها ارزش گسترش دارند» ایده‌های نو را در شاخه‌های علمی و کسب‌وکاری پوشش می‌دهد و برنامه‌هایش به بیش از صد زبان دنیا ترجمه می‌شود.

"تعاونی برگ نو" به‌عنوان بازوی پژوهشی راه رشد در کارنامه‌ی خود سابقه‌ی برگزاری طرح مشابهی را در حوزه‌ی معلمی دارد که با عنوان "معلمان سخن می‌گویند" در پاییز سال ۱۳۹۷ و در پی روند شش‌ماهه‌ی مطالعه، مذاکره، گفت‌وگو و تدوین سناریو برگزار شده است. این تجربه بستر مناسبی برای برگزاری رخدادهای مشابه در حوزه‌ی تعاون خواهد بود. بیان تجربه‌ی معلمی کنشی بی‌باکانه و خردمندانه است تا معلمان را یاری دهد که آیینی تمام‌قد خود و دیگران شوند.

کوپ‌تاک قرار است توسط شرکایی به مرحله اجرا برسد؛ تعاونی برگ نو ایده اصلی را پیش می‌برد و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، همچنین اتاق تعاون ایران شرکای اجرای طرح خواهند بود.

برگ نو که برای ترویج تعاون، فعالیت‌هایی را در عرصه ملی و بین‌المللی به انجام رسانده است، ایجاد زمینه تبادل تجربیات مشترک در بین تعاون‌گران را دارای پیامدهای مؤثر می‌داند. این تعاونی با طرح ایده رخداد و نیز اقدام به تولید اطلاعات و تأمین بخش محتوا و کیفی طرح حاضر، در راستای برگزاری این برنامه همت خواهد کرد. وزارت تعاون به عنوان عالی‌ترین نهاد رسمی کشور در این حوزه، در مقام حمایت از این طرح برخواید آمد و اتاق تعاون ایران نیز به عنوان عالی‌ترین نهاد مردمی بخش تعاون به عنوان برگزارکننده در این طرح حضور خواهد داشت.

امید ما این است که تجربه تعاونی و حمایت نهادی از آن در قالب اجرای کوپ تاک، به شناسایی مسائل واقعی این حوزه منجر شود و راهکارهای برون رفت از مسائل را نه در قالب قوانین و بخش‌نامه‌های فرمایشی از بالا، بلکه در هیئت امور تدبیر شده و به تجربه درآمده تعاون‌گران به عرصه عمومی وارد کند. چنین راهکاری مؤثرترین شیوه حل مسئله نه فقط در حوزه تعاون که در تمام حوزه‌های اجتماعی است.

کلاس درس

سفر اما از نوع یادگیری

سفر یادگیری یا همان آموزش بهسازی کارکنان و معلمان؛ برنامه‌ای آموزشی است که برای توسعه صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان و کارکنان در حین خدمت توسط واحد پژوهش مجتمع آموزشی راه رشد؛ طراحی شده است.

سفر یادگیری با هدف قرار گرفتن در موقعیت‌های مختلف یادگیری و کسب مهارت‌های مورد نیاز برای تبدیل دانش به عمل، طراحی شده است که به ارتقای سطح یادگیری، درک عمیق‌تر توانمندسازی و درک ملموس‌تر نتایج حاصل از اقدامات آموزشی کمک خواهد کرد. سفر یادگیری، شامل سفرهای کوچک زیر است:

۱. سفرنامه یادگیری: سبکی از نوشتن خاطرات معلمی و تدریس است که در کنار نوشتن اتفاقات و حوادث آموزشی به طور ساده می‌توان به شرح نکات آموزشی، تربیتی و فنون تدریس در کلاس پرداخت. علاوه بر آن می‌توان در سفرنامه آموزشی از تجربه‌های خوب و بد سفر یادگیری نوشت و به جزییاتی مثل وسایل، طراحی آموزشی، طرح درس و حتی زنگ تفریح و فوق برنامه‌ها اشاره کرد. زیرا از این طریق افرادی که قصد سفر به آن محل (کلاس) را دارند با توجه به نکات ذکر شده در این سفرنامه به برنامه‌ریزی سفر آموزشی خود (طراحی آموزشی) می‌پردازند.

۲. حلقه مطالعاتی: در این حلقه که از اردیبهشت ۱۳۹۸ شروع به کار کرده‌است یک کتاب با نظر همکاران انتخاب می‌شود و دوستان به طور داوطلبانه مدیریت جلسات حلقه را به عهده گرفته و هر جلسه توسط افراد متفاوت اداره می‌شود.

۳. جهان آموزش: یک کانال آموزشی تلگرامی و اینستاگرامی است که همکاران پژوهش، آموزش و معلمان مطالب آن را اداره

می‌کنند. در این کانال مطالب مورد نیاز و جدید پیرامون آموزش در ایران و جهان قرار داده می‌شود.

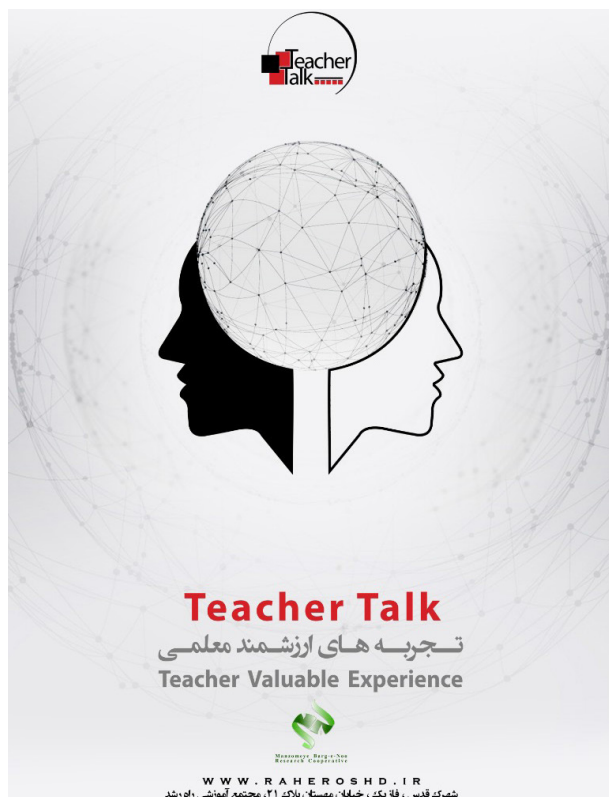
۴. شرکت در همایش‌ها و کنفرانس‌های آموزشی: همکاران در صورت شرکت در کنفرانس‌ها و همایش‌های آموزشی می‌توانند گواهی شرکت خود را به عنوان توسعه مهارت خود به مدرسه ارائه دهند.

۵. نیمکت سفید: مجله داخلی مجتمع راه رشد است که به آموزش، تعاونی و موضوعات و مسائل جاری در مدرسه و دنیای آموزش می‌پردازد. همکاران می‌توانند مقالات خود را با توجه به موضوع هر شماره، برای انتشار و اشتراک‌گذاری به واحد پژوهش ارسال کنند.

۶. تجربه‌های معلمی (Teacher Talk): مجموعه سخنرانی‌هایی است با هدف انتشار تجربه‌های ارزشمند که در آن معلمان تجربیات خود را حداکثر در ۱۸ دقیقه و عمدتاً به شیوه‌ی داستان‌گویی بیان می‌کنند. این مجموعه به معلمان فرصت ارائه تجربیات‌شان را به شیوه خلاق و جذاب می‌دهد. دومین دوره Teacher Talk در آذر ماه ۱۳۹۸ برگزار می‌شود.

۷. درس پژوهی: در درس پژوهی، مطالعه و پژوهش جمعی پیرامون عمل تدریس صورت می‌گیرد و شکلی از توسعه‌ی حرفه‌ای معلمان است که هدف عمده آن تمرکز بر بهبود مستمر تدریس است. در این سفر همکاران با انتخاب موضوعات و مسائل مورد نیاز به بررسی تدریس آن موضوع در کلاس می‌پردازند.

۸. کارگاه‌ها و کلاس‌های آموزشی حضوری و غیرحضوری: کارگاه‌ها و کلاس‌هایی که با توجه به نیاز بخش آموزش مجتمع توسط واحد پژوهش طراحی می‌شود.

به ویژه معلم از مهم‌ترین عوامل مؤثر در رشد و توسعه کیفی و محتوایی تربیت به شمار می‌آید.

بنابراین معلم در ایجاد موقعیت مناسب یادگیری قادر به تغییر و کنترل بسیاری از عوامل نیست اما تا حدی می‌تواند با تعیین هدف‌های صریح اجرایی و اتخاذ الگو و روش‌های مناسب تدریس و تهیه و به‌کارگیری تجهیزات لازم کیفیت تدریس خود را دست‌خوش تغییر و تحول و پیشرفت کند و با ایجاد نوعی ارتباط سالم با شاگردانش کیفیت تدریس خود را دست‌خوش تغییر و تحول و پیشرفت کند.

هدف این مقاله نیز معرفی بعضی از این روش‌های فعال تدریس استوار است تا با معرفی بیشتر آن‌ها معلمان بتوانند مهارت‌های لازم برای استفاده از این روش‌ها را به دست آورند و زمینه اجرای آن‌ها را در کلاس فراهم کنند و کیفیت تدریس خود را بالا ببرند.

از مهم‌ترین روش‌های فعال و نوین تدریس که در آموزش دروس می‌توان از آن‌ها استفاده کرد به موارد زیر اشاره می‌شود:

روش بحث؛

گروهی

روش پرسش و پاسخ

روش بارش مغزی (ذهن‌انگیزی)

روش هم‌یاری از طریق تدریس اعضای تیم

روش هم‌یاری از طریق طرح کارایی تیم

■ روش بحث گروهی؛

روش بحث گروهی گفت‌وگویی سنجیده و منظم درباره‌ی موضوعی خاص و مورد علاقه‌ی مشترک شرکت‌کنندگان در بحث است. در این روش دانش‌آموزان و معلم مسأله را مورد بحث قرار می‌دهند و در پایان نسبت به آن شناخت عمیق‌تری به دست می‌آورند. همچنین درک می‌کنند که دیگران نیز نظریاتی دارند و باید به نظریات آنان احترام گذاشت. استدلال

روش‌های نوین تدریس در دوره ابتدایی

جمع‌آوری مطالب: مونا معینی و سودابه بصیری

برای رویارویی با انبوه چالش‌هایی که آینده در دل خود پنهان داشته است، جامعه بشری در تلاش برای رسیدن به آرمان‌هایی چون صلح، آزادی و عدالت اجتماعی آموزش و پرورش را سرمایه‌ای اجتناب‌ناپذیر می‌داند. با توجه به پیشرفت تکنولوژی و تغییرات مداومی که به وجود می‌آید باید شرایط تغییر در هر جامعه‌ای ایجاد شود. شرط اولیه هر تغییری شناخت و آگاهی است که به دنبال آن باید کار با برنامه‌ریزی برای دستیابی به اهداف مطلوب صورت گیرد. اهمیت و ثمربخشی روش‌های تدریس و یادگیری بهتر همواره موردنظر دانشمندان و محققین علوم تربیتی بوده‌است. از آغاز قرن بیستم در بسیاری از کشورها مطالعات زیادی به مدت چهل سال در مورد ثمربخشی میزان روش‌های آموزش در کلیه دروس انجام گرفت.

وظیفه معلمان در فرآیند تدریس تنها انتقال واقعیت‌های علمی به دانش‌آموزان نیست بلکه باید موقعیت و شرایط مطلوب یادگیری را فراهم کنند و پرورش توان تفکر، اندیشیدن و چگونه آموختن را به شاگردان بیاموزند. یعنی کار معلم نه تنها انتقال دانش منطقی و پرورش شخصیت سالم است بلکه معلمان موفق، برای شاگردان خود تنها عرضه‌کننده مطالب تخصصی نیستند بلکه شاگردان خود، مطالب شناختی و اجتماعی و نحوه استفاده مؤثر از آنها را می‌آموزند. در آموزش و پرورش نقش نیروی انسانی

کردن و گوش دادن به حرف‌های دیگران را می‌آموزند و دارای روحیه‌ی تحمل آراء می‌شوند. هم‌چنین از طریق بحث گروهی وظیفه‌ی اصلی معلم تحلیل و ارزش‌یابی جریان بحث گروهی در کلاس درس است. در این روش صحت مطالب توسط معلم مشخص می‌شود و البته او می‌تواند نقش هدایت‌کننده‌ی بحث را داشته باشد و هر جا که بحث به بن‌بست برسد آن را در مسیر اصلی هدایت کند.

■ روش پرسش و پاسخ؛

پرسش و پاسخ روشی است که معلم به وسیله‌ی آن شاگرد را به تفکر درباره‌ی مفهومی جدید یا بیان مطلبی از معلوم به مجهول تشویق می‌کند و با طرح سؤال‌های برنامه‌ریزی شده شاگرد را در کشف مفاهیم جدید هدایت می‌کند. سؤالات باید با توجه به زمینه‌های علمی شاگردان طرح شود و به گونه‌ای مطرح شوند که توجه شاگردان را بر انگیزد و ذهن را به حرکت درآورد.

■ روش بارش ذهنی یا ذهن‌انگیزی؛

در این روش دانش‌آموزان با آزادی تمام کلیه‌ی مطالبی را که در مورد موضوع به ذهن‌شان می‌رسد بیان می‌کنند و به طور ناخودآگاه و فوری از یافته‌ها و دانسته‌های قبلی خود استفاده می‌کنند و آن‌ها را به کلاس ارائه می‌دهند. به تدریج دانش‌آموزان مجموعه‌ی جملات و کلماتی را بیان می‌کنند که تمامی آن‌ها در کنار یک‌دیگر می‌تواند بخش عمده‌ای از مطالب مرتبط با سر فصل مربوطه را ارائه دهد.

■ روش تقسیم موضوع به روش‌های مختلف یا هم‌یاری؛

در این روش کلیه‌ی دانش‌آموزان به جای معلم در تدریس درس شرکت دارند. ویژگی اصلی این روش مشارکت دانش‌آموزان در انتقال مفاهیم و مطالب درسی به سایر دانش‌آموزان است. در یادگیری از طریق هم‌یاری تفاوت افراد گروه، باعث کارآمد شدن یادگیری می‌شود. یکی از هدف‌های یادگیری از طریق این روش این است که دانش‌آموزان یاد بگیرند با هر کسی کار کنند و از این طریق موجب بالا رفتن پیشرفت تحصیلی یک‌دیگر شوند. این روش باعث ایجاد ارتباط مثبت و انتقال تجاربی به آن‌ها می‌شود که برای توسعه‌ی اجتماعی و شناختی کامل به آن نیاز دارند.

■ روش طرح کارایی تیم؛

در این روش موضوع درسی در قالب متن ارائه می‌شود و بعد سؤالاتی داده می‌شود که محتوا را تحت پوشش قرار می‌دهد. می‌توان دو نوع سؤال طرح کرد که یکی را در خود طرح یادگیری و دیگری را در پس آزمون به منظور درک فردی مورد استفاده قرار داد. فراگیران باید سؤالات را در حد متعارفی سخت بدانند، زیرا اگر آزمون خیلی سخت باشد ممکن است هیچ‌کس نتواند پاسخ را پیدا کند و اگر خیلی آسان باشد همه فراگیران جواب را می‌دانند.

■ نتیجه‌گیری؛

در تدریس دو دیدگاه وجود دارد که یکی بر بعد هنری و دیگری بر بعد علمی آن تأکید می‌ورزد. بعد هنری تدریس بر مرور روزانه، ادراک و ابتکار و خلاقیت تکیه می‌کند. در نقطه مقابل بعد علمی شامل تمرین هدایت‌کننده، بازخورد و اصلاح، مرورهای هفتگی و از این قبیل است. دیدگاه‌های اخیر

به تلفیقی در این دو بعد هنر و علمی تکیه دارند. گنج معتقد است: علم باید به عنوان بنای نیرومند برای هنر تدریس به کار گرفته شود و نمی‌توان مجموعه‌ای از بایدها و نبایدها را از آن استنتاج کرد.

در هر صورت بسته به نگاهی که به تدریس داشته باشیم شاگرد و معلم در روش تدریس نقش‌های مختص و کلیدی خود را خواهد داشت که در آن میان دو نقش اساسی وجود دارد که هر یک متفاوت از دیگری است. معلم در نقش مدیر یا مشاور و دوست شاگردان می‌تواند باشد. معلم به عنوان مشاور، شوق به یادگیری را در دانش‌آموزان تحریک می‌کند، آمادگی و انگیزه در دانش‌آموزان و صبر و حوصله لازم را ایجاد می‌کند و با طرح سؤال و ایجاد صمیمیت آنها را به تفکر و پاسخ‌گویی و کار گروهی وادار می‌دارد.

معلم آگاه ضمن بهره‌گیری از روش‌های مختلف تلاش می‌کند که اراده و اختیار شاگرد را به رسمیت شناخته و او را مسئول یادگیری می‌داند که این شیوه مبتنی بر بهره‌گیری از روش‌های فعال تدریس است که به دانش‌آموزان مسئولیت می‌بخشد، بر سر راه روش تدریس فعال موانع و چالش‌هایی وجود دارد که مسئولان ذی‌ربط می‌بایست به آن عنایت کنند که از جمله می‌توان به مواردی چون محتوای درسی و صلاحیت و توانایی معلمان و گرایش و نگرش‌های اجتماعی، امکانات آموزشی اشاره کرد. بر صاحب‌نظران پوشیده نیست که پویایی روش‌های گوناگون آموزشی و اتکای آن بر پایه‌های استوار علمی و حساب شده، در جریان رشد یادگیری و ارتقای سطح فراگیری دانش‌آموختگان، تأثیر عمده دارد و این مسئله نیازمند تلاش متخصصان و کارشناسان این حوزه در تدوین و طراحی و به‌کارگیری شیوه‌های نوین است.

امروزه هر فرد ناچار از استفاده یافته‌های جدید است. از آن‌جا که در مدارس ما نیز دانش‌آموزان برای آینده تربیت می‌شوند و هر ساله مطالب و محتواهای کتاب‌ها نیز تغییر می‌یابد این ضرورت یعنی استفاده از شیوه‌های نوین، جدید و کارا بسیار احساس می‌شود. یکی از مشکلات مهم و اساسی در نظام آموزش و پرورش خصوصاً در کشور ما، به کار نرفتن روش‌های تدریس نوین در آموزش است. آشنایی با روش‌های مختلف تدریس می‌تواند زمینه‌ای جهت بر خورد متقابل و منطقی با دانش‌آموزان از یک مجرای ارتباطی صحیح مهیا کند به‌طوری که همواره تفکر منطقی داشته باشند.

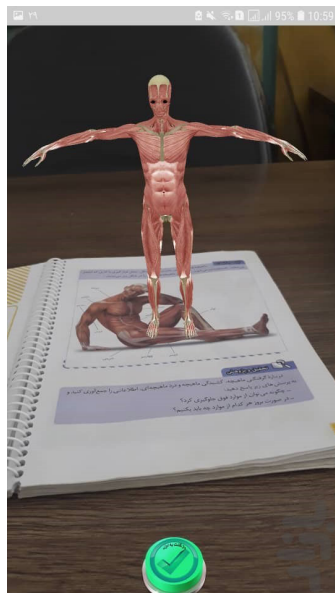
منابع

۱. آقازاده محرم. راهنمای روش‌های نوین تدریس بر پایه پژوهش‌های مغز محوری
۲. احدیان، محمد و آقازاده، محرم، راهنمای روش‌های نوین تدریس برای آموزش و کارآموزی تهران
۳. پارسا محمد، روان‌شناسی یادگیری بر بنیاد و نظریه‌ها تهران "انتشارات بعثت" ۱۳۷۲.
۴. شعبانی، حسن. مهارت‌های آموزشی و پرورشی انتشارات سمت
۵. رستگار. طاهره - مجید ملکان. آشنایی با یادگیری از طریق همیاری
۶. دکتر علی یزدخواستی - دومین کنفرانس بین‌المللی آموزش و پرورش تطبیقی - تاریخ ۳۰ آبان - واقع در سالن آزادی دانشگاه کاشان - ایران

■ اپلیکیشن واقعیت افزوده آکل

اپلیکیشن آکل، شامل فایل های تولید محتوا از پایه اول تا پایان نهم است برخی از موضوعات با استفاده از واقعیت افزوده آموزش داده شده است. این اپلیکیشن (رایگان) از بازار قابل دانلود است و هر کتاب با هزینه ی اندکی قابل خریداری است.

اپلیکیشن کلاس مجازی اُتد

معرفی اپ: کتابیون قوام شیرازی

کتابیون قوام شیرازی فارغ التحصیل رشته ی ریاضی کاربردی در کامپیوتر از دانشگاه صنعتی امیرکبیر است. این معلم خوش ذوق کار خود را در مجتمع آموزشی راه رشد، از سال ۱۳۸۶ با عنوان دبیری کامپیوتر در مقطع دبستان آغاز کرد و یک سال بعد در بخش متنو سطح هفتم مشغول به تدریس شد. از سال ۱۳۹۰، مسئولیت دپارتمان کامپیوتر را برایشان بوده و چندی است هوشمندسازی مجتمع دخترانه و پسرانه را عهده دار است.

■ نرم افزار کلاس مجازی

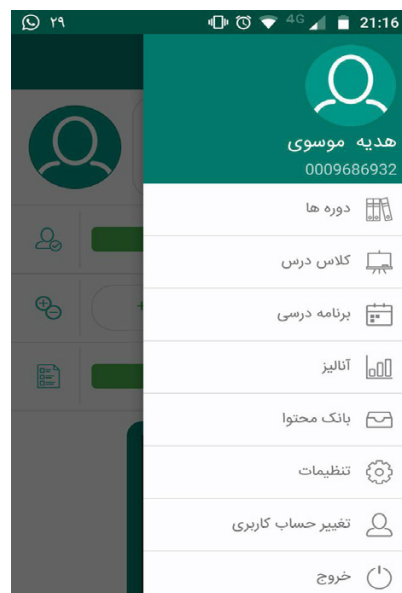
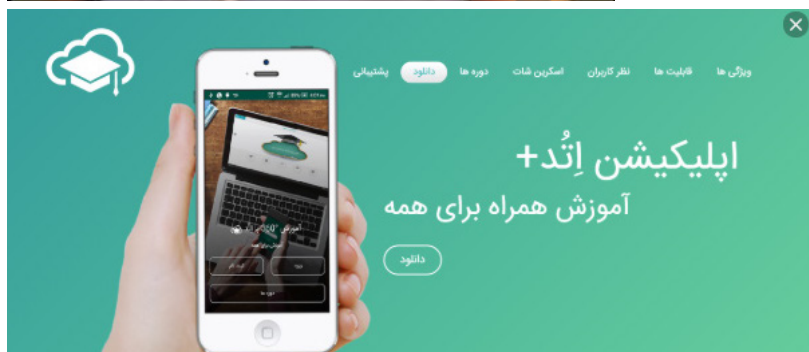
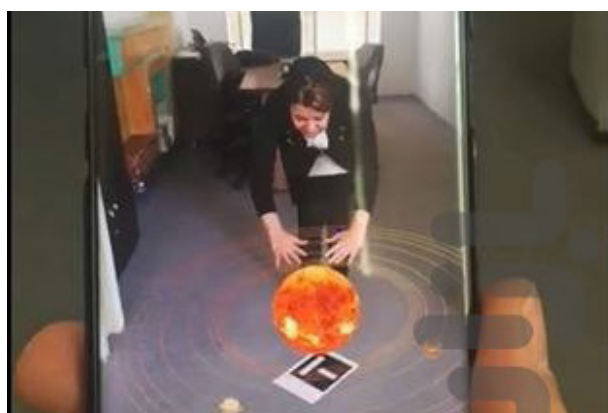
برگزاری کلاس آنلاین با هدف ارسال محتوای آموزشی در یک محیط تعاملی برگزاری آزمون آنلاین، همچنین تحلیل عملکرد دانش آموز این نرم افزار جهت مدیریت مدرسه، مدیریت کانون زبان، هوشمند سازی مدارس کاربرد دارد.

جهت ورود آزمایشی به سیستم از نام کاربری های زیر می توانید استفاده نمایید:

نام کاربری: ۱۱۳۷۵۰۰۰

کلمه عبور: ۱۱۳۷۵۰۰۰

اپلیکیشن را رایگان از بازار دانلود کنید.

دیارتهمانها

گزارش جلسه دیارتمان‌ها

■ فیروزه منتظری:

واحد پژوهش مجتمع سال ۱۳۹۳ با حضور ۵ نفر از همکاران شروع به کار کرد و با وجود تمام مسائل و چالش‌های موجود با حمایت‌ها و ایده‌های سازنده سرکار خانم اصلاح پذیر و تلاش تمام اعضا توانستیم در متوسطه ۲ پسرانه پنجمین سال تأسیس واحد پژوهش را در خدمت مجتمع باشیم. امروز در خدمت سرکار خانم اصلاح پذیر مدیر عامل مجتمع و مسئولین محترم دیارتمان‌ها و معاونین آموزشی محترم هستیم تا قطب علمی مجتمع آموزشی راه‌رشد را راه‌اندازی کنیم. سرکار خانم اصلاح پذیر مدیر، خانم فروغ داوری کارشناس آموزش و مسئول امور بین الملل، خانم سمیرامیس شاه‌اسماعیلی کارشناس تعاونی و مسئول انتشارات، خانم لیلی شیرزاد کارشناس تعاونی، آقای فرشید یوسفی کارشناس پژوهش و آقای ایوب دهکردی گرافیکست مجموعه پژوهش هستند و من به عنوان سرپرست در واحد پژوهش فعالیت می‌کنم.

حدود ۲ سال پیش، فرآیند تحقیقات در زمینه آموزش و توانمندی نیروی انسانی در مجتمع شروع شد. مجتمع راه‌رشد جزو معدود سازمان‌هایی است که بر آموزش و توانمندسازی کارکنان خود، سرمایه‌گذاری می‌کند. که این سرمایه‌گذاری شامل هزینه‌های مادی و معنوی است.

خدمتی که راه‌رشد برای توانمند کردن معلمان می‌کند را خدمت به جامعه آموزشی تلقی کرده و معتقد است چون این برای راه‌رشد یک نقطه قوت محسوب می‌شود. ما طی سال‌های قبل از اساتید و متخصصان مجرب برای برگزاری کلاس‌های ضمن خدمت دعوت می‌کردیم. طبق بررسی انجام شده میزان عملیاتی شدن آموزش در کلاس‌های درس را بررسی کردیم. مسئله‌ای که با آن مواجه هستیم نه تنها در راه‌رشد بلکه در تمام ایران این است که آموزش ارائه شده در صد کمی تبدیل به رفتار فردی شده و وارد کلاس درس می‌شود. طبق مطالعات انجام شده دریافتیم که انسان‌هایی که در این هزاره زندگی می‌کنند تغییر کرده‌اند پس شیوه‌ی آموزش دیدن آنها هم تغییر خواهد کرد. نتیجه کار این بود؛ همان‌طور که در آموزش، کودکان را در موقعیت‌های مختلف قرار می‌دهیم در آموزش معلمان هم باید آنها را در موقعیت‌های مختلف و در بازه‌ی طولانی‌تری قرار دهیم تا به مرور زمان شاهد تغییر در رفتار عملکردی همکاران و معلمان باشیم. جهان آموزش حدود ۱ سال و نیم پیش کارش را شروع کرد و حلقه مطالعاتی از اردیبهشت شروع شده است. تیچرتاک برای اولین بار سال قبل برگزار شد. راه‌رشد مجموعه‌ای یادگیرنده است و بر همین اساس طی فعالیت‌هایی که انجام دادیم این فعالیت‌ها را در کنار هم

قرار دهیم و تحت عنوان یک سفر یادگیری اکنون قابل ارائه و اجرا توسط معلمان و کارکنان محترم است.

طبق سند راه رشد یادگیرندگان معلمان، کارکنان و دانش‌آموزان تعریف شده اند. ۸ آیتم معرفی شده قابل تغییر است و هدف این است که طی سال جاری با پیشنهادات شما در نهایت به ۱۰ آیتم ثابت برسیم.

در برنامه سفرنامه آموزشی خواهشی که از دیارتمان‌ها داریم این است که موضوعات مدرسه چالش‌هایی که معلمان با دانش‌آموزان مواجه هستند را شناسایی کرده و این موضوعات را در سفرنامه آموزشی معلمان وارد کنیم. سفرنامه آموزشی ۴ واحد دارد که برای جذابیت بیشتر، بهتر است شامل فایل صوتی، نوشتاری باشد.

■ حلقه مطالعاتی:

با حضور همکاران کتاب‌هایی از طرف واحد پژوهش یا خود همکاران معرفی می‌شود پس از رأی‌گیری کتاب منتخب به صورت داوطلبانه توسط حاضرین در جلسه ارائه می‌شود. تاکنون ۳ کتاب در حلقه مطالعه شده و شاهد تأثیر مثبت آن در شرکت‌کنندگان حلقه مطالعاتی هستیم.

جهان آموزش یک کانال تلگرامی و اینستاگرامی، برای انتشار مطالب آموزشی روز دنیا است. مشارکت در بحث‌های گروهی بسیار حائز اهمیت است.

شرکت در کنفرانس‌ها و همایش‌های علمی پژوهشی متناسب با حیطه‌ی فعالیت همکاران مدنظر است که با تأیید واحد پژوهش همکاران می‌توانند شرکت کنند. ۴ واحد دارد و حضور در دو کنفرانس مدنظر است. حتما ارائه گزارش حضوری و انتقال آموخته‌ها مدنظر از این فعالیت است.

■ نیمکت سفید:

کار گروهی مجتمع برای انتشار اخبار و مطالب مفید است که حدوداً سه سال پیش اولین شماره مجله منتشر شد. مجله فضایی مستمر برای هم‌اندیشی در بخش‌های مختلف مجموعه است؛ به همین جهت فکر کردیم که مجله داخلی بسیار کارساز خواهد بود. مشارکت بخش‌های مختلف از دو جهت بسیار ارزشمند است:

۱. اطلاعات و دانش هر بخش که دست‌مایه‌ی کار است انتقال پیدا می‌کند و کارهای عملیاتی و اجرایی که انجام می‌دهند به صورت گزارش ارائه می‌شود.

۲. حدود ۹ جلد مجله منتشر شده است. خانم شیرزاد همکار من در جمع‌آوری و خبرنگاری و گزارش‌گر مجله است و سعی می‌کنیم در هر شماره از اتفاقات مجموعه گزارش‌هایی از واحدهای مختلف داشته باشیم.

در حال حاضر ظرفیت بسیار خوبی فراهم است که البته به صورت حداقلی از آن استفاده می‌شود. مشارکت همکاران در تهیه مطالب کم است. نیمکت سفید فصلنامه است که تم اصلی آن متناسب با سیاست‌ها و

وقایعی که در مجتمع اتفاق می افتد تهیه می شود. بخش آموزش، تعاونی و وقایع اتفاقیه مروری بر رویدادهای خاص و شیوه های خلاقانه است. در گاه فراغت که به پوشش مطالبی خارج از مسائل مدرسه پرداخته می شود؛ معرفی کتاب، یک تیاتر خوب و ... است.

پیشنهاد می شود برای پیش برد بهتر اهداف دپارتمان ها در بخش های مختلف مجله فعالیت کنند و صفحه های به هر دپارتمان اختصاص داده شود که متناسب با سیاست گذاری کل مجله؛ ۲ هدف اصلی که قبلا عرض کردم را پوشش دهیم. البته در جریان هستم که نوشتن کار دشواری است به همین جهت برای یادداشت و گزارش گرفتن با پشتکار زیاد در میدان ایستاده ایم.

زهرا سعیدی (دپارتمان ریاضی): آیا در مجله گزارش گر هم دارید که باعث تسهیل کار نوشتن مراکز شود؟

■ سمیرا امیس شاه اسماعیلی:

بله؛ خانم شیرزاد به عنوان گزارش گر و مصاحبه کننده به عنوان متخصص در این حوزه حضور دارند.

طی روند انتشار ۹ شماره از مجله نیمکت سفید به نظر می رسد که مجله در فرآیند پخته شدن است و در حال حاضر نسبت به شماره های قبل بسیار پخته تر عمل می کنیم. برای حمایت از محیط زیست و کاهش هزینه سعی می کنیم مجله را چاپ نکنیم و فایل مجله از طریق گروه ها و سایت مجتمع در اختیار همکاران قرار داده می شود.

■ فیروزه منتظری:

در رویداد تیچرتاک برشی از سفرنامه آموزشی انتخاب می شود. سال گذشته برای اولین بار اجرا داشتیم. تیزر تبلیغاتی این رویداد تهیه و در گروه های مختلف به اشتراک گذاشته شد. این تیزر حدود ۳۰۰ نفر بیننده داشته و تا کنون ۳ نفر برای شرکت در رویداد جدید تیچرتاک ثبت نام کرده اند. اما این برنامه برای ۸ نفر برنامه ریزی شده است؛ بنابراین هنوز ظرفیت برای شرکت ۵ نفر باقی مانده است. ۶ واحد از سفر یادگیری به شرکت در این رویداد اختصاص داده شده است. سال گذشته خانم ها؛ اصلاح پذیر، عباس پور، هاشمیان، صانعی، ملکی، خواجه زاده و آقایان؛ سلیمی و نیلاش در این رویداد با ما همکاری کردند. امسال با ۸ نفر نیز اجرا خواهیم داشت.

برای واحد درس پژوهی از تابستان با دو دپارتمان علوم و ریاضی فعالیت مان را شروع کرده ایم. کارگاه آموزشی حضوری به همراه دوره های آموزشی آنلاین برای برای معلمان برگزار شده است و در حال حاضر منتظر برگزاری جلسه با آقای دکتر نقی زاده برای ادامه فعالیت هستیم.

کارگاه و کلاس آموزشی حضوری و غیرحضوری: کلاس های حضوری را طی سالیان گذشته به صورت های مختلف کلاسی و کارگاهی تجربه کرده ایم. برای دوره های غیرحضوری طراحی یک دوره توسط من و خانم داوری انجام شده است و موضوع دوره آموزشی تلفیقی

است. منتظر همکاری وبسایت برای بارگذاری مطالب، نرم افزار و بحث های غیرحضوری هستیم. در مجموع؛ برای ۸ مورد معرفی شده ۳۲ واحد در نظر گرفته شده است و با توجه به پیشنهاد معاونین آموزشی فعالیت در ۱۲ واحد از این ۳۲ واحد برای تمام همکاران راه رشد اجباری است.

■ آناهیتا اصلاح پذیر:

تمام همکاران راه رشدی ملزم به فعالیت در ۱۲ واحد از ۳۲ واحد معرفی شده هستند. مسئولین دپارتمان ها سفیرانی هستند که به همکاران در دپارتمان ها اطلاع رسانی می کنند. توزیع این واحدها را طوری انجام دهید که در پایان سال برای مجتمع دستاوردی به همراه داشته باشد. چالش های دپارتمان مربوطه خود را بررسی و متناسب با آن واحدها را بین معلمان و سایر همکاران توزیع کنید تا گره از گره مجموعه و دپارتمان های مختلف باز شود. در مجموعه پیوند افراد با مدیران و منابع قدرت یک جریان است و در بطن کار قرار گرفتن مسئله اصلی است. آن چه که ما را راه رشدی می کند و ما را متعلق می کند این سفر یادگیری است.

ما در جهان آموزش، تیچرتاک، سفرنامه و همایش تجربه داشتیم، به طور مثال؛ همکاران در همایش ها شرکت می کردند ولی انتقال به محیط کار نداشتیم. ارائه گزارش و انتقال تجربه باید به صورت هدفمند انجام شود.

اما در بخش درس پژوهی در تابستان جلسات بسیاری داشتیم و بحث و بررسی روند کار معلمان، مشارکت و نقد آنان با یکدیگر به شیوه بسیار متمدنانه و منصفانه صورت گرفت و ماسعی کردیم به جای برگزاری این دوره ها در یک دوره کوتاه مدت یک ماهه خرداد آن را طی ۹ ماه انجام داده و به معلمان فرصت دادیم تا طی یک دوره ۹ ماهه درگیر آموزش و درس پژوهی باشند. همانند دانش آموزان که ۹ ماه تحصیل می کنند معلمان نیز باید ۹ ماه درگیر درس پژوهی باشند چراکه سفر یادگیری ما ۹ ماهه است. اگر ۹ زن هر کدام یک ماه باردار باشند می توانند یک بچه به دنیا بیاورند ولی متوجه نیستند که صبر می خواهد. در آموزش هم فایده ای ندارد که نیرو برای تسریع کار اضافه شود بلکه آموزش باید مسیر خود را طی کند. حال این که چطور می توانیم روند آن را تسهیل کرده و به آن باور داشته باشیم مسأله اصلی است.

بخش دوم؛ صحبت‌های مسئولان دیارتمان‌ها

ارائه اهداف کلی دیارتمان‌ها؛ با موضوع همکاری دیارتمان‌ها برای ارتقاء سطح آموزش و یکپارچه‌سازی آن

■ حسین قاسم‌پور؛ مسئول دیارتمان زبان‌آموزی:

بحث را با واژه در زبان شروع می‌کنم تا جایگاه این پدیده برای همه ما که اهالی تعلیم و تربیت هستیم روشن شود. اگر ما زبان را یک سکه در نظر بگیریم هر سکه‌ای دورو دارد و زبان نیز دقیقاً به همین شکل دورو بیش‌تر ندارد. یک رویه آن لفظ و روی دیگر آن معنا است. ما کاری نداریم که لفظ؛ چینی، ایتالیایی، ترکی یا ... است. در نگاه ساختاری روی لفظ زبان، ابزار و رویه‌ی معنای آن محل اندیشیدن است.

اگر رویه لفظ را مدنظر قرار دهیم بنابراین دیارتمان زبان‌آموزی تلاش می‌کند تا ابزار زبانی را در دانش‌آموزان تقویت می‌کند. معمولاً خود ابزار فی‌نفسه و به تنهایی قابل استفاده نیست. هر ابزاری باید در یک محیط به‌کار گرفته شود. محیط به‌کارگیری زبان مجموعه بی‌نهایت مفاهیم است. این مفاهیم می‌تواند علوم، ریاضی، اجتماعی یا دینی باشد. همه آن‌چه زندگی ما را تحت تأثیر قرار می‌دهد. بنابراین اگر به لفظ و ابزاری بودن زبان توجهی نداشته باشیم از مجموعه مفاهیمی که در دیارتمان‌ها با آن‌ها کار می‌کنید غافل می‌شوید. مثلاً آموزش مفهوم آب، به دانش‌آموزان قبل از این‌که مفهوم باشد لفظ است و روی این لفظ به معنای زبان‌آموزی باید تکیه شود. اگر می‌خواهیم که هماهنگی بین دیارتمان‌ها ایجاد شود باید از همین ابتدا هماهنگ شویم و نه در انتهای سال به این فکر بیفتیم. اگر رویه دوم را اندیشه‌ورزی در نظر بگیریم اما زبان یا رویه اول که همان لفظ است را از دانش‌آموز بگیریم هیچ مفهومی معنا نخواهد داشت. قدرت اندیشیدن است که مفاهیم را معنادار می‌کند. اگر شما می‌خواهید در دیارتمان‌ها به کودکان مجموعه معانی را یاد دهید باز هم برای آموزش مجموع معانی به زبان متوسل می‌شوید. بنابراین من فکر می‌کنم، زبان جایگاه ارزشمندی دارد که متأسفانه در مراکز آموزشی تعلیم و تربیت نادیده گرفته شده‌است و زبان‌آموزی را معادل کتاب فارسی معرفی کرده‌اند. غافل از این‌که کتاب فارسی همانند کتاب علوم مجموعه مفاهیمی دارد که خود کتاب فارسی با ابزار زبان باید ارتباط داشته باشد. ما بر این بنیان در دیارتمان زبان‌آموزی از سه سال گذشته دو کار انجام داده‌ایم. ۱- نگاه ابزاری به زبان در این مرحله آن‌چه که برنامه درسی فارسی در وزارت آموزش و پرورش طراحی و تولید کرده به عنوان سرلوحه کار در نظر می‌گیریم و در نهایت می‌رسیم به دانش‌آموز. مجموع مهارت‌های زبانی شامل نوشتن، خواندن، گوش دادن که مصداق آن‌ها را در درس املاء، انشاء، حفظ شعر و ... نگاه ابزاری برای جامعه قرن ۲۱ چندان مهم نیست.

■ توضیحات جناب آقای دکتر قاسم‌پور درباره سفرنامه و گزارش‌نامه و تفاوت آنها:

در گزارش چیزی که مهم است محیط است و آن‌چه در محیط اتفاق می‌افتد گزارش داده می‌شود و خود فرد گزارش‌دهنده نقش داشته و در نتیجه حق اظهارنظر هم ندارد. در غیر این صورت از حالت واقع‌بینانه بودن گزارش دور می‌شویم. گزارش بر اساس خواسته کارفرما یا مافوق نوشته می‌شود و اجازه دخل و تصرف در آن نداریم و از جهاتی گزارش‌نامه‌نویسی با سفرنامه‌نویسی شباهت‌هایی دارد. در سفرنامه‌نویسی هم من حضور دارم و هم محیط. رابطه من و محیط را اگر توصیف کنیم می‌شود سفرنامه. در سفرنامه زمان و مکان مشخص است. مبدأ دارد و مقصد. بنابراین ما در یک زمان خاصی حرکت می‌کنیم. در سفرنامه ناصر خسرو که بسیار علاقه‌مندم در حلقه مطالعاتی بخش‌هایی از آن مطالعه شود طوری نوشته شده‌است که چشم‌ها و نوشته‌های این فرد به مثابه دوربین فیلم‌برداری عمل کرده‌است. اندازه و تعداد ستون‌ها، رنگ سقف و هر آن‌چه دیده و شنیده است را بدون هیچ دخل و تصرفی یادداشت کرده‌است. ولی در سفرنامه شخص می‌تواند قضاوت و اظهارنظر کند، اما در گزارش این شرایط وجود ندارد.

سفرنامه‌نویسی را می‌توانیم موضوعی ببینیم مثل آموزش علوم یا می‌توانیم زمانی ببینیم مثلاً بازه‌ی زمانی آبان‌ماه یا یک پایه تحصیلی را در نظر بگیریم. هر کدام از ما که بخواهیم در این حرکت خوب مشارکت کنیم، می‌توانیم انتخاب کنیم. پیشنهاد می‌کنم برای شروع از سفرنامه‌نویسی روزانه شروع کنید و بسیار مختصر بنویسید. آخرین نکته این که اگر تم و موضوع ما مشخصاً چیزی باشد که قصد آموزش داشته باشد می‌توانیم آن را سفرنامه آموزشی تعریف کنیم. سفرنامه دینی و سفرنامه خیالی هم از انواع سفرنامه‌نویسی است.

■ فیروزه منتظری:

طی این سفر یادگیری هدف این است که مهارت نوشتن و گوش دادن افراد را ارتقاء دهیم. گزارش ۳ ماهه از روند کار دیارتمان‌ها را در آذرماه خواهیم داشت و خواهیم‌دید گزارش خود را به صورت کتبی ارائه دهید. تقریباً انتهای هر فصل نشست هم‌اندیشی خواهیم داشت که خلاصه‌ای از گزارش‌ها و بازخورد کارها را در آن‌جا خواهیم داشت.

■ آناهیتا اصلاح‌پذیر:

لطفاً برای گزارش دادن شاخص‌هایی را مشخص کنید، لازم نیست گسترده باشد، درحد ۲ یا ۳ آیتم کفایت می‌کند. اما قبل از شروع کار لطفاً این آیتم‌ها را در اختیار گروه پژوهش قرار دهید تا در جریان روند کار دیارتمان‌ها قرار گیرند. معلمان نیز بهتر است با توجه به شاخص‌های تعیین شده اقدام کنند. زمان نشست دیارتمان‌ها به صورت زیر تنظیم و برنامه‌ریزی شده است:

هفته دوم مهر، هفته آخر آذر، هفته اول اسفند، هفته آخر اردیبهشت، هفته اول تیر، هفته اول شهریور

اگر دانش‌آموز غلط املائی دارد چندان مهم نیست. اگر غلط نداشته باشد باید شک کنیم که مگر امکان‌پذیر است. اما این‌که چرا یک فرد باید غلط داشته باشد دلیل آن به زبان فارسی برمی‌گردد که هنوز کسی پیدا نشده که این مشکل هم‌آوایی کلمات را حل کند. زمانی که یک صدا و سه شکل نوشتاری وجود دارد یک کودک ۸ ساله نمی‌داند که وقتی می‌گوییم فانوس با چه (س، ص، ث) باید نوشته شود؟

■ آزاده آشوری:

دانش‌آموزان در دروس علوم و ریاضی به خصوص در پایه چهارم که شروع حل مسأله است در فهم سؤال مشکل دارند، آیا کارگاه‌های خواندن راه‌کاری برای این موضوع در نظر گرفته‌است؟ در روند سالانه خود، سال گذشته در درس علوم و ریاضی ورود کردیم و با صحبتی که با معلمان داشتیم قرار شد هر یک از معلمان یک مسئله ریاضی را به متن خوانشی تبدیل کند و برایش قصه بسازد و با این فرآیند کودکان در متن مسأله قرار گیرند.

■ زهرا سعیدی؛ مسئول دپارتمان ریاضی:

با درس ریاضی همگان آشنا هستند اما آن‌چه مهم است مشاهده درس‌پژوهی، گزارش‌کار، کارآموزان است. تأکید ما امسال بیشتر بر مشاهده است. از معلمان تخصصی سایر دپارتمان‌ها نیز برای مشاهده و حضور در کلاس درس ریاضی دعوت می‌کنیم. از معاونین آموزشی خواهشی داریم آن‌این‌که چیدمان کلاس را طوری در نظر بگیرند که برای حضور دانش‌آموزان مناسب باشد. همراهی معلمان دیگر با من در کلاس درس برای مشاهده روند تدریس، یکی دیگر از نکات مثبتی است که می‌توان برای توانمندسازی معلمان به آن اشاره کرد.

شهریورماه امسال برخی از معلمان خود را از دست دادیم که جایگزین کردن آن‌ها کار دشواری بود. در این راه حضور کارآموزان بسیار مهم است و می‌تواند راه‌حل خوبی برای چنین شرایطی باشد. هدف ما در دپارتمان ریاضی معطوف به کتاب نیست، یعنی صرفاً به تمام کردن مفاهیم کتاب فکر نمی‌کنیم بلکه هدف این است که دانش‌آموزان از آموزش ریاضی لذت ببرند. با توجه به ممنوعیت آموزش و پرورش برای انجام آزمون کانگورو این آزمون دیگر انجام نمی‌شود اما در کلاس‌ها این کتاب تدریس می‌شود؛ طوری که ۴۰ سؤال از این کتاب انتخاب شده و در کلاس حل می‌شود و تمام مباحث کتاب را پوشش می‌دهد.

■ آناهیتا اصلاح‌پذیر:

مشکل آموزش و پرورش با آزمون کانگورو است و منعی برای تدریس آن در کلاس درس نیست.

او غلط نوشته است؟ من اشتباه تلفظ کرده‌ام؟ چرا که با تلفظ درست دانش‌آموز هم می‌تواند که درست بنویسد. حالا چرا من معلم نمی‌توانم درست تلفظ کنم؟ چون ما ایرانی‌ها در یک منطقه جغرافیایی زندگی می‌کنیم که دستگاه حنجره ما قادر به تلفظ و خروج حروف حلقی نیست. اگر در عربستان متولد می‌شدیم مطمئناً به لحاظ حنجره مجهز می‌شویم. ما در دپارتمان زبان‌آموزی‌مان در یک بخش به صورت ابزاری فعالیت می‌کنیم و در بخش دیگر که در بُعد معانی است و می‌خواهیم به شما کمک کنیم فهم دانش‌آموزان را تقویت می‌کنیم که آن را تحت عنوان کارگاه خواندن تعریف کرده‌ایم. در این کارگاه طی دو سال اخیر روی توانمندی ذهنی کودکان، سطح درک و فهم آنان کار کردیم و سعی کردیم از الگوهای جهانی و راهبردهای خواندن سایر کشورها مثل کانادا و ... استفاده کنیم. نتایج کار نشان می‌دهد که کودکان به طور میانگین ۵ نمره افزایش داشتند. از نظر توانمندی‌های ذهنی این را از طریق پیش‌آزمون و پس‌آزمون کنترل می‌کنیم. آزمون اردیبهشت و فروردین نشان می‌دهد که معلمان خیلی خوب کار می‌کنند. نکته آخر این‌که؛ مسئولیت ما در دپارتمان دیکته کردن مسائل به معلمان نیست چون اگر این‌طور باشد آن‌ها

■ مریم ترابی:

مسئله عمده ما با معلمان فارسی، ریاضی و علوم این است مدام مشکل کمبود وقت دارند. معلمان علوم اجتماعی همراهتر هستند. این در حالی است که کلاس‌های ما بیش‌تر از ساعت آموزش و پرورش رسمی کشور است. اما می‌بینیم که بیش‌تر مسائل کتاب کار ریاضی و علوم حل نشده باقی مانده‌اند و دلیل آن این است که معمولاً کلاس‌ها تا آخر آبان رها شده هستند و تکلیف ندارند. پیشنهاد من این است که سال تحصیلی به طور جدی از مهرماه شروع شود. کلاس‌های تابستانی برای آشنایی دانش‌آموزان کافی است. با توجه به اوضاع اقتصادی موجود خواهش من این است که معلمان از هیچ فرصتی دریغ نکنند و از تمام ساعات آموزشی استفاده کنند.

■ مریم ترابی؛ مسئول دپارتمان مشاوره:

تمام امور جاری راه‌رشد به نوعی به دپارتمان مشاوره مربوط می‌شود. اصل ما بر رفتار حمایت‌گرانه از دانش‌آموزان است. به واقع ما در دو محیط آموزشی و تربیتی وارد عمل شدیم. در برنامه مهارت زندگی که هدف آموزش است با دپارتمان اندیشه و شهروندی هم‌پوشانی داریم. خانم صفت‌بقا و خانم کردیچه مسئولیت تطابق طرح‌درس‌های آموزش مهارت زندگی با طرح‌درس‌های اندیشه و شهروندی هستند. باید سعی کنیم از ائتلاف وقت در کلاس درس تا جایی که ممکن است جلوگیری کنیم. یک چالشی که در دپارتمان مشاوره موجود است مواجهه ما با والدین ناراضی است که تا حدی دپارتمان مشاوره سعی می‌کند ضرب قضیه را گرفته و معلم به صورت مستقیم وارد مسائل جدی نشود. چالش دیگر ما والدین کم‌سن یا والدین مسن است. این دو گروه معمولاً در رفتار با فرزندانشان دچار مشکل هستند که نیاز به جلسات حضوری برای آنان بسیار مشهود است.

در این دپارتمان، آموزش خانواده معمولاً به طرق مختلف از جمله تئاتر شورایی پیش برده می‌شود. از پایه اول تا ششم سعی ما بر این است مسائل مهم را بررسی کرده و مطابق با مسائل موجود با همکاری دپارتمان‌های دیگر سناریو را نوشته و به صورت آموزش خانواده در برنامه آموزشی اولیاء گنجانده شود.

برای سفرنامه آموزشی دپارتمان مشاوره پیشنهاد من این است که پرونده دانش‌آموزان از مهد تا پیش‌دانشگاهی که فارغ‌التحصیل شده‌اند را بررسی کنیم. این عمل باعث می‌شود در شیوه گزارش‌نویسی تمرینی کرده و مواردی که در طی سال‌ها بی‌توجه مانده است مورد بازبینی قرار گیرد.

■ آناهیتا اصلاح‌پذیر:

حضور مسئولان مدرسه در بین اولیاء بسیار مهم است. این که بتوانند با مردم معاشرت کرده و حضور معنادار داشته باشند اولویت دارد نه این که تنها کارراه‌انداز کار آنان باشند و بس.

فرناز حسینی؛ مسئول دپارتمان زبان: طبق برنامه‌ریزی انجام یافته مقرر است دانش‌آموزان در انتهای پایه ششم آزمون دلف یک و در پایان متوسطه ۱ آزمون دلف دو را بگذرانند.

■ سوسن خسروی، مسئول دپارتمان زبان انگلیسی دبستان دخترانه:

پیش از آغاز سال تحصیلی ۹۸-۹۷ و در پی مطالعاتی درباره سری کتاب‌های Big English در دپارتمان زبان انگلیسی، در جلسه‌ای که با حضور مدیرعامل، معاونین آموزشی و مسئولین بخش زبان انگلیسی تشکیل شد؛ تصمیم بر آن شد که کتاب‌های درسی انگلیسی از Family and Friends به Big English تغییر یابد. یکی از نکات قابل توجه این سری رویکرد آموزشی یادگیری مطالب آموزشی مختلف اعم از علوم، ریاضی، جغرافی و فرهنگ کشورهای مختلف به زبان انگلیسی می‌باشد. (CLIL)

در انتهای هریک بخش، قسمتی با عنوان Think Big دانش‌آموز را ملزم به تفکر در مورد سوال مطرح شده می‌نماید و در نتیجه دانش‌آموزان را به سمت تفکر انتقادی سوق می‌دهد. علاوه بر این در انتهای هر بخش ویدیو کلیپ‌های مستندی در کنار مجموعه آمده است که دانش‌آموز را در جریان اتفاقاتی شبیه به آنچه در فضای مجازی است، می‌گذارد و امکان بحث درباره‌ی آن را فراهم می‌آورد. در کل این مجموعه فضایی ایجاد می‌کند که دانش‌آموز همواره نسبت به خودش مورد سنجش قرار گرفته و شاهد پیشرفت خود باشد.

■ حسین اسدیان؛ مسئول دپارتمان هنر (هنرهای تجسمی):

طرح درس از مهد تا متوسطه یک در اختیار معاونین آموزشی قرار داده شده‌است. نصف برنامه‌های آموزشی راه‌رشد مشابه دپارتمان موسیقی است. با این تفاوت که در موسیقی آوا و صدا را داریم اما در نقاشی با اشکال سروکار داریم. در سال گذشته به دلیل این که هزینه برگزاری نمایشگاه بسیار زیاد بود آن را به صورت وورک‌شاپ درآوردیم که با استقبال والدین و کودکان مواجه شدیم. یکی از اهداف ما در آینده نزدیک تولید آثار هنری است که در دبستان پسرانه و متوسطه آن اتفاق افتاده است. هدف از این برنامه‌ها افزایش فعالیت‌ها، برگزاری نمایشگاه و فروش آثار است.

یکی از خواسته‌های ما داشتن اتاقی برای درس هنر است که با همکاری دپارتمان تئاتر می‌تواند نیازهای مجموعه را پوشش دهد. در این صورت می‌توان گفت یکی از اشکالات کار ما که همان دور ریز مواد است کاسته می‌شود. این موضوع می‌تواند در صورت هماهنگ بودن واحدهای دخترانه و پسرانه به کاهش هزینه‌ها نیز کمک کند.

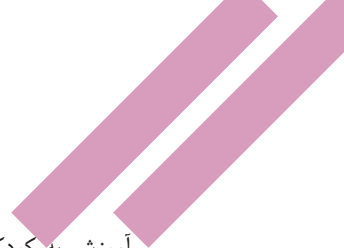
■ آناهیتا اصلاح‌پذیر:

ارائه کار دپارتمان هنر بسیار راضی‌کننده بود و در روز وورک‌شاپ می‌شد این رضایت را در چهره کودکان و والدین دید. این امکان در ولنجک برای برگزاری نمایشگاه‌ها و اجرای تئاتر فراهم شده است.

■ نیما کانونی؛ از دپارتمان اقتصاد و سواد مالی:

در پایه سوم تا ششم هدف این است که کودکان از منابع محدود به خوبی استفاده کنند. فلسفه ایجاد چنین دپارتمان و علم اقتصاد

آموزش به کودکان برای استفاده از منابع محدود با توجه به نیازهای نامحدود است. هدف ما در این درس تربیت دانش‌آموزان و شهروندان جامعه‌پذیر است. در پایه ششم؛ یادگیری مدیریت پول توجیبی است که در این راستا نیاز به همراهی والدین داریم. برای سال آینده یک هدف دیگر تعریف شده است و آن تعریف پروژه‌های کوچک در تعامل با دپارتمان‌های دیگر است. در صورتی که بتوانیم در یک‌سری از فعالیت‌های مدرسه به صورت عملی فعالیت کنیم، رسیدن به اهداف بسیار راحت‌تر خواهد بود.

■ آناهیتا اصلاح‌پذیر:

دپارتمان اقتصاد در سال گذشته با وجود مسائل گوناگون، کار خود را به خوبی انجام داده است. امسال نیز با وجود فعالیت‌های انجام شده از قبیل ترجمه و تألیف یک‌سری منابع امیدواریم که شاهد پیشرفت این دپارتمان باشیم.

■ مریم ترابی:

لطفاً فعالیت‌های دپارتمان سواد مالی در واحد دخترانه و پسرانه به صورت هماهنگ اتفاق بیفتد.

■ احسان خان‌محمدی؛ مسئول دپارتمان اندیشه و شهروندی:

دپارتمان اندیشه و شهروندی دپارتمان نوپایی است که حدود سه هفته است کارش را در راه‌رشد شروع کرده است. بنده به نمایندگی از هیأت علمی و اعضای دپارتمان در این جلسه حضور دارم و مایل هستم در ابتدا اعضای این دپارتمان را معرفی کنم؛ آقای خلیجی؛ جامعه‌شناس، دکتر سادات؛ متخصص الهیات، دکتر طلایی؛ متخصص آموزش، دکتر موسوی؛ فیلسوف و خودم که دکترای روان‌شناسی کاربردی دارم. در این راستا از مشورت‌های دکتر علی عباسی، نشانه‌شناس استفاده می‌کنیم. نگاه ما در این دپارتمان فلسفه کاربردی است که می‌خواهد خودش را در قالب شهروندی نشان دهد. ما در پی تربیت شهروندانی فعال هستیم. اما این‌که نگاه مجتمع راه‌رشد به بودن شهروندی فعال چیست؟ باید ساعت‌ها بنشینیم و با هم مذاکره کنیم تا به یک اتفاق نظر برسیم؛ تا آن‌چه توسط ما طراحی و اجرا می‌شود با سنت راه‌رشد در تضاد نباشد. سه کلیدواژه مهم در دپارتمان وجود دارد: ما می‌خواهیم در آموزش اندیشه خود مفاهیم فلسفی را احضار کنیم. بچه‌ها باید سقراط را بشناسند، کلیدواژه‌های فلسفه را بشناسند. وقتی از فلسفه برای کودکان صحبت می‌شود اشکال کار این است که از داستان به عنوان یک ابزار فلسفی استفاده می‌شود بدون این‌که فرد بتواند اندیشه‌ورزی کند. ما برای احضار مفهوم فلسفه نیاز به همکاری دیگر دپارتمان‌ها داریم تا با استفاده از ابزارهای زیبایی‌شناسانه مثل استفاده از موسیقی، نمایش و ... به کودکان یک تلنگر فکری بزنیم.

■ آرمان نوروزی؛ دپارتمان موسیقی:

هدف ما در دپارتمان موسیقی، آموزش موسیقی به کودکان نیست بلکه

می‌خواهیم به وسیله موسیقی کودکان را آموزش بدهیم. در سفری که به آلمان به همراه دانشجویانم داشتم متوجه این موضوع شدم که دانش‌آموزان ما توان دیالوگ در مورد فرهنگ موسیقی خود را ندارند. در همین راستا به این نتیجه رسیدیم که در عرصه کار موسیقی در حیطه فرهنگ می‌توانیم این ۴ حیطه را بررسی کنیم: ۱- اندیشه‌ورزی ۲- پرورش حس زیبایی‌شناسی ۳- خودباوری ۴- خودباوری ملی شناخت موسیقی را می‌توانیم از جنبه‌های نظری زیبایی‌شناسی و عملی پیش ببریم که در این قسمت با دپارتمان اندیشه و شهروندی می‌توانیم وارد تعامل شویم. شناخت عمیق از موسیقی چطور برای دانش‌آموزان اتفاق می‌افتد. چطور می‌توانیم متوجه شویم که شهروند ما کیفیت اجرای موسیقی برایش مهم می‌شود. تفاوت‌ها باز می‌شود. جنس موسیقی که گوش می‌کند متفاوت و متنوع می‌شود. ما در کلاس در مورد خوب یا بد بودن موسیقی صحبت نمی‌کنیم. روش شنیداری کودکان مشخص می‌شود. طی سال گذشته ۷۰۰ دانش‌آموز و کودک را پایش کردیم. در بین این همه خانواده حتی یک خانواده نبود که موسیقی برایش مهم باشد ولی همه دانش‌آموزان کلاس موسیقی می‌رفتند. وقتی فردی موسیقی خوب گوش می‌دهد انتظار می‌رود رفتار اجتماعی متفاوت هم نشان دهد. شناخت موسیقی به تفکر خلاقانه و منتقدانه کمک می‌کند. روابط اجتماعی متفاوت، مهارت حل مسأله با آموزش موسیقی در کودکان تقویت می‌شود. خودشناسی از طریق انتخاب‌های موسیقی به نسبت شناختی که دارم محدود باشد نمی‌توانیم انتخاب کنیم. اگر کودکان در معرض انواع متفاوتی از موسیقی قرار بگیرند، می‌توانند انتخاب‌های بیش‌تری داشته باشند. اندیشه‌ورزی که قسمت مهمی از فرآیند آموزشی ماست در مقطع متوسطه یک و دو به بار خواهد نشست. در جنبه‌های اجتماعی، مهارت همدردی و اجتماعی را ارتقاء می‌دهد. رویکرد ما در مدرسه برای حصول مهارت‌های بالا بدین شرح است:

۱. هدایت به سمت فراگیری ساز غیر از جنس پاپ؛

۲. هدایت به سمت فعالیت گروهی شامل لذت، تمرکز.

قسمت سخت کار ما جایی است که بتوانیم کودکان را به مرحله‌ای برسانیم که براساس نوع موسیقی که گوش می‌دهند شروع به قصه‌پردازی کنند. هدف دپارتمان ما تربیت شهروند با فرهنگ است و از نظر ما این فرآیند در مقطع پیش‌دبستانی از طریق شناخت جنبه‌های عملی و انگیزشی در دبستان جنبه‌های عملی و شناخت اولیه و متوسطه جنبه‌های نظری و زیبایی‌شناسی اتفاق می‌افتد.

■ مریم ترابی:

خروجی فعالیت دپارتمان موسیقی بعد از گذشت ۴ سال از فعالیتشان چه بوده است؟ سؤالی که برای خود ما پیش آمده این است که آیا در نگاه دانش‌آموزان نسبت به موسیقی از سال گذشته تا به امروز تفاوتی اتفاق افتاده است یا خیر؟ با توجه به زمان محدود ۴۵ دقیقه‌ای یک هفته در میان ما اتفاقی که افتاده است این است که: در حال حاضر دانش‌آموزان در رویارویی با موسیقی پذیرا هستند و برایشان خنده‌دار

یا حوصله سربر نیست. مشکل عمده ما در خانواده‌هاست. در درس ریاضی همه خانواده‌ها همراه هستند.

■ آناهیتا اصلاح‌پذیر:

متأسفانه خود ما در مدرسه از موسیقی مناسب در جشن‌ها و مراسم‌هایی که داریم استفاده نمی‌کنیم. دپارتمان موسیقی باید از تمامی فرصت‌های موجود برای معرفی موسیقی بهترین استفاده را داشته باشد. این فضاها امکان شناخت موسیقی خوب را به دانش‌آموزان را فراهم می‌کند. لطفاً تقویم اجرایی جشن‌ها در اختیار دپارتمان موسیقی قرار داده شود تا متناسب با عنوان و ماهیت مراسم، موسیقی مناسب با آن موضوع برای دانش‌آموزان پخش شود.

■ مسئول دپارتمان زبان فرانسه:

هدف ما آشنایی دانش‌آموزان با زبان فرانسه است و توقعی که والدین از دپارتمان دارند نیز باید در همین حد باقی بماند. بهترین شرایط ما در حال حاضر این است که دانش‌آموزان در پایه متوسطه یک به سطح دو برسند و در نهایت این‌که بتوانند خودشان را معرفی کرده و در حد چندین جمله صحبت کنند و نه بیش از این. در واقع هدف بیش‌تر آشنایی با زبان فرانسه و تأیید بر فواید این آشنایی است:

۱. کمک به دانش‌آموزان در درک تفاوت‌های فرهنگ‌های دیگر
۲. امکان ایجاد ارتباط با رشته‌های دیگر. یکی از راه‌های مهم برای پررنگ کردن و جذاب کردن آموزش فرانسه، ایجاد آشنایی با دپارتمان‌های دیگر است. در پایه ششم نیاز به فعالیت مشترک با دپارتمان زبان‌شناسی داریم که این فرآیند می‌تواند به جذاب شدن بیش‌تر کمک کند.

■ هومن کیایی؛ از دپارتمان تئاتر:

بنده به نمایندگی از دکتر شفیع در این جلسه حضور پیدا کردم؛ هدف ما این است که در دپارتمان تئاتر، آن را به شکل کاربردی برنامه‌ریزی کنیم که پایه آن در سال‌های قبل انجام شده است. از اهداف دپارتمان تئاتر می‌توان به

۱. آموزش درست و اصولی فن بیان
  ۲. ارتقاء و رشد تخیل و خلاقیت دانش‌آموز
  ۳. ارتقاء و رشد توانمندی کار تقلیدی
  ۴. تقویت و رشد قدرت بداهه‌پردازی نمایش‌گر
  ۵. تقویت حس زیبایی‌شناختی (که در این زمینه نیاز به کار بیش‌تری است)
  ۶. آموزش نقد و بررسی (دانش‌آموزان نقد کنند و جنبه پذیرش نقد را داشته باشند)
  ۷. ارتقاء و رشد توانمندی فردی و گروهی
  ۸. آموزش رعایت نظم در زندگی اجتماعی (در بازی نمایشی و خلاقانه)
  ۹. درک ارتباط تئاتر با سایر هنرها؛ اشاره کرد.
- همکاری بین‌رشته‌ای فعالیت سازمان‌یافته نیست بنابراین سعی کردیم از فعالیت‌های کوچک شروع کنیم. با همکاری خانم هاشمیان و با درست کردن عروسک‌های بازیافتی؛ هم‌چنین کمک‌های آقای اسدیان که تمام پشت‌صحنه یک Stop Motion را نقاشی کردند، توانستیم یک اثر هنری‌ای را خلق کنیم که در حال حاضر در مرحله صداگذاری است.
- مسئله دیگر این‌که در بخش نمایش‌نامه‌نویسی نیاز به کمک دپارتمان زبان‌شناسی داریم. قرار است در پایه اول و دوم در تلفیق با دپارتمان موسیقی فعالیت‌هایی انجام دهیم. تابستان امسال برای پایه اول تا چهارم جذب معلم داشتیم. به عنوان برنامه‌های آتی در نظر داریم درس تئاتر را به عنوان یک درس ثابت برای متوسطه یک و دو داشته باشیم. دیگر این‌که تئاتر شورایی و کارگاه‌های تئاتر هم‌چنان فعال است و در بخش پروژه‌های دانش‌آموزی در متوسطه دوم پسرانه پروژه فیلم‌سازی در حال اجرا و پی‌گیری است.
- از فعالیت‌های بعدی ما ایجاد ارتباط طولی بین طرح‌درس‌هاست، ضمن این‌که امیدواریم در جشنواره و مسابقات دانش‌آموزی شاهد درخشش بچه‌ها باشیم.
- در واحد ولنجک انجمن ادبی از طریق خانم مهربان در حال اجرا است

پیشنهاد من تجميع دپارتمان‌ها در کنار هم است. هومن کيایی: در دبستان پسرانه با همکاری خانم آشوری این اتفاق افتاده و به صورت اتاق فکر ما در دپارتمان تئاتر و هنر با همکاری خانم هاشمیان فعالیت‌هایی انجام دادیم.

■ **آناهیتا اصلاح‌پذیر:**

در پایه اول و دوم مسئله مهم خواندن و نوشتن است که محوریت این دو پایه با دپارتمان زبان‌آموزی است. در پایه سوم و چهارم محوریت دروس می‌تواند با محیط‌زیست باشد. پایه پنجم و ششم را می‌توانیم با محوریت روابط اجتماعی ادامه دهیم. بنابراین براساس نیازهای پایه‌های مختلف می‌توان یک دپارتمان را محور قرار داد و باقی متناسب با آن حرکت کنند.

و با همکاری ایشان بخش نقد فیلم نیز به فعالیت‌های ما اضافه شد که قرار است در سال تحصیلی جدید به صورت پکیج (پنج‌شنبه و جمعه) اجرا شود. طبق پیشنهاد خانم اصلاح‌پذیر بهتر است با فراهم شدن امکانات جدید تئاتر در واحد ولنچک برای دانش‌آموزان برگزار شود. همکاری ما با دپارتمان فرانسه و انگلیسی بسیار در افزایش سطح یادگیری دانش‌آموزان تأثیرگذار خواهد بود.

اتفاق خوبی که در متوسطه در رابطه با دپارتمان تئاتر افتاده، این است که به صورت جدی در قالب پروژه‌ها این کار را پی‌گیری کرده و با برنامه‌ریزی منسجم امیدواریم امسال به نتایج خوبی برسیم.

■ **حسین قاسم‌پور:**

نشست امروز نشان‌دهنده این است که همکاران نیازهای مشترکی دارند و دپارتمان‌ها علاقه‌مند به همکاری هستند. رویکرد همه دپارتمان‌ها تلفیقی است اما در عمل به صورت دیگری اقدام می‌کنند. پیشنهاد می‌شود یکی از دپارتمان‌ها به عنوان دپارتمان محور قرار گرفته و بتواند هماهنگ‌کننده و پوشش‌دهنده سایر دپارتمان‌ها و مأموریت راه‌رشد باشد. اکثر دپارتمان‌ها نقش خدمات‌رسانی دارند. فکر می‌کنم یک بار دیگر به صورت تخصصی دور هم جمع شده و دپارتمان‌ها اعلام کنند، نسبت به دپارتمان‌های دیگر چه خدماتی می‌توانند ارائه کنند. با این نگاه تلفیقی اهداف بسیار سریع‌تر پیش خواهد رفت.

■ **آرمان نوری:**

